

Forslag

til

Lov om statens tjenestemænd.

Fremsat den 20. februar 1969 af *ministeren for statens lønnings- og pensionsvæsen.*

1. del.

Almindelige bestemmelser.

Kap. 1. Lovens område.

§ 1. Som statens tjenestemand anses enhver, der er ansat i statens tjeneste efter reglerne i denne lov.

Kap. 2. Ansættelse.

§ 2. Ansættelse som tjenestemand sker i følgende former:

- 1) Varig ansættelse.
- 2) Ansættelse på prøve med senere varig ansættelse for øje.
- 3) Ansættelse på åremål.

§ 3. Tjenestemænd udnævnes enten af kongen eller af vedkommende minister, der dog ved bekendtgørelse helt eller delvis kan overlade udnævnelseskompetencen til andre. Det fastsættes ved lov, hvilke tjenestemænd der udnævnes af kongen.

§ 4. Ansættelse som tjenestemand forudsætter, at vedkommende efter sin alder, helbredstilstand og uddannelse er i stand til at bestride tjenesten i den pågældende stilling. Hvor betingelser med hensyn til alder, helbredstilstand og uddannelse ikke er fastsat i den øvrige lovgivning eller i medfør af denne, kan sådanne betingelser fastsættes af ministeren for statens lønnings- og pensionsvæsen. Regler herom, der kun skal omfatte bestemte grupper af tjenestemænd, fastsættes dog af vedkommende minister eller den, han bemyndiger dertil, efter forhandling med ministeren for statens lønnings- og pensionsvæsen.

§ 5. Ansættelse som tjenestemand sker efter offentligt opslag, medmindre den pågældende ansættes efter forudgående ansættelse på prøve.

Stk. 2. Opslaget skal angive ansættelsesområdet og stillingens betegnelse samt den for tiden for stillingen gældende lønramme og det for tiden gældende tjenestested.

Stk. 3. Efter anmodning meddeles der ansøgere og organisationer, hvis medlemmer er naturlige ansøgere til stillingen, oplysning om ansøgernes navne.

Stk. 4. Hvor ikke ganske særlige forhold er til stede, må ansøgningsfristen ikke være mindre end 14 dage.

Stk. 5. Hvis ansættelsesmyndigheden skønner, at ingen af de ansøgere, der rettidigt har meldt sig til en opslået stilling, er tilstrækkeligt egnet til stillingen, eller at man ved fornyet opslag kan fremskaffe ansøgning fra mere kvalificerede ansøgere, skal stillingen opslås på ny.

Stk. 6. Ministeren for statens lønnings- og pensionsvæsen fastsætter nærmere regler om fremgangsmåden ved opslag og kan efter indhentet udtalelse fra lønningsrådet fastsætte undtagelser fra reglerne i stk. 1 og 2.

§ 6. Første varige ansættelse sker efter forudgående ansættelse på prøve.

Stk. 2. Ministeren for statens lønnings- og pensionsvæsen kan efter indhentet udtalelse fra lønningsrådet fastsætte undtagelser fra reglen i stk. 1.

Stk. 3. Ministeren for statens lønnings- og pensionsvæsen fastsætter regler om prøveansættelsen, herunder om uddannelse og om konstatering af udfaldet. Regler herom, der kun skal gælde for bestemte grupper af

tjenestemænd, fastsættes dog af vedkommende minister eller den, han bemyndiger dertil, efter forhandling med ministeren for statens lønnings- og pensionsvæsen.

§ 7. Det bestemmes ved lov, hvilke stillinger der kan besættes på åremål samt åremålets længde.

§ 8. Når en tjenestemand søger en ledig stilling, skal hans hidtidig nærmeste overordnede chef afgive en skriftlig bedømmelse af tjenestemanden til ansættelsesmyndigheden, og tjenestemanden skal have udleveret en afskrift af bedømmelsen.

Stk. 2. Ministeren for statens lønnings- og pensionsvæsen kan fastsætte nærmere bestemmelser om forfremmelsessagers behandling, herunder om grundlaget for personalebedømmelse. Regler herom, der kun skal gælde for bestemte grupper af tjenestemænd, kan dog fastsættes af vedkommende minister eller den, han bemyndiger dertil, efter forhandling med ministeren for statens lønnings- og pensionsvæsen.

§ 9. Tjenestemanden modtager et ansættelsesbrev med angivelse af stillingsbetegnelse og ansættelsesområde.

Stk. 2. Samtidig meddeles det tjenestemanden, efter hvilken lønramme han for tiden aflønnes, og på hvilket tjenestested han indtil videre skal forrette tjeneste.

Stk. 3. Ingen kan samtidig være varigt ansat i mere end én tjenestemandsstilling.

Kap. 3. Tjenestemandens pligter.

§ 10. Tjenestemanden skal samvittighedsfuldt overholde de regler, der gælder for hans stilling og såvel i som uden for tjenesten vise sig værdig til den agtelse og tillid, som stillingen kræver.

Stk. 2. Tjenestemanden skal iagttage tavshed med hensyn til de forhold, som han i medfør af sin stilling bliver bekendt med, og hvis hemmeligholdelse ifølge sagens natur er påkrævet eller bliver ham foreskrevet. Tavshedspligten ophører ikke med hans udtræden af tjenesten.

§ 11. Inden for sit ansættelsesområde har en tjenestemand pligt til at gøre midlertidig tjeneste i en stilling, der er sideordnet med eller højere end hans egen.

§ 12. Inden for sit ansættelsesområde har en tjenestemand pligt til at underkaste sig sådanne forandringer i hans tjenesteforretningers omfang og beskaffenhed, der ikke ændrer tjenestens karakter, og som ikke medfører, at stillingen ikke længere kan anses for passende for ham. I samme omfang kan det pålægges ham at overtage en anden stilling.

Stk. 2. Såfremt ændringer i forvaltningens organisation eller arbejdsform gør det nødvendigt, kan det med tilslutning af det i § 13 omhandlede navn pålægges en tjenestemand at overtage en stilling uden for hans hidtidige ansættelsesområde, i hvilken tjenesten efter sin karakter svarer til hans hidtidige stilling, og som må anses for passende for ham.

Stk. 3. Hvis en varigt ansat tjenestemand under 60 år af helbredsmæssige grunde bliver uegnet til at varetage tjenesten i sin stilling, kan det pålægges ham at overtage en stilling inden for hans hidtidige ansættelsesområde, som må anses for passende for ham. Med tilslutning af det i § 13 omhandlede navn kan det endvidere pålægges ham at overtage en passende stilling uden for hans hidtidige ansættelsesområde.

Stk. 4. Den, der ansættes på åremål, og som i forvejen er tjenestemand, har ved åremålets udløb eller ved ansættelsens ophør af anden ham utilregnelig årsag pligt til at overtage et andet passende arbejdsområde inden eller uden for hans tidligere ansættelsesområde.

§ 13. Til behandling af sager om overtagelse af en stilling uden for en tjenestemandens hidtidige ansættelsesområde efter § 12, stk. 2 og 3, eller om overtagelse af et andet passende arbejdsområde uden for en tjenestemandens tidligere ansættelsesområde efter § 12, stk. 4, nedsætter ministeren for statens lønnings- og pensionsvæsen et navn sammensat af en repræsentant for hver af de i § 39 nævnte centralorganisationer og et tilsvarende antal administrationsrepræsentanter.

Stk. 2. Bestemmelser om nævnets virksomhed fastsættes af ministeren for statens lønnings- og pensionsvæsen.

§ 14. Såfremt det af hensyn til udførelsen af tjenesteplichterne skønnes nødvendigt at

knytte tjenestebolig til stillingen, har tjenestemanden pligt til at bebo denne, så længe han beklæder stillingen, og til derefter at fraflytte den.

Stk. 2. Bestemmelser om indretning og vedligeholdelse af tjenesteboliger og om ind- og udflytning m. v. af sådanne boliger fastsættes af ministeren for statens lønnings- og pensionsvæsen efter indhentet udtalelse fra lønningsrådet. Tjenestemandens bidrag for anvendelse af tjenesteboligen fastsættes dog ved aftale i henhold til § 35, jfr. § 37.

§ 15. Lejen for andre boliger, der af staten udlejes til tjenestemænd, fastsættes under hensyn til boligens størrelse, alder, kvalitet og udstyr. De nærmere regler herom fastsættes af ministeren for statens lønnings- og pensionsvæsen efter indhentet udtalelse fra lønningsrådet.

§ 16. En tjenestemand kan efter ansøgning fritages for at overtage et borgerligt eller kommunalt ombud, når vedkommende minister finder det påkrævet af hensyn til tjenestens forsvarlige udførelse.

Stk. 2. Ministeren for statens lønnings- og pensionsvæsen fastsætter de nærmere regler for, i hvilket omfang eventuelle udgifter til tjenestens udførelse under en tjenstemands fraværelse som følge af et borgerligt eller kommunalt ombud kan afholdes af statskassen.

§ 17. En tjenestemand kan kun have beskæftigelse ved siden af sin tjenstemandsstilling, for så vidt og i det omfang det er foreneligt med den samvittighedsfulde udøvelse af de til tjenstemandsstillingen knyttede pligter og med den for stillingen nødvendige agtelse og tillid.

§ 18. En tjenestemand kan for varetagelsen af de pligter, der følger af tjenstemandsstillingen, samt for sådanne hverv, der må betragtes som led i tjenstemandsstillingen, kun oppebære sådan løn og andre ydelser, som er fastsat i henhold til §§ 35-37 eller § 45.

Kap. 4. Suspension, disciplinærfølgning og injuriersøgsmål.

§ 19. En tjenestemand kan suspenderes eller midlertidigt overføres til andet arbejde,

når han har pådraget sig grundet mistanke om et forhold, der betager ham den tillid, som bestridelsen af stillingen kræver, eller som i øvrigt gør det betænkeligt, at han vedblivende udfører sit hidtidige arbejde.

Stk. 2. Forhold, der medfører indskriden efter stk. 1, og som ikke gøres til genstand for strafferetlig efterforskning, behandles ved disciplinær undersøgelse efter reglerne i §§ 20-24.

Stk. 3. Ministeren for statens lønnings- og pensionsvæsen fastsætter nærmere regler om iværksættelse og ophør af suspension.

§ 20. En tjenestemand, der tjenstligt indberettes for en tjensteforseelse eller et strafbart forhold, skal have udleveret en fremstilling af sagens faktiske omstændigheder og have adgang til at afgive en skriftlig udtalelse om fremstillingen. Han skal samtidig gøres bekendt med, at han ikke har pligt til at udtale sig om fremstillingen.

Stk. 2. Når disciplinær undersøgelse indledes mod en tjenestemand for tjenstlig forseelse, udpeger vedkommende minister, eller den han bemyndiger dertil, en forhørsleder. Såfremt det efter sagens karakter skønnes påkrævet, kan ministeren anmode præsidenten for en af de kollegiale retter om at udpege forhørslederen.

Stk. 3. Såfremt det i særlige tilfælde findes påkrævet, kan vedkommende minister efter forhørslederens indstilling og efter indhentet udtalelse fra vedkommende centralorganisation besikke en person til at repræsentere administrationen.

§ 21. Tjenestemanden er berettiget til at give møde med en bisidder og skal ved indkaldelsen til det første forhør gøres bekendt hermed.

Stk. 2. Som bisidder kan anvendes en repræsentant for tjenstemandens organisation, en tjenestemand i vedkommende ministerium eller institution eller en advokat.

Stk. 3. Forhørslederen træffer bestemmelse om vidneførsel og om tilvejebringelse af andre bevisligheder.

Stk. 4. Enhver, der er ansat i statens tjeneste, har pligt til at give møde under forhørene og afgive forklaring. Den, som afgiver urigtig forklaring som vidne, straffes med bøde eller hæfte. Hvis et vidne undlader at give møde eller vægrer sig ved at afgive

forklaring, kan forhørslederen lade ham afhøre ved underretten på det sted, hvor forhørene afholdes eller den pågældende bor.

Stk. 5. Tjenestemanden har adgang til at afgive skriftlige indlæg, også efter forhørens afslutning.

Stk. 6. Forhørslederen afgiver efter sagens afslutning en beretning. Hvis ministeren anmoder derom, skal forhørslederen tillige afgive en indstilling om sagens afgørelse.

Stk. 7. Tjenestemandsförhör og retsmøder, der affholdes under sagen, er ikke offentlige. Dog kan vedkommende minister bestemme, at offentligheden skal have adgang til at overvære sagens behandling, hvis tjenestemanden med tilslutning af vedkommende centralorganisation fremsætter begæring derom.

Stk. 8. Offentlig gengivelse af, hvad der er passeret under förhör og retsmøder, der ikke er offentlige, straffes med bøde.

§ 22. Må det antages, at sagen slutter med overførelse til andet arbejdssted eller til anden stilling inden eller uden for ansættelsesområdet, degradation eller afsked, skal der gives vedkommende centralorganisation meddelelse om sagens stilling, således at denne kan få lejlighed til at udtale sig i sagen, inden denne afgøres.

Stk. 2. Vedkommende centralorganisation har efter begæring krav på at blive gjort bekendt med den afgørelse, som er truffet på grundlag af det ved den tjenstlige undersøgelse tilvejebragte materiale.

Stk. 3. Hvis tjenestemanden er mistænkt for et straffbart forhold, kan han forlange sagen behandlet som straffesag. Dette er ikke til hinder for, at der efter straffesagens afslutning iværksættes tjenstligt förhör imod tjenestemanden.

Stk. 4. En tjenestemand, hvem der er tildeelt en disciplinær straf uden forudgående tjenstligt förhör, jfr. § 24, kan begære en tjenstlig undersøgelse iværksat. Der er dog kun pligt til at imødekomme begæringen, såfremt den er anbefalet af vedkommende centralorganisation.

§ 23. Sluttes undersøgelsen uden ikendelse af disciplinærstraf, godtgøres tjenstemændens udgift til bisidder. I andre tilfælde afgør vedkommende minister under hensyntagen til sagens udfald og omstæn-

dighederne i øvrigt, om udgiften til bisidder skal godtgøres helt eller delvis.

Stk. 2. Godtgørelse efter stk. 1 ydes kun, såfremt det må anses for rimeligt, at tjenestemanden har afholdt udgifter til bisidder, og godtgørelsen kan ikke overstige, hvad der for et tilsvarende arbejde ville være blevet tilkendt en beskikket forsvarer i en straffesag. Forhørslederen afgiver efter begæring en udtalelse herom.

Stk. 3. Har en tjenestemand under en disciplinærsag på egen hånd fremskaffet beviser, godtgøres udgifter herved ham helt eller delvis, når han må anses for at have haft rimelig grund til at fremskaffe beviserne. Forhørslederen afgiver efter begæring en udtalelse herom.

§ 24. Som disciplinær straf for tjenstlig forseelse kan anvendes advarsel eller irettesættelse, bøde, der dog ikke må overstige $\frac{1}{2}$ måneds løn, overførelse til andet arbejde eller andet arbejdssted eller til anden stilling inden eller uden for ansættelsesområdet, degradation — herunder nedrykning med ét eller flere løntrin inden for samme lønramme — eller afsked. Bøde over $\frac{1}{25}$ af månedslønnen og overførelse til andet arbejde kan ikke anvendes, inden förhör er afholdt i overensstemmelse med §§ 20-22, medmindre der foreligger en uforbeholden skriftlig tilståelse, i hvilken tjenestemanden vedgår de faktiske omstændigheder i det påsigtede forhold og erkender sig skyldig i en tjensteforseelse. Overførelse til andet arbejdssted eller til anden stilling inden eller uden for ansættelsesområdet, degradation eller afsked som straf for tjensteforseelser kan, når forholdet ikke er fastslået ved dom, aldrig finde sted uden efter afholdt tjenstligt förhör. Ikendte bøder kan indeholdes i lønnen.

§ 25. Når en tjenestemand beskyldes for uretskaffenhed i tjenesten, eller der fremsættes ærerørigte beskyldninger mod ham, kan det pålægges ham at fralægge sig beskyldningen ved dom. Såfremt forholdene taler derfor, kan vedkommende minister efter forhandling med ministeren for statens lønnings- og pensionsvæsen bestemme, at der af statskassen ydes tjenestemanden hel eller delvis godtgørelse af eventuelle udgifter ved retssagen.

Kap. 5. Afsked.

§ 26. De af kongen udnævnte tjenestemænd afskediges af kongen.

Stk. 2. Andre tjenestemænd afskediges af den minister, under hvem de hører, eller af den, han bemyndiger dertil. Dog kan uansøgt afsked kun foretages af ministeren.

§ 27. Tjenestemænd kan med 3 måneders varsel forlange sig afskediget til udgangen af en måned.

§ 28. Tjenestemænd kan afskediges uden ansøgning med 3 måneders varsel til udgangen af en måned. Afsked kan dog ske med kortere varsel, såfremt den er begrundet i, at tjenestemanden som følge af strafbart forhold, tjenesteforseelse eller mislighed er uskikket til at forblive i stillingen.

§ 29. Tjenestemænd afskediges fra udgangen af den måned, hvori de fylder 70 år eller opnår den alder, der efter den øvrige lovgivning er foreskrevet som aldersgrænse for vedkommende stilling, eller opnår den alder over 60 år, som er fastsat ved aftale, jfr. § 35

§ 30. Tjenestemænd ansat på åremål kan kun afskediges uden ansøgning, såfremt afskeden er begrundet i helbredsmæssige årsager eller i forhold som nævnt i § 28, 2. pkt., eller § 29. I øvrigt ophører ansættelsen ved åremålets udløb.

§ 31. Inden en tjenestemand afskediges uden ansøgning, skal der, bortset fra de i § 29 nævnte tilfælde, gives såvel vedkommende centralorganisation som tjenestemanden selv adgang til at udtale sig, medmindre forhør har været afholdt efter §§ 20-22.

Stk. 2. Enhver, der afskediges uden ansøgning, kan forlange at få skriftlig oplysning om afskedigelsesgrunden.

Stk. 3. Forud for enhver uansøgt afsked, bortset fra de i § 29 nævnte tilfælde, indhentes en udtalelse fra ministeren for statens lønnings- og pensionsvæsen om tjenestemandens krav på pension. Det samme gælder ved ansøgt afsked, når afskedsansøgningen skyldes helbredsmæssige årsager.

§ 32. Hvis en tjenestemand afskediges, fordi ændringer i forvaltningens organisa-

tion eller arbejdsform medfører, at hans stilling nedlægges, og det ikke er muligt at anvise ham en anden stilling, som han efter §§ 12-13 har pligt til at overtage, bevarer han sin hidtidige lønning i 3 år, dog ikke længere end til den for stillingen fastsatte afgangsalder. I denne periode er han omfattet af reglerne i §§ 12-13.

Kap. 6. Særbestemmelse om prøveansatte.

§ 33. En tjenestemand ansat på prøve kan i de første 6 måneder af prøveansættelsen forlange sig afskediget med 14 dages varsel og i den resterende del af prøveansættelsen med 1 måneders varsel, i begge tilfælde til udgangen af en måned.

Stk. 2. I de første 6 måneder af prøveansættelsen kan sådanne tjenestemænd afskediges uden ansøgning med 14 dages varsel til udgangen af en måned.

Stk. 3. Bestemmelserne i § 26, stk. 2, 2. pkt., § 31, stk. 3, samt § 32 gælder ikke for tjenestemænd ansat på prøve.

Kap. 7. Særbestemmelse om dommere.

§ 34. Ansættelse som dommer kan kun ske som varig ansættelse.

Stk. 2. Bestemmelserne i § 8, §§ 11-13 og §§ 19-24 gælder ikke for dommere.

2. del.

Løn- og andre ansættelsesvilkår.

Kap. 8. Forhandlings- og organisationsforhold.

§ 35. Løn- og andre ansættelsesvilkår for tjenestemænd fastsættes ved aftale mellem ministeren for statens lønnings- og pensionsvæsen og de i § 39 nævnte centralorganisationer.

Stk. 2. Aftale, der alene angår ansættelsesvilkår for tjenestemænd under et enkelt ministerium, kan dog efter nærmere bestemmelse af ministeren for statens lønnings- og pensionsvæsen indgås af vedkommende minister.

Stk. 3. Aftaler efter stk. 1 og 2 kan dog ikke indgås om forhold, der bestemmes ved lov eller i henhold til lov eller angår forvaltningens opgaver, organisation eller personalebehov.

§ 36. Kan der ikke indgås aftale om størrelsen af det samlede beløb til ændring af løn- og andre ansættelsesvilkår, herunder til justering af lønskala og stedtillæg, til ændring i den lønmæssige placering af tjenestemandstillinger samt til ændring af andre ydelser for varetagelsen af tjenestemandstillingen, jfr. § 18, fremsætter ministeren for statens lønnings- og pensionsvæsen særligt lovforslag.

Stk. 2. Kan der ikke indgås aftale om anvendelsen af det i stk. 1 nævnte beløb, fremsætter ministeren for statens lønnings- og pensionsvæsen, efter indhentet udtalelse fra lønningsrådet, særligt lovforslag.

§ 37. Kan der ikke indgås aftale om forhold, der ikke er omfattet af § 36, træffes afgørelsen af ministeren for statens lønnings- og pensionsvæsen efter indhentet udtalelse fra lønningsrådet.

§ 38. Bestemmelser om ansættelsesvilkår, hvorom der ikke kan indgås aftale, samt ændring af sådanne bestemmelser, fastsættes efter forudgående forhandling med de i § 39 nævnte centralorganisationer.

Stk. 2. De i § 39 nævnte centralorganisationer kan forhandle med vedkommende fagminister og ministeren for statens lønnings- og pensionsvæsen om ethvert fagligt spørgsmål, der angår tjenestemænd.

§ 39. Tjenestemændenes og tjenestemandspensionisternes forhandlingsret udøves gennem de centralorganisationer, med hvilke ministeren for statens lønnings- og pensionsvæsen efter indhentet udtalelse fra lønningsrådet indgår en hovedaftale om fremgangsmåden ved indgåelse af aftaler og om regler for udøvelse af forhandlingsret i øvrigt.

Stk. 2. De pågældende centralorganisationer skal tilsammen give samtlige tjenestemænd og pensionerede tjenestemænd adgang til repræsentation.

Stk. 3. I hovedaftalen træffes bestemmelse om adgangen for de organisationer, der er tilsluttet centralorganisationerne, til at forhandle spørgsmål, som alene angår organisationens medlemmer.

Kap. 9. Lønningsrådet.

§ 40. Ministeren for statens lønnings- og pensionsvæsen kan anmode lønningsrådet

om en udtalelse om ethvert spørgsmål, der opstår i medfør af nærværende lov.

Stk. 2. De i § 39 nævnte centralorganisationer kan forlange, at lønningsrådets udtalelse indhentes om spørgsmål, som ikke har kunnet løses ved forhandling med ministeren for statens lønnings- og pensionsvæsen.

Stk. 3. Spørgsmål, der henhører under den i § 42 nævnte voldgiftsret, kan ikke forelægges for lønningsrådet.

§ 41. Lønningsrådet består af en formand, en næstformand og et af ministeren for statens lønnings- og pensionsvæsen fastsat antal medlemmer.

Stk. 2. Formanden, næstformanden og et antal medlemmer, repræsenterende administrationen og de i § 39 nævnte centralorganisationer, beskikkes af ministeren for statens lønnings- og pensionsvæsen, for organisationsrepræsentanternes vedkommende efter indstilling af centralorganisationerne. Antallet af organisationsrepræsentanter skal overstige antallet af administrationsrepræsentanter med mindst 1.

Stk. 3. Et antal medlemmer, mindst svarende til det i stk. 2 omhandlede formandskab og medlemstal, vælges af folketinget blandt dettes medlemmer.

Stk. 4. For de i stk. 2 og 3 omtalte medlemmer beskikkes eller vælges et tilsvarende antal stedfortrædere.

Stk. 5. Formanden, næstformanden, medlemmerne og stedfortræderne beskikkes eller vælges for 4 år ad gangen. Dog afgår de af folketinget valgte medlemmer og stedfortrædere, såfremt de udtræder af folketinget, og organisationsrepræsentanterne og deres stedfortrædere afgår, når ny indstilling fremkommer.

Stk. 6. Rådets beslutninger træffes ved simpel stemmeflerhed. Næstformanden kan dog kun deltage i afstemningen, når formanden er forhindret i at deltage.

Kap. 10. Voldgift og indbringelse for domstolene.

§ 42. Spørgsmål om overtrædelse eller fortolkning af indgåede aftaler eller bestemmelser, som efter §§ 36-37 træder i stedet for aftaler, kan af ministeren for statens

lønnings- og pensionsvæsen eller af vedkommende minister efter forhandling med ministeren for statens lønnings- og pensionsvæsen eller af en eller flere af de i § 39 nævnte centralorganisationer indbringes for voldgiftsretten i tjenestemandssager.

§ 43. Voldgiftsretten består af en formand og 4 medlemmer, der beskikkes af ministeren for statens lønnings- og pensionsvæsen.

Stk. 2. Formanden og en stedfortræder for denne beskikkes efter indstilling fra højesterets præsident blandt rettens dommere. 2 medlemmer og stedfortrædere for disse beskikkes efter indstilling fra østre landsrets præsident blandt rettens dommere. Et medlem og en stedfortræder for dette beskikkes efter indstilling fra de i § 39 nævnte centralorganisationer.

Stk. 3. For den enkelte sag tiltrædes voldgiftsretten af et medlem udpeget af vedkommende minister og et medlem udpeget af vedkommende centralorganisation.

Stk. 4. Formanden og de nævnte faste medlemmer samt stedfortræderne for disse beskikkes for 3 år ad gangen, dog afgår det efter indstilling fra centralorganisationerne beskikkede faste medlem og hans stedfortræder, når ny indstilling fremkommer.

Stk. 5. Efter indhentet erklæring fra voldgiftsretten antager ministeren for statens lønnings- og pensionsvæsen en sekretær for retten.

Stk. 6. Ministeren for statens lønnings- og pensionsvæsen fastsætter de nærmere regler om indbringelse af sager for voldgiftsretten og om den forberedende behandling af sagerne samt om udpegning af de 2 medlemmer, der skal tiltræde retten for den enkelte sag.

Stk. 7. Om voldgiftsrettens sagsbehandling gælder i øvrigt med de nødvendige forandringer de i lovbekendtgørelse nr. 124 af 21. april 1964 om arbejdsretten, §§ 8-9, 11-15 og 16, 1. pkt., indeholdte bestemmelser.

§ 44. Spørgsmål, der efter § 42 kan indbringes for og afgøres af voldgiftsretten, kan ikke indbringes for de almindelige domstole. Dog er en tjenestemand berettiget til at anlægge sag ved domstolene, når ved-

kommende centralorganisation har afslået at indbringe sagen for voldgiftsretten.

Stk. 2. Hvor en sag kan indbringes for domstolene, skal den være anlagt inden 6 måneder efter, at sagsøgeren har modtaget meddelelse om den endelige administrative afgørelse, eller sagen er afvist af centralorganisationen eller af voldgiftsretten.

3. del.

Forskellige bestemmelser.

Kap. 11. Personlige tillæg.

§ 45. Såfremt en tjenestemand i medfør af reglerne i § 12 eller af anden ham utilregnelig årsag overgår til en stilling, der er henført til en lavere lønramme end den hidtidige, ydes der ham et personligt tillæg til udligning af forskellen.

Stk. 2. Tillæg efter stk. 1 bortfalder i det omfang, der opnås lønfremgang ved overgang til højere lønramme eller løntrin.

Kap. 12. Lønforskud og lønforskrivning.

§ 46. En tjenestemand kan under ganske særlige og påtrængende omstændigheder opnå et lønforskud uden sikkerhedsstillelse. Regler herom fastsættes af ministeren for statens lønnings- og pensionsvæsen.

§ 47. Efter regler, der fastsættes af ministeren for statens lønnings- og pensionsvæsen kan tjenestemænd give transport på løn til låneinstitutter, som ved aftale mellem ministeren og de i § 39 nævnte centralorganisationer er anerkendt hertil.

Stk. 2. Bortset fra de tilfælde, der er nævnt i stk. 1, kan tjenestemanden ikke overdrage, pantsætte eller på anden måde råde over løn, der ikke er udbetalt.

Kap. 13. Ekstraordinær tjenestefrihed m. v.

§ 48. Vedkommende minister, eller den han bemyndiger dertil, kan give en tjenestemand tjenestefrihed uden løn i en på forhånd fastsat periode af mindst én måneds varighed. Uden samtykke af ministeren for statens lønnings- og pensionsvæsen kan perioden ikke overstige 3 år. Perioden fra drages ved beregning af lønanciennitet.

Stk. 2. Efter retningslinjer fastsat af ministeren for statens lønnings- og pensionsvæsen

kan vedkommende minister, eller den han bemyndiger dertil, indrømme en tjenestemand anden tjenestefrihed uden for den egentlige ferie.

Stk. 3. Såfremt det er foreneligt med tjenestens tarv, kan vedkommende minister, eller den han bemyndiger dertil, imødekomme tjenestemandens anmodning om nedsat tjenestetid for begrænset tid eller indtil videre mod tilsvarende lønnedsettelse.

Stk. 4. Bestemmelser om hel eller delvis bevarelse af løn og lønanciennitet under tjenestefrihed efter stk. 2 eller under nedsat tjenestetid fastsættes af ministeren for statens lønnings- og pensionsvæsen efter indhentet udtalelse fra lønningsrådet.

4. del.

Ikrafttrædelses- og overgangsbestemmelser.

Kap. 14.

§ 49. Denne lov træder i kraft den 1969.

Stk. 2. Bestemmelserne i §§ 12-13 og § 32 finder dog kun anvendelse på tjenestemænd, som er ansat eller udnævnt i anden stilling efter lovens ikrafttræden. Andre tjeneste-

mænd er undergivet de hidtil gældende regler.

§ 50. Lov nr. 154 af 7. juni 1958 om lønninger og pensioner m. v. til statens tjenestemænd og lov nr. 5 af samme dato om normering og klassificering af stats-tjenestemandstillinger ophæves, jfr. dog stk. 2 og 3.

Stk. 2. For så vidt angår forhold, hvorom der efter denne lov eller efter lov om tjenestemandspension skal fastsættes regler ved lov, administrative forskrifter eller ved aftale, forbliver de i stk. 1 nævnte love og de i medfør heraf udfærdigede forskrifter i kraft, indtil de afløses af regler, der er fastsat som ovenfor nævnt.

Stk. 3. For så vidt angår forhold, som ikke omhandles i denne lov eller i lov om tjenestemandspension forbliver de i stk. 1 nævnte love og de i medfør heraf udfærdigede forskrifter i kraft, indtil de ophæves af ministeren for statens lønnings- og pensionsvæsen.

Stk. 4. Ministeren for statens lønnings- og pensionsvæsen bekendtgør, hvilke bestemmelser der efter stk. 2-3 forbliver i kraft, og fra hvilke tidspunkter de bortfalder eller ophæves.

Bemærkninger til lovforslaget.

Almindelige bemærkninger.

Det foreliggende lovforslag er i overensstemmelse med det af Tjenestemandskommissionen af 1965 udarbejdede lovudkast. Der henvises til den af kommissionen under 12. december 1968 afgivne 1. delbetænkning.

Forslaget er forhandlet med statstjenestemændenes centralorganisationer i henhold til bestemmelserne i § 22 i lov nr. 154 af 7. juni 1958.

Det bemærkes, at der efterfølgende påregnes fremsat lovforslag om midlertidige bestemmelser vedrørende tjenestemandslønningernes fastsættelse ved reformens iværksættelse og til stillingernes indplacering i lønsystemet. Der vil i denne forbindelse blive foretaget beregninger over udgifterne, der vil være forbundet med den samlede reform.

De i det følgende anførte bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser er identiske med bemærkningerne til bestemmelserne i det af kommissionen udarbejdede lovudkast, som regeringen i det hele har kunnet tiltræde. Dette gælder også bemærkningerne til lovforslagets §§ 20-24 om disciplinærfølging, der er udarbejdet af et tidligere nedsat udvalg, hvis forslag med enkelte tilretninger er indgået i den af kommissionen afgivne 1. delbetænkning.

I et vedhæftet bilag er foretaget en sammenstilling af lovforslagets bestemmelser med dertil svarende bestemmelser i den gældende lov om lønninger og pensioner m.v. til statens tjenestemænd.

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser.

Til § 1.

Tidligere tjenestemandsløve har i § 1 indeholdt en definition af tjenestemandsbegrebet. Siden 1919 har lovene kendetegnet tjenestemænd som personer, der varigt og som livsgerning har ansættelse i normerede stillinger med en i loven fastsat løn.

Denne karakteristik må på visse punkter ændres i overensstemmelse med de reformer, kommissionen foreslår, hvorefter varig ansættelse ikke længere bliver enerådende. Det afgørende for, om en ansat betragtes som statstjenestemand, vil fremtidig blive, om pågældende er ansat i statens tjeneste i en af de former for ansættelse, som loven omhandler, og under iagttagelse af de regler, som loven foreskriver, samt at lønnen er fastsat i overensstemmelse

med de i tjenestemandsløven herom givne regler. En bestemmelse af dette indhold skønnes imidlertid også hensigtsmæssig af hensyn til den fornødne klarhed ved afgrænsningen af den personkreds, som reglerne omfatter.

Til § 2.

De hovedsynspunkter vedrørende de fremtidige ansættelsesformer, som kommissionen har bygget på, er beskrevet i betænkningens kapitel 3, afsnit 2, punkt 2 og 3, hvortil der henvises.

I overensstemmelse med betænkningen stilles der forslag om, at ansættelse som tjenestemand fremtidig kan ske varigt, på prøve med senere varig ansættelse for øje eller på åremål.

Til § 3.

Grundlovens § 27 forudsætter, at der er kongelig udnævnte tjenestemænd. Afgrænsningen mellem disse og andre tjenestemænd er hidtil foretaget i tjenestemandsløvene. Ifølge lønnings- og pensionslovens § 6, stk. 1, udnævnes tjenestemænd i 18. og 20.-30. kkl. af kongen bortset fra militære tjenestemænd, der som hovedregel er kongelig udnævnte fra 14. kkl. og opefter.

Hovedsynspunktet ved kongelig udnævnelse af civile tjenestemænd har været, at tjenestemænd i slutstillinger over et vist niveau bør udnævnes af kongen. Anvendelsen af bestemte lønklasser som kriterium har imidlertid medført, at også en række udnævnelser, som ikke angår slutstillinger, har måttet foretages af kongen. For at nå frem til en ordning, der harmonerer bedre med det til grund liggende hovedsynspunkt, anser kommissionen det for rigtigst at undlade præcisering i tjenestemandsløven af, hvilke stillinger der skal have kongelig udnævnelse. Det er ikke hensigten hermed, at det skal afgøres i det enkelte tilfælde på grundlag af et konkret skøn, om en stilling skal besættes ved kongelig udnævnelse, men det anses for hensigtsmæssigt, at afgrænsningen af området for kongelig udnævnelse ligesom fastsættelsen af, hvilke stillinger der kan besættes på åremål, jfr. lovudkastets § 7, fastsættes ved særlig lov.

Som anført i betænkningens kapitel 3, afsnit 2, punkt 4 tilsigter man ingen radikal ændring af den nuværende grænse mellem kongelig og ikke-kongelig udnævnte tjenestemænd.

Tjenestemænd, som ikke har kongelig udnævnelse, udnævnes nu af vedkommende minister. For 1.-7,

Ikkl. er der dog i lønnings- og pensionslovens § 6, stk. 1, åbnet adgang til at delegere ansættelsesretten til visse styrelseschefer. Den fremtidige ordning af disse forhold bør være mere smidig. Der er derfor foreslået en almindelig bemyndigelse for ministeren til at delegere udnævnelsesretten til andre, idet det herved er forudsat, at delegationen får en generel karakter.

Til § 4.

Lønnings- og pensionslovens § 5, stk. 3, og § 6, stk. 3, 4 og 6, indeholder en række bestemmelser om prøvelse af alders- og helbredsmæssige forudsætninger for ansættelse som aspirant og som tjenestemand, og desuden er der fastsat konkrete uddannelsesmæssige betingelser for ansættelse i visse stillinger.

Under kapitel 3, afsnit 2, punkt 2 i betænkningen er der nærmere redegjort for kommissionens forslag om ophævelse af faste lovbundne og administrative aldersgrænser ved ansættelse af tjenestemænd.

Med hensyn til prøvelsen af de helbredsmæssige forhold har der ligeledes som følge af de bestående pensionsregler hidtil fundet en generel vurdering sted med henblik på at konstatere, om mangler af helbredsmæssig art kunne antages at stille sig hindrende i vejen for et normalt livslangt ansættelsesforhold. Også her vil en omlægning af pensionsalderoptjeningen, således at denne i højere grad bliver afpasset efter ansættelsestidens længde, muligvis være en hjælp. Der vil herefter blive skabt grundlag for en mere nuanceret vurdering af helbredstilstanden, hvorved hovedvægten lægges på de konkrete krav, der må være opfyldt for at kunne bestride den ansøgte stilling.

Personer med invaliditeter eller helbredsmangler, der vel ikke har været til hinder for, at den pågældende kunne bestride pågældende tjenestemandstilling, men dog har medført forøget risiko med hensyn til sygdom og for tidlig afgang fra tjenesten, har hidtil kunnet opnå tjenestemandansættelse mod betaling af forhøjet pensionsbidrag og afkorting af et fradrag for særlig sygelighedsrisiko, jfr. lønnings- og pensionslovens § 6, stk. 6, § 13, stk. 6, og § 50, stk. 2.

Sådanne personer bør fremdeles have adgang til tjenestemandansættelse, og den ovenfor omtalte almindelige ændring af helbredsbedømmelsen ved ansættelse i tjenestemandstilling, således at den i højere grad tager sigte på ansøgerens mulighed for at bestride en konkret stilling, vil efter kommissionens opfattelse kunne bane vej for en udvidet ansættelse af personer med invaliditeter og helbredsmangler. Der foreslås dog i udkastet til pensionslov

optaget en bestemmelse om karenstid, således at ret til den foreslåede særlige svagelighedspension ikke opnås, såfremt der inden for et nærmere fastsat tidsrum finder afskedigelse sted på grund af arbejdsudygtighed; der er forårsaget af en allerede ved ansættelsen konstateret lidelse.

Det bestående nævn for helbredsbedømmelser i tjenestemandssager forudsættes opretholdt, men således at grundlaget for helbredsbedømmelsens virksomhed ændres i overensstemmelse med det ovenfor anførte. Bestemmelser om nævnets sammensætning og virkeområde foreslås fastsat af ministeren for lønnings- og pensionsvæsenet i henhold til hjemmel, som er optaget i udkastet til pensionslov.

Kommissionen finder det ikke hensigtsmæssigt at opretholde bestemmelser i tjenestemandssagen om konkrete uddannelsesmæssige betingelser for ansættelse i visse stillinger. Efter kommissionens opfattelse bør det nye lønsystem opbygges således, at der ikke fastsættes lønrammer, som er forbeholdt tjenestemænd med bestemt angivne uddannelser, og indplaceringen af de forskellige tjenestemandsgupper i lønsystemet forudsættes som hovedregel at ske på grundlag af en stillingsvurdering, i hvilken uddannelsesmæssige forudsætninger indgår sammen med andre forhold, der har betydning for udførelsen af de pålagte arbejdsopgaver.

Ved en række førstegangsansættelser og ligeledes ved en del advancementer kan visse uddannelsesmæssige betingelser dog fremdeles være påkrævede, men de nødvendige krav kan ofte opfyldes gennem uddannelser af forskellig karakter, og ministeren for statens lønnings- og pensionsvæsen foreslås derfor bemyndiget til at fastsætte regler herom. Det understreges i denne forbindelse, at indholdet af den uddannelse, som er nødvendig, ofte ændres i tidens løb, og at opfyldelsen af uddannelsesmæssige krav hyppigt kan ske ved en efter antagelsen gennemgået oplæring.

Ministeren foreslås desuden bemyndiget til at udstede de almindelige forskrifter om alders- og helbredsmæssige forhold ved ansættelse, som skønnes fornødne. I tilfælde af, at forskrifter om disse forhold kun skal angå afgrænsede persongrupper, forekommer det dog rimeligt, at der er adgang til at delegere kompetencen.

Til § 5.

Lovudkastets § 5 bygger i vidt omfang på de nugældende bestemmelser i lønnings- og pensionslovens § 2, men på visse punkter foreslår kommissionen dog en udbygning af de bestående regler.

De væsentligste ændringsforslag står i forbindelse med kommissionens bestræbelser for at skabe grundlag for et mere åbent tjenestemandssystem. Den

hidtidige ordning er fastlagt ved finansministeriets cirkulære af 9. december 1961. Efter denne ordning har ansættelse i bundstillinger været undtaget fra opslag, og det samme gælder ansættelse som aspirant, bortset fra aspirantansættelse i stillinger, der forudsætter akademisk uddannelse. For advance-mentssstillingerens vedkommende har der kun været enkelte undtagelser som f. eks. ved besættelse af en række professorstillinger, eller hvor oprykning sker efter særlige regler.

Som overvejende hovedregel bør efter kommissionens opfattelse enhver stilling besættes efter opslag, der som hovedregel skal være offentligt for at sikre, at såvel personer uden for staten som ansatte i andre styrelser får adgang til at ansøge. Der bør således ikke kun finde internt opslag sted i den styrelse, hvor stillingen er ledig. Et offentligt opslag kan have mange former, afhængigt af tjenestestedets beliggenhed og stillingens art. Hensigten er at sikre, at den interesserede offentlighed får kendskab til, at der er ledige tjenestemandstillinger. Opslaget behøver derfor ikke altid at have karakter af annoncering i statstidende eller dagspressen.

Som fast undtagelse fra opslagskravet må det anses for rimeligt at tillade, at varig ansættelse i en stilling kan ske uden opslag, såfremt ansættelse på prøve i stillingen har fundet sted efter opslag. Den i lovudkastet opretholdt adgang for ministeren for statens lønnings- og pensionsvæsen til at fritage for opslag tager herefter bl. a. sigte på stillinger, om hvilke der andetsteds er foreskrevet en særlig procedure ved besættelsen.

Endvidere vil det være rimeligt at fravige reglen om opslag, såfremt stillingen kan besættes med en tjenestemand, hvis hidtidige stilling nedlægges, eller hvis helbredstilstand gør overtagelse af anden stilling rimelig, jfr. lovudkastets §§ 12 og 32.

Der bør i opslaget medtages oplysninger svarende til de i udkastets § 9 om ansættelsesbreve m. v. anførte, d. v. s. ansættelsesområdet og stillingsbetegnelsen samt den for tiden gældende lønramme for stillingen og det indtil videre gældende tjenestested. Hensigten hermed er at sikre, at ansøgere allerede før ansættelsen bliver bekendt med, at visse ændringer er påregnelige og må tåles af tjenestemanden, jfr. herom nærmere i betænkningen under kapitel 3, afsnit 2, punkt 4.

De øvrige bestemmelser vil som hidtil overvejende angå fremgangsmåden ved opslag, men da de til dels har beskyttelses karakter, er det anset for rigtigst at bibeholde de væsentligste af dem i loven.

I lønnings- og pensionslovens § 2, stk. 2, findes bestemmelser om, at ansøgere og anerkendte organisationer, hvis medlemmer er naturlige ansøgere

til en oplået stilling, efter anmodning har ret til at få oplysning om ansøgernes navne, men at offentliggørelse af disse oplysninger kun må finde sted med pågældende styrelses samtykke.

Da det ikke er tanken at opretholde det hidtidige anerkendelsessystem for tjenestemandorganisationer, og da det meget vel kan være en legitim interesse for andre organisationer at få disse oplysninger, er betingelsen om, at anmodning skal fremsættes af anerkendte organisationer, udgået. Det bemærkes i denne forbindelse, at selv om adgangen til disse oplysninger fortrinsvis har interesse ved forfremmelser, hvor ansøgerne hyppigt vil være tjenestemænd i forvejen, kan det ikke udelukkes, at medlemmer af organisationer for løst ansatte søger ledige overordnede tjenestemandstillinger, således som det f. eks. hidtil har været tilfældet for civilingeniører og læger.

Adgangen for styrelserne til at nægte samtykke til offentliggørelse må antages at hvile på et diskretionshensyn til ansøgerne. Der er imidlertid ikke over for andre end tjenestemænd knyttet nogen sanktionsmuligheder til en undladelse af at indhente samtykke eller til overtrædelse af et forbud, og kommissionen finder i øvrigt, at der med den åbenhed, som er ønskelig i disse forhold, kun sjældent vil være rimelig grund til at forbyde offentliggørelse. Selv om man herefter ikke foreslår reglen opretholdt, kan man dog ikke se bort fra, at der i enkelte tilfælde kan være begrundelse for at undgå en ureguleret offentliggørelse fra underordnede myndigheder, men dette forhold kan ordnes ved, at vedkommende overordnede myndighed udsteder de fornødne instrukser vedrørende proceduren for offentliggørelse.

Til § 6.

Ansættelse på prøve foreslås indført som generel betingelse i stedet for den hidtil anvendte aspirant-tjeneste. Enkelte undtagelser fra kravet om prøvetjeneste vil dog forekomme. Det gælder således åremålsansættelse, og desuden vil der i visse tilfælde forud for ansættelsen være sket en prøvelse af ansøgere f. eks. til professorstillinger, som ville gøre krav om prøvetjeneste mindre rimeligt. Lovudkastets § 6, stk. 1 og 2, er udformet under hensyn hertil.

I de regler om prøveansættelse, som efter lovudkastets § 6, stk. 3, skal fastsættes af ministeren for statens lønnings- og pensionsvæsen forudsættes også givet bestemmelser om, hvorledes ansættelse på prøve afløses af varig ansættelse, således at der i tilslutning til instrukser om konstatering af udfaldet af prøvetjenesten gives forskrifter om den fremgangsmåde, der skal følges ved afgørelsen af,

om den prøveansatte kan opnå status som varigt ansat. Det forudsættes, at prøveansættelsen afløses af varig ansættelse, subsidiært bringes til ophør efter udløbet af den for vedkommende stillingsgruppe til konstatering af prøveansættelsens udfald nødvendige periode. Prøveansættelsens varighed forudsættes aftalt, men det må antages, at den kun i sjældne tilfælde vil blive længere end 2 år.

Bestemmelsen i 2. pkt. i § 6, stk. 3, hvorefter vedkommende minister eller den, han bemyndiger dertil, kan fastsætte regler om prøveansættelse for enkelte grupper af tjenestemænd, er udformet således, at fastsættelsen skal ske efter forhandling med ministeren for statens lønnings- og pensionsvæsen for at sikre fornøden ensartethed mellem ministerierne.

Prøveansatte vil i modsætning til aspiranter være omfattet af de almindelige tjenestemandsregler, medmindre der er fastsat særbestemmelser, således som det er sket i lovudkastets § 33 om afskedigelse. Medhjælpere omhandles ikke i lovudkastet, men kommissionen finder det rimeligt, at medhjælpere opnår status som prøveansatte tjenestemænd. Før tjenestemandsloven af 1931 var i øvrigt medhjælpere tjenestemænd, men i forbindelse med fastsættelsen af en minimumsalder for tjenestemandsansættelse på 24 år blev denne status ophævet.

Til § 7.

Som omtalt i betænkningen finder man det hensigtsmæssigt som led i et mere åbent tjenestemandsystem at tilvejebringe mulighed for ansættelse på åremål, og det er fundet rigtigt at angive de stillinger, der kan besættes på åremål, ved særlig lov.

Åremålsansættelser forudses i overensstemmelse med de i kommissionsbetænkningen anførte synspunkter at kunne finde anvendelse såvel på udefra kommende personer som på allerede ansatte tjenestemænd.

For så vidt angår udefra kommende personer vil der kunne være behov for, at staten for en kortere årrække besætter højere stillinger med folk, som uden for staten har erhvervet en særlig teknisk sagskundskab eller har dokumenteret særlige evner og erfaring som administrator.

Dernæst tillægger man det betydning, at der skabes mulighed for, at allerede ansatte tjenestemænd får mulighed for i en afgrænset periode at påtage sig særligt krævende opgaver og ansvar i en anden stilling end den, de hidtil har beklædt. I lovudkastets § 12, stk. 4, er der optaget en bestemmelse, hvorefter en varigt ansat tjenestemand ved åremålets udløb eller ved ansættelsens ophør af anden ham utilregnelig årsag har pligt til at overtage et andet pas-

sende arbejdsområde inden for staten. Der henvises herom nærmere til bemærkningerne til lovudkastets §§ 9 og 12-13.

Efter kommissionens opfattelse vil den i § 7 foreslåede bestemmelse kunne anvendes således, at der efter vurdering af de enkelte stillinger fastsættes nærmere vilkår for åremålsansættelsen. Der peges på, at der ved fastsættelsen af disse vilkår kan være behov for at anvende en kombination af særlige bestemmelser om løn- og pensionsvilkår. I pensionsmæssig henseende vil det kunne overvejes at medregne tiden i en åremålsstilling efter særlige regler, og hvor en tjenestemand efter åremålsansættelse genindtræder i rettigheder og pligter i henhold til en tidligere varig ansættelse, vil der kunne fastsættes regler om sammenlægning af pensionsrettigheder.

Det understreges i denne forbindelse, at adgangen til at besætte stillinger på åremål i overensstemmelse med lovudkastets § 7 ikke er tænkt som en pligt for styrelsen, men kun som en mulighed. Der vil heller ikke være noget til hinder for, at en stilling, som har været åremålsbesat, ved ledighed besættes varigt, eller omvendt.

Til § 8.

I sammenhæng med de under § 5 omtalte forslag om udbygning af reglerne om opslag finder kommissionen det rigtigt at foreslå en styrkelse af de regler, som hidtil har været optaget i lønnings- og pensionslovens § 26 om bedømmelse af ansøgninger om forfremmelse.

Efter de for kommissionen foreliggende oplysninger er de gældende regler om foresattes påtegninger på ansøgninger om forfremmelse og adgang til behandling i personalenævn kun udnyttet i begrænset omfang. Ud fra de samme synspunkter, som er anført vedrørende opslagsbestemmelserne i lovudkastets § 5, må det som led i bestræbelserne for at udvide ansættelsesområderne og lette overgangen mellem disse samt for at sikre ensartet behandling af alle ansøgere anses for hensigtsmæssigt, at der gives bindende regler om foresattes påtegning, når en tjenestemand søger en ledig stilling.

Det foreslås derfor fastsat som en pligt for ansøgerens nærmeste overordnede chef at afgive en skriftlig bedømmelse af ansøgeren, der følger med ansøgningen, og således at ansøgeren skal have udleveret en genpart af påtegningen. Gennemførelsen af en sådan pligt bør naturligvis ikke have til følge, at ansøgeren afskæres fra at indhente erklæringer fra tidligere foresatte, når sådanne erklæringer kan have betydning for vurdering af egnetheden i en anden stilling.

Der bør endvidere tilvejebringes hjemmel for

ministeren for statens lønnings- og pensionsvæsen til at fastsætte nærmere bestemmelser om forfremmelses-sagers behandling, herunder om grundlaget for personalebedømmelse. Det er ikke hensigten hermed at afskaffe bestående personalenævn, som i øvrigt efter centralorganisationernes opfattelse ikke på alle punkter har virket tilfredsstillende, men tværtimod at åbne mulighed for, at der kan fastsættes nye, tidssvarende regler vedrørende personalebedømmelse og forfremmelsesprocedure. I denne forbindelse henledes opmærksomheden på, at personalebedømmelser i visse styrelser anvendes i videre omfang end forfremmelsestilfælde, hvilket tjener til at tilvejebringe et bredere grundlag for vurdering af ansøgninger om forfremmelse. Kommissionen anbefaler, at de regler, som ministeren fastsætter om forfremmelses-sagers behandling og om grundlaget for personalebedømmelse, tager sigte på at gøre denne praksis mere almindeligt anvendt, samt at centralorganisationerne inddrages i dette led af personalepolitikken.

Kommissionen anser det for rigtigst både for staten og for tjenestemændene, at der åbnes adgang til i videre omfang end hidtil at opslå stillinger til besættelse ved konstitution for en begrænset tid. Det bør være muligt at benytte sådan konstitution, ikke alene hvor en stilling er midlertidigt ledig, men også hvor den hidtidige indehaver varigt har forladt stillingen.

Såfremt en person, der konstitueres i en ledig stilling, i forvejen er tjenestemand, vil det være nødvendigt at foretage konstitution i hans hidtidige stilling i henhold til bestemmelsen i lovudkastets § 11, idet den hidtidige ansættelse ikke er bragt til ophør ved konstitutionen i en anden stilling. Spørgsmålet om varig udnævnelse i denne stilling og dermed spørgsmålet om udnævnelse i hans hidtidige stilling afgøres først ved konstitutionens udløb. Efterfølges konstitutionen ikke af en udnævnelse i den nye stilling, vil tilbagevenden til den hidtidige stilling således kunne ske, uden at reglerne i § 12 i lovudkastet om stillingsændringer skal iagttages.

Til § 9.

Bestemmelsen om udfærdigelse af ansættelsesbrev svarer til lønnings- og pensionslovens § 7, stk. 1. Derimod har man ikke anset det for påkrævet at opretholde den i samme paragrafs stk. 2, 1. pkt., omhandlede erklæring, hvori tjenestemanden på ære og samvittighed lover at opfylde sine tjenesteplichter med nidkærhed og trofasthed. Denne bestemmelse kan næppe længere tillægges selvstændig retlig betydning, og forpligtelsens reelle indhold følger allerede af bestemmelsen i løn-

nings- og pensionslovens § 3, stk. 1, 1. pkt., der er overført til lovudkastets § 10, stk. 1. Denne bestemmelse vil, uanset at den er omredigeret, fremdeles give adgang til at fastsætte sådanne forskrifter, som tjenestens særlige art måtte gøre påkrævet, således at reglen i lønnings- og pensionslovens § 7, stk. 3, kan udgå.

Endvidere finder kommissionen det unødvendigt at gentage det i grundlovens § 27, stk. 1, indeholdte påbud om, at kongelig udnævnte tjenestemænd afgiver en højtidelig forsikring om at ville holde grundloven. Bestemmelsen i lønnings- og pensionslovens § 7, stk. 2, 2. pkt., kan herefter ligeledes udgå.

Forbudet i lønnings- og pensionslovens § 7, stk. 1, 2. pkt., mod, at en tjenestemand erholder ansættelse i mere end én tjenestemandstilling, bør principielt opretholdes. Den af kommissionen i lovudkastets §§ 2 og 7 foreslåede adgang til at ansætte tjenestemænd på åremål gør det dog nødvendigt at fastsætte visse bestemmelser for de tilfælde, hvor en allerede ansat tjenestemand ansættes på åremål i en anden stilling. Man går ud fra, at det som hovedregel ikke vil være tilfredsstillende at besætte den hidtidige stilling ved konstitution. Når den hidtidige stilling således normalt må påregnes besat ved en almindelig udnævnelse, må der træffes bestemmelse om vilkårene for stillingens tidligere indehaver, når hans åremålsansættelse ophører. Det forekommer rigtigst at betragte forholdet således, at tjenestemanden under åremålsansættelsen har hvilende tjenestemandstilligheder i forhold til sin tidligere stillings lønramme, men uden at være ansat i denne stilling.

I lovudkastets § 9, stk. 3, er det herefter foreslået, at det bestående forbud mod, at en tjenestemand erholder ansættelse i mere end én tjenestemandstilling, ændres til, at ingen samtidig kan være varigt ansat i mere end én tjenestemandstilling.

Indholdet dels af ansættelsesbrevene og dels af de følgeskrivelser, der skal udfærdiges, er omtalt udførligt i betænkningens kapitel 3, afsnit 2, punkt 4, og i bemærkningerne til lovudkastets § 5 er der gjort rede for den parallelitet, som bør tilvejebringes mellem opslag af ledige stillinger og de tilsvarende ansættelsesbrev m. v. for at præcisere ansættelsesvilkårene og de muligheder for senere ændringer, som bør være til stede. Lovudkastets § 9, stk. 1 og 2, er udformet i overensstemmelse hermed.

Det må påregnes, at ansættelsesområdet bl. a. må bestemmes under hensyn til de uddannelseskrav, der stilles for at kunne bestride stillingen, og det må forudses, at der ikke for alle stillinger i den enkelte styrelse kan fastsættes samme ansættelsesområde. Det kan næppe heller udelukkes, at

der for enkelte stillinger bliver tale om så specielle krav, at tjenestested og ansættelsesområde reelt falder sammen.

Kommissionen peger på, at standardformularer til ansættelsesbreve og følgeskrivelser vil være af værdi for administrationen af de nye regler, og man forudsætter, at der af ministeren for statens lønnings- og pensionsvæsen foranlediges udfærdiget de nødvendige bestemmelser. I denne forbindelse bør også de i lovudkastets § 2 omhandlede forskellige ansættelsesformer have i erindring, således at der opnås en tydelig præcisering af ansættelsens form, stillingsbetegnelsen og ansættelsesområdet.

Til § 10.

Lovudkastets § 10 har samme indhold som bestemmelsen i lønnings- og pensionslovens § 3, stk. 1.

Bestemmelsen i lønnings- og pensionslovens § 3, stk. 2, har kommissionen ikke anset det for nødvendigt at opretholde. Den hidtil foreskrevne pligt for en tjenestemand til at påse overholdelsen af den gældende lovgivning og andre for vedkommende forhold givne forskrifter har efter ordlyden kunnet give anledning til tvivl med hensyn til pligtens rækkevidde. Endvidere bemærkes, at i det omfang en tjenestemand ifølge sine tjenesteplichter skal have indseende med borgernes og andre ansattes adfærd, må denne forpligtelse anses for at være en bestanddel af de for hans egen stilling gældende regler.

Bestemmelsen i lovudkastets § 10, stk. 2, om tavshedspligt har samme indhold som lønnings- og pensionslovens § 3, stk. 3.

Ved lov nr. 149 af 21. april 1965 er reglerne i retsplejelovens kap. 18 om vidner ændret på visse punkter, der angår tjenestemænds vidnepligt i retten. Der gælder herefter en sontring mellem tilfælde, hvor tavshedspligt er pålagt i det offentlige interesse, og tilfælde, hvor den er begrundet i hensynet til private, ligesom der under forskellige, nærmere angivne forudsætninger er givet retten beføjelse til at afgøre, hvorvidt vidneforklaring skal afgives om forhold, der er undergivet tavshedspligt.

Tjenestemandslovens regler om tavshedspligt i sager, der behandles ved retten, vil herefter være gældende med de i retsplejeloven indeholdte modifikationer, medens tjenestemandss tavshedspligt i øvrigt er uændret.

Til § 11.

Bestemmelser om konstitution findes i lønnings- og pensionslovens § 12, der både omhandler pligten til midlertidigt at udføre tjeneste i anden stilling og regler om beregning af konstitutionsvederlag. Udtrykkene konstitution og funktion anvendes ofte

i flæng, men visse styrelser begrænser konstitution til de tilfælde af midlertidig ledighed, hvor der foretages en formel akt for at legitimere tjenestemanden. Funktion bruges da kun om mere tilfældige situationer foranlediget af sygdom o. lign. Sontringen har ingen betydning ved beregning af vederlag.

Reglerne om fastsættelsen af vederlag er forudsat fremtidig at skulle aftales, og reglerne herom kan derfor udgå af loven. Der er herefter kun behov for at fastslå tjenestemandens pligt til at udføre konstitutionstjeneste, og kommissionen finder det rigtigt at angive det område, inden for hvilket pligten består, som ansættelsesområdet i stedet for som hidtil tjenestegrenen.

Pligtig konstitution i en stilling, der er midlertidigt ledig, vil fremtidig kunne forekomme i større udstrækning end hidtil, såfremt der i overensstemmelse med kommissionens synspunkter fremtidig i videre omfang foretages konstitution i oplåede ledige stillinger, jfr. bemærkningerne til § 8.

Adgangen til konstitution i sideordnet stilling efter § 11 tænkes som hidtil kun at skulle omfatte tilfælde af samtidig varetagelse af 2 stillinger.

Til §§ 12-13.

Lovudkastets § 12 træder i stedet for bestemmelsen i lønnings- og pensionslovens § 4. I betænkningens kapitel 3, afsnit 2, punkt 4, er der givet en sammenfattende redegørelse for den retstilstand med hensyn til ændring af tjenestemandsstillingernes omfang og beskaffenhed, som støttes på de bestående lovregler, herunder grundloven, og for den tilpasning af systemet, som inden for grundlovens rammer må anses for rimelig og nødvendig.

Spørgsmålet om afgrænsning af tjenestemandens ansættelsesområde må tillægges væsentlig betydning i overensstemmelse med kommissionens grundtanke om tilvejebringelsen af et mere tilpasningsdygtigt tjenestemandssystem.

Det må tillige erkendes, at spørgsmålet om fastlæggelse af ansættelsesområdet er af så væsentlig betydning for tjenestemændene, at det ikke vil være rimeligt at afskære dem fra medbestemmelsesret.

Under hensyn hertil finder kommissionen det rigtigst ikke at foreslå ansættelsesområderne fastlagt ved lov, idet den nødvendige afvejning mellem statstjenestens behov og tjenestemændenes forpligtelser bør finde udtryk i aftaler. Kommissionen understreger dog i denne forbindelse stærkt, at det vil være en hovedbetingelse for, at et nyt tjenestemandssystem kan fungere med den fornødne smidighed, at ansættelsesområderne for samtlige tjenestemænd ikke afgrænses for snævert, og der peges samtidig på, at tjenestemandssystemets mulighed for at til-

passer sig den stødfindende udvikling er afhængig af, at der på en række områder sker en meget væsentlig udvidelse af bestående snævre ansættelsesområder.

Lovudkastets § 49 tager stilling til spørgsmålet om, hvilke tjenestemænd der vil være omfattet af de nye regler, og hvilke der kan kræve sig behandlet efter de hidtil gældende regler.

Pligten til efter den foreslåede ordning at tåle ændringer vil være begrænset af kravet om, at den ændrede stilling skal være passende. Dette gælder såvel ændringer, som holder sig inden for tjenestemandens ansættelsesområde, som ændringer, der fører herudover. Hvor ændringen er foranlediget af forvaltningens forhold, må afgørelsen af spørgsmålet om, hvorvidt stillingen er passende, ske på grundlag af en samlet vurdering af stillingen før og efter ændringen. Hvor ændringen vil føre ud over tjenestemandens ansættelsesområde, foreslås det, at tjenestemanden kun skal have pligt til at overtage den nye stilling, hvis styrelsens forslag herom tiltrædes af et nævn, jfr. lovudkastets § 13.

Dette nævn foreslås sammensat af lige mange organisationsrepræsentanter og administrationsrepræsentanter, og ved bestemmelsens formulering er det forudsat, at overtagelse af anden stilling uden for det hidtidige ansættelsesområde ikke skal kunne pålægges tjenestemanden, såfremt stemmerne i nævnet står lige.

Der kan forekomme tilfælde, hvor det er forhold på tjenestemandens side, som forårsager ændring i stillingen, og spørgsmålet om, hvorvidt en anden stilling er passende i disse situationer, må da vurderes på baggrund af tjenestemandens ændrede forhold. Det foreslås, at en varigt ansat tjenestemand under 60 år, som ikke længere opfylder de helbredsmæssige krav, der må stilles til varetagelsen af hans hidtidige stilling, har pligt til at overtage en anden stilling, som han kan bestride, og som må anses for passende for ham, jfr. lovudkastets § 12, stk. 3. Såfremt det efter denne bestemmelse skal foretages overflytning til et andet ansættelsesområde, bør dette ligeledes kun kunne pålægges tjenestemanden med tilslutning fra omflytningsnævnet.

Såfremt tjenestemanden af en ham utilregnelig årsag overgår til en lavere lønnet stilling, har han krav på et personligt tillæg til udligning af lønnedgangen, jfr. bestemmelsen i lovudkastets § 45.

Efter kommissionens opfattelse vil adgangen til at lade tjenestemænd med svækket helbred overtage anden stilling inden for eller uden for det hidtidige ansættelsesområde i forbindelse med muligheden for at yde tillæg til udligning af lønnedgang kunne betyde en indskrænkning i antallet af tilfælde, hvor

det bliver nødvendigt at skride til svageligheds-pensionering.

Hvis der opstår tilfælde, hvor ændringer i forvaltningens organisation eller arbejdsform medfører, at tjenestemandens stilling nedlægges, og det viser sig umuligt at anvise ham en anden passende stilling inden eller uden for hans hidtidige ansættelsesområde, må han afskediges, men der er i lovudkastets § 32 optaget en bestemmelse om, at tjenestemanden i så fald bevarer sin hidtidige løn i indtil 3 år imod at stå til rådighed i denne periode.

I lovudkastets § 12, stk. 4, er optaget en bestemmelse om vilkårene efter åremålsansættelsens ophør for varigt ansatte tjenestemænd. Kommissionen har som tidligere nævnt lagt til grund, at det normalt vil være uhensigtsmæssigt at foretage konstitution i tjenestemandens hidtidige stilling, når tjenestemanden overtager en anden stilling for et åremål. Når således tjenestemandens hidtidige stilling kan være besat ved åremålets udløb, finder man det rigtigt, at der gives regler om, at en tjenestemand, der i lønmæssig henseende har bevaret rettigheder i forhold til sin tidligere stilling, får pligt til at overtage et andet passende arbejdsområde inden for staten. Dette andet arbejdsområde behøver ikke at ligge inden for ansættelsesområdet for den tidligere stilling, men der er i lovudkastets § 13, stk. 1, foreslået optaget en bestemmelse om, at det i så fald er nødvendigt at indhente tilslutning fra omflytningsnævnet.

Til §§ 14-15.

Lovudkastets § 14-15 træder i stedet for bestemmelserne i lønnings- og pensionslovens §§ 36-38 om tjeneste- og lejeboliger m. v.

Forudsætningen for oprettelse af tjenesteboliger bør som hidtil være, at hensynet til tjenestens udførelse gør det nødvendigt, at tjenestemanden også uden for den egentlige tjenestetid skal føre et effektivt tilsyn med den virksomhed, han leder eller overvåger, eller at hensynet til tjenestens tarv i andre særlige tilfælde gør tjenestebolig påkrævet. Hjemmel til oprettelse og nedlæggelse af tjenesteboliger forudsættes som hidtil tilvejebragt på bevillingslov, uden at kommissionen finder anledning til at optage en bestemmelse herom i tjenestemandsløven.

I tjenestemandsløven skønnes det hensigtsmæssigt at optage en bestemmelse, der fastslår, at i de tilfælde, hvor det af hensyn til udførelsen af tjenesteplichterne er nødvendigt at knytte tjenestebolig til en stilling, er vedkommende tjenestemand forpligtet til at bebo den, og at han har pligt til at fraflytte boligen, når han fratræder stillingen.

I tilknytning hertil må der i tjenestemandsløven

gives hjemmel for ministeren for statens lønnings- og pensionsvæsen til at fastsætte regler om tjenesteboligers indretning og vedligeholdelse.

Da fastsættelsen af boligbidrag for tjenesteboliger udgør en del af ansættelsesvilkårene for vedkommende tjenestemænd, finder kommissionen det rigtigst, at dette sker ved aftale mellem ministeren for statens lønnings- og pensionsvæsen og tjenestemændenes centralorganisationer. Det bemærkes, at boligbidraget i modsætning til anden lejefastsættelse må fastsættes under hensyntagen til de med beboelsen af tjenestebolig forbundne særlige pligter, således at det må anses for hensigtsmæssigt, at tjenesteboligerne fremdeles holdes uden for den almindelige lejelovgivnings regler.

For lejelovgivers vedkommende består der ingen pligt for tjenestemændene til at bebo disse, og en undtagelse fra lejelovgivningen kan derfor ikke støttes på de samme grunde. I de forløbne år har det dog vist sig særdeles praktisk at anvende ensartede principper ved lejefastsættelsen for de to typer af boliger, og kommissionen foreslår, at dette også bliver tilfældet i fremtiden. Man lægger herved også vægt på, at tjeneste- og lejelovboliger ofte er indrettet i de samme bygninger og er beliggende på arealer, som ikke kan være tilgængelige for udenforstående, således at udlejning til personer, som er ansat uden for staten, ikke vil kunne finde sted.

Ud fra de samme synspunkter vil det efter kommissionens opfattelse være rigtigst, at fastsættelsen af betaling for enkelte værelser, der stilles til rådighed for tjenestemænd, som regel i forbindelse med andre naturalydelse, holdes uden for den almindelige lejelovgivnings regler, således at reguleringen aftales under hensyntagen til de synspunkter, som anvendes for tjeneste- og lejelovboliger.

Regler om betaling for tjenestejord forudsættes fremtidig at blive fastsat ved aftale mellem vedkommende ministre og centralorganisationer, jfr. lovudkastets § 35, stk. 2.

Til § 16.

Det er for kommissionen oplyst, at reglerne i lønnings- og pensionslovens § 43 om tjenestemænds varetagelse af ombud ikke på alle punkter har fungeret tilfredsstillende. I § 43, stk. 1, er det anført, at tjenestemænd er pligtige at modtage borgerlige og kommunale ombud efter lovgivningens almindelige regler. Dog kan en tjenestemand af den minister, under hvem han hører, efter ansøgning fritages for overtagelse af et ombud, når det skønnes nødvendigt af hensyn til tjenestens forsvarlige udførelse. I praksis har de økonomiske vilkår for tjenestefrihed til varetagelse af ombud undertiden givet anledning til problemer.

Finansministeriets cirkulære af 28. november 1946, der er udstedt med hjemmel i § 43, stk. 2, bestemmer i hovedtræk, at nødvendig tjenestefrihed skal søges ved forskydning eller bytning. Hvis dette ikke er muligt, ydes tjenestefrihed uden lønafkortning, når ombudet er ulønnet; i andre tilfælde sker der afkortning i lønnen.

I visse tilfælde føles reglerne som vel rigoristiske, især hvor ombudet er beskedent vederlagt. Den tjenestemand, som ikke har mulighed for tjenestoomlægning eller tjenestebytning, men må søge tjenestefrihed mod lønafkortning, kan komme ud for, at betalingssatsen for fridage udgør et højere beløb end vederlaget. Den pågældende kan ganske vist senere opnå balance i kraft af reglen om, at forskelsbeløbet efter ansøgning kan godtgøres ham, men ordningen har ved forskellige lejligheder givet anledning til beklagelser. For at mildne forholdene har finansministeriet administrativt i samråd med indenrigsministeriet bestemt, at oppebårne diæter for kommunalbestyrelsesmøder m. v. ikke skal medføre, at der sker lønafkortning som følge af tjenestefrihed, uanset at diæterne er indkomstskattepligtige. Samme ordning er truffet med hensyn til vidner, nævninge og domsmænd.

I praksis ydes kun indtil 25 tjenestefridage pr. år uden lønafkortning til ulønnede ombud. På dette punkt har man kun åbnet mulighed for lempelse, hvor en tjenestemand varetager flere ombud, f. eks. når han har sæde både i sogneråd og amtsråd.

Hvervet som medlem af folketinget, der ikke kan betragtes som et borgerligt eller kommunalt ombud, er ligeledes behandlet i ovennævnte cirkulære, som bestemmer, at der højst kan afkortes $\frac{1}{3}$ af tjenestemandslønnen for de perioder, i hvilke den pågældende er fraværende fra tjenestemandsstillingen. Der er i kommissionen rejst spørgsmål om, hvorvidt den gældende ordning må karakteriseres som værende for gunstig.)

Kommissionen har ikke anset det for nødvendigt at ændre indholdet af den gældende regel i lønnings- og pensionslovens § 43, stk. 1, idet man dog finder det nødvendigt at fastslå tjenestemænds pligt til at overtage borgerlige og kommunale ombud efter lovgivningens almindelige regler. Man går ud fra, at den i lovudkastets § 16, stk. 2, optagne bestemmelse, der svarer til lønnings- og pensionslovens § 43, stk. 2, indeholder fornøden hjemmel for ministeren for statens lønnings- og pensionsvæsen til at fastsætte ændrede regler om vilkårene for tjenestefrihed i den udstrækning, det efter den stedfundne udvikling findes hensigtsmæssigt.

På grundlag af stedfundne drøftelser i kommissionen overvejes spørgsmålet om vilkårene for tjene-

F. t. l. om statens tjenestemænd.

stefrihed til tjenestemænd, der er medlemmer af folketinget, af folketingsmedlemmerne i kommissionen med henblik på en eventuel revision af de herom gældende regler.

Til § 17.

Den i lovudkastet optagne bestemmelse træder i stedet for lønnings- og pensionslovens § 44.

De synspunkter, som er lagt til grund af kommissionen med hensyn til fastsættelsen af nye retningslinjer for tjenestemænds adgang til beskæftigelse ved siden af tjenestemandsstillingen, indeholdes i betænkningens kapitel 3, afsnit 2, punkt 5.

Kommissionen har fundet, at der i overensstemmelse med de synspunkter, der er givet udtryk for i betænkningen, vil kunne ske en begrænsning af den kontrol med eventuel bibeskæftigelse uden for statstjenesten, som hidtil har været krævet efter lønnings- og pensionslovens § 44, stk. 2-4.

Man finder anledning til at bemærke, at ophævelse af pligten til anmeldelse ikke afskærer en tjenestemand, som måtte være i tvivl om en bibeskæftigelses forenelighed med tjenestemandsstillingen, fra at forelægge dette spørgsmål for sine foresatte.

På tilsvarende måde må et ministerium eller en institution, uanset bortfaldet af bestemmelsen om adgang til at tilbagekalde en meddelt tilladelse til en bibeskæftigelse, være beføjet til at tilkendegive en tjenestemand, at en bibeskæftigelse ikke kan forenes med hans tjenestemandsstilling. Tilsidesættelse af et påbud om at bringe bibeskæftigelsen til ophør vil som hidtil kunne medføre disciplinær indskriden. Indgreb vil i givet fald kunne anvendes såvel over for bibeskæftigelse, der ikke tidligere har været styrelsen bekendt, som over for bibeskæftigelse, der af tjenestemanden har været forelagt styrelsen, såfremt utilstrækkelige oplysninger eller en stedfunden udvikling senere gør indgriben nødvendig.

De af kommissionen stillede forslag er således udtryk for, at man har villet liberalisere bestemmelserne om tjenestemænds adgang til beskæftigelse uden for statstjenesten, således at de hovedhensyn, der skal tages i betragtning ved vurdering af spørgsmålet om en bibeskæftigelses tilladelighed, er, om den er forenelig med den samvittighedsfulde udøvelse af de til tjenestemandsstillingen knyttede pligter og med den for stillingen nødvendige agtelse og tillid. Samtidig har kommissionen ønsket, at disse hovedhensyn også skal iagttages ved vurderingen af, om en tjenestemand kan have bibeskæftigelse inden for statstjenesten. Denne opfattelse har fundet udtryk i den af kommissionen foreslåede omformulering af bestemmelsen i lønnings- og pensionslovens § 44, stk. 2, således at der i lovudkastets

§ 17 i stedet for beskæftigelse uden for statstjenesten tales om beskæftigelse ved siden af tjenestemandsstillingen.

Kommissionen anser det ikke for nødvendigt at opretholde forbudet i lønnings- og pensionslovens § 44, stk. 5, mod, at en statstjenestemand tillige indtager en med pensionsret forbundet stilling i en kommune, et koncessioneret selskab eller anden offentlig virksomhed. Dispensation fra denne bestemmelse er tidligere givet på normeringslov for så vidt angår tjenestemænd, der beklæder en med pensionsret forbundet stilling som borgmester, rådmænd eller sognerådsformand i en kommune, medens han står uden for nummer i statstjenestemandsstillingen.

Efter kommissionens opfattelse vil den i lovudkastets § 17 optagne rammebestemmelse være tilstrækkelig til at sikre den nødvendige kontrol på dette område, og den vil tillige give det fornødne grundlag for at fastsætte de vilkår, på hvilke en eventuel kombination af flere stillinger kan godkendes.

Til § 18.

Den foreslåede bestemmelse træder i stedet for reglen i lønnings- og pensionslovens § 105. Samtidig kan reglerne i lønnings- og pensionslovens §§ 41-42 samt en række andre paragraffer i lønnings- og pensionsloven og normerings- og klassificeringsloven, der hidtil har indeholdt hjemmel for udbetaling af særlige ydelser m. v., udgå. For så vidt angår tjenestemænd vil spørgsmål om vederlag, honorarer, sportler el. lign. for arbejde, der hører under tjenestemandsstillingen, fremtidig blive bestemt ved indgåelse af aftaler mellem ministeren for statens lønnings- og pensionsvæsen og tjenestemændenes centralorganisationer.

I overensstemmelse med de synspunkter, som kommissionen har givet udtryk for i betænkningens kapitel 3, afsnit 2, punkt 5, vedrørende beskæftigelse ved siden af tjenestemandsstillingen, bør tjenestemandslønninger fastsættes således, at de udgør det samlede arbejdsvederlag for udøvelse af de til tjenestemandsstillingen knyttede pligter og de hverv, der må betragtes som led i tjenestemandsstillingen. Herudover kan der kun blive tale om vederlæggelse af arbejdet i tilknytning til tjenestemandsstillingen med overarbejdsbetaling, vederlag og andre særlige ydelser, der er aftalt med tjenestemændenes centralorganisationer. Bestemmelsen i lovudkastets § 18 tager sigte på at klargøre, at der ikke ved siden af den således aftalte vederlæggelse kan ydes anden vederlæggelse for udførelsen af arbejdet i tjenestemandsstillingen.

En bestemmelse som den foreslåede vil have til

følge, at der ikke i fremtiden kan ydes betaling i form af finanslovhonorarer eller andre ikke aftalte ydelser for hverv, der er led i tjenestemandsstillingen, men som hidtil har været vederlagt ved siden af tjenestemandslønnen ud fra merarbejdsynspunkter.

Bestemmelsens rækkevidde vil være afhængig af, hvorledes tjenesteplichterne i de enkelte tjenestemandsstillinger er afgrænset. Dette vil først kunne afklares efterhånden, men kommissionen er af den opfattelse, at der f. eks. i situationer, hvor udpegning til bestemte hverv skal foretages af en styrelse eller efter indstilling fra en styrelse, klart må være tale om hverv, der henhører under tjenestemandsstillingen, idet det for en tjenestemand er en helt naturlig del af tjenesteplichterne at repræsentere sin styrelse.

En ordning som den foreslåede nødvendiggør en gennemgang af alle bestående vederlag, honorarer, sportler o. lign. Indtil denne gennemgang har fundet sted, vil der være behov for særlige overgangsregler, idet gennemførelse af bestemmelsen, der er udtryk for en standard, forudsætter en nøjere konkret vurdering af de enkelte stillinger.

Kommissionen skal henstille, at der i de regler, som gælder for ministeriernes og institutionernes anvendelse af deres bevillinger, optages bestemmelser, som udelukker ydelsen til tjenestemænd af sådanne vederlag, honorarer, sportler o. lign., og som i overensstemmelse med reglerne i lovudkastets § 18 fastsætter, at der til tjenestemænd kun kan udbetales sådan løn og andre ydelser, som har hjemmel i tjenestemandsløven.

Til § 19.

Angivelse af de forhold, som kan give anledning til suspension af en tjenestemand, foreslås som hidtil optaget i stk. 1. Den hidtidige sondring mellem tilfælde, hvor suspension skal finde sted, og tilfælde, hvor spørgsmålet afgøres efter et konkret skøn, foreslås opgivet. Herved bliver det muligt i hver enkelt sag at tage stilling til, om det er forsvarligt at lade tjenestemanden fortsætte det hidtidige arbejde eller midlertidigt overføre ham til andet arbejde, således at suspension med deraf følgende ulemper undgås. Tilsvarende synspunkter har været fremført under tidligere kommissionsbehandlinger, og den foreslåede nye formulering er således udtryk for, at en tidligere påbegyndt udvikling videreføres.

Efter den ordlyd, som nu er foreslået i stk. 1, anses det ikke for påkrævet at opretholde den bestående bestemmelse om suspension af en tjenestemand, der har og må have midler af statskassen til selvstændig forvaltning, når pågældende erklæres

fallit. Tilfælde af denne art vil kunne henføres under den ændrede formulering af bestemmelsens øvrige indhold.

For at understrege, at suspension eller midlertidig overførelse til andet arbejde er et forløbigt indgreb, anses det for rigtigt også af hensyn til tjenestemanden at fastslå i stk. 2, at der skal finde en undersøgelse sted af det forhold, som giver anledning til indskriden. Såfremt sag ikke allerede er rejst efter retsplejelovens regler eller i medfør af tjenestemandsløvens disciplinærregler, må de nødvendige skridt tages ved indgrebets iværksættelse.

De øvrige bestemmelser i lønnings- og pensionslovens § 11 angår spørgsmålene om kompetence og sagens fremskyndelse samt den lønmæssige stilling under suspensionen og efter dens ophør. Regler om suspensions iværksættelse og ophør foreslås fremtidig fastsat af ministeren for statens lønnings- og pensionsvæsen med hjemmel i en bestemmelse i lovudkastets § 19, stk. 3. Bestemmelser om den lønmæssige stilling i forbindelse med suspension forudsættes fremtidig fastsat ved aftale.

Den bestående regel i lønnings- og pensionslovens § 11, stk. 4, om dommere er overført til lovudkastets § 34, hvor særregler om dommere samles.

Til § 20.

Centralorganisationerne har anført, at der forekommer visse sager, hvor tjenestemandens rimelige krav på beskyttelse under sagens indledende stadium ikke synes at blive tilstrækkelig respekteret. Som eksempel er nævnt sager om overtrædelse af sikkerhedsbestemmelser. Der etableres her foreløbigt forhør uden deltagelse af bisidder, hvorunder tjenestemanden, der ofte er chokeret, undertiden påtager sig mere skyld, end der reelt er basis for. Da den på grundlag af det foreløbige forhør udarbejdede beretning, som oplæses og vedtås, under en efterfølgende disciplinærsag i et vist omfang lægges til grund, vanskeliggøres tjenestemandens — og hans bisidders — forsvar i betydelig grad.

Etaternes repræsentanter har heroverfor gjort opmærksom på, at det hyppigt er vigtigt, at rapport optages snarest, medens de indtrufne begivenheder endnu står klart i erindringen hos de implicerede. Det er anført, at dette spørgsmål var genstand for overvejelse i lønningskommissionen af 1954, som ikke fandt en lovændring på dette punkt nødvendig, idet tjenestemanden måtte kunne benytte sig af den i loven hjemlede adgang til kun at skrive „læst“ på det forelagte materiale, således at der ikke heri lå nogen erkendelse af, at han havde begået en tjenesteforsæelse. Kommissionen anså det dog for hensigtsmæssigt, at det pålægges den overordnede,

som leder den foreløbige undersøgelse, i hvert enkelt tilfælde at gøre den pågældende tjenestemand bekendt med, at han ikke er pligtig at afgive nogen erklæring, hvorved han vedgår et forhold som tjenstlig forseelse.

Det er oplyst, at generaldirektoratet for post- og telegrafvæsenet under hensyntagen til de anførte bemærkninger fra lønningskommissionen af 1954 har optaget følgende bestemmelse i post- og telegrafvæsenets regler:

„Den pågældende tjenestemand bør i hvert enkelt tilfælde gøres bekendt med, at han ikke er pligtig at afgive nogen erklæring, hvorved han vedgår, at forhold, som er indeholdt i den udarbejdede sagsfremstilling, er tjenstlig forseelse.“

Man finder det betydningsfuldt, at tjenestemandens retsstilling klargøres ved optagelse i § 20 af en bestemmelse om, at tjenestemanden skal gøres bekendt med, at han ikke har pligt til at udtale sig om fremstillingen. Der vil således ikke være noget til hinder for, at tjenestemanden, hvis han ønsker det, skriver „læst“ på fremstillingen. Centralorganisationerne har dog fremsat ønske om, at forhørslederen, når han afgiver sin beretning, fremhæver, om tjenestemanden under en eventuel foreløbig undersøgelse er gjort bekendt med, at han ikke havde pligt til at afgive nogen udtalelse.

Man har overvejet de nugældende bestemmelser om udpegning af dommere som forhørsledere. Der er enighed om, at det ikke længere forekommer hensigtsmæssigt at lade ansættelsesstedet være afgørende i så henseende. Man har været inde på den tanke, om tjenestemandens charge burde lægges til grund ud fra det synspunkt, at det for tjenestemænd i chefstillinger kunne være vanskeligere at finde administrative forhørsledere, der kunne anses for upartiske i sagen. Man finder dog ikke dette kriterium brugbart og er enige om i stedet at lade sagens beskaffenhed være afgørende for, om der bør tilkaldes en dommer som forhørsleder.

Samrådet har i denne forbindelse gjort opmærksom på, at tilstedeværelsen af militære auditører i forsvaret ikke bør afskæres fra at bruge dommere som forhørsledere. Inden for forsvaret må de militære auditører nærmest betragtes som juridiske medhjælpere for de militære rettergangschefer. I tilfælde af, at tjenesteforseelsessager under forsvaret behandles efter de i tjenestemandensloven fastsatte regler, bør der være samme adgang som i andre styrelser til at anvende dommere som forhørsledere.

Fra dommerstanden er der modtaget henstilling om, at der tilvejebringes hjemmel for beskikkelse af en person til at repræsentere styrelsen og bistå

forhørslederen med sagens oplysning, herunder ved tilvejebringelse af det for undersøgelsen fornødne materiale. Dommerne har herved anført, at det i retsplejeloven er et bærende princip, at dommerens uvildighed skal være hævet over enhver tvivl. En dommers opgave som forhørsleder vanskeliggøres, når han selv må fremskaffe materiale til sagens oplysning og ofte må argumentere mod det af tjenestemanden og dennes bisidder fremskaffede materiale. Navnlig i sager, hvor styrelsen ønsker ikke alene en beretning, men også en indstilling om sagens afgørelse, er det af stor betydning, at forhørslederens upartiskhed sikres fuldt ud.

Etaterne og navnlig centralorganisationerne har ytret betænkelighed ved at åbne en almindelig adgang til at udpege repræsentanter for styrelserne, der kan virke som en slags anklager i disciplinærsager. Man henviser til, at det er en naturlig pligt for styrelserne at fremskaffe alt nødvendigt materiale til sagens oplysning, og organisationerne er især betænkelige ved en ordning, som vil kunne virke i retning af, at der i flere og flere disciplinærsager anvendes en advokat som bisidder og en juridisk uddannet medarbejder som anklager for styrelserne. Ved en sådan ordning ændres, uden at noget behov herfor er sandsynliggjort, det oprindelige grundlag for den hidtidige tjenstlige undersøgelsesmåde.

Man er af den opfattelse, at der i hovedparten af sagerne ikke vil være tilstrækkeligt behov for beskikkelse af en person til at repræsentere styrelsen, men navnlig i mindre styrelser uden det tilstrækkelige administrative apparat kan der dog være sager, hvis vanskelige beskaffenhed gør det ønskeligt at skaffe forhørslederen særlig bistand. I en del tilfælde kan denne bistand fremskaffes ved, at der som sekretær ved undersøgelsen udpeges en med vedkommende styrelses forhold godt kendt tjenestemand, men i særlig vanskelige sager, i særdeleshed hvor dommere udpeges som forhørsledere, og der optræder advokater som bisiddere, finder man, at adgangen til en særlig medhjælper bør være til stede for at sikre den fornødne oplysning af sagen og fuldstændig upartiskhed ved sagens behandling. For at tilgodese organisationernes begrundede ønske om i videst muligt omfang at bevare disciplinærundersøgelsen i den hidtidige form finder man dog, at der i hvert enkelt tilfælde bør foreligge en motiveret indstilling fra forhørslederen om bistand, og at der bør gives vedkommende centralorganisation adgang til at udtale sig i sagen, før afgørelse træffes.

Til § 21.

Ved gennemgangen af denne bestemmelse har man bl. a. behandlet spørgsmålet om en nærmere

afgrænsning af den kreds, der kan virke som bisiddere i tjenestemandssager. Det er herom af styrelsesrepræsentanter anført, at anvendelsen af organisationsrepræsentanter som bisidder i det store antal sager gennem årene har virket fuldt ud efter sin hensigt, idet man herved kan yde tjenestemanden støtte gennem bistand fra en person, der som regel vil være godt kendt med forholdene i vedkommende styrelse, ligesom ønskelige diskretionshensyn varetages på passende måde. Herved har disciplinærsager også kunnet afvikles, uden at der påløber særlige udgifter. Bisidderens medvirken betragtes som tjenstlig opgave, således at der ikke sker løn-afkortning, og eventuelle befordringsudgifter dækkes. Der har herefter været fuld enighed om, at denne ordning også fremtidig bør fastholdes i videst muligt omfang som værende i både styrelsernes og tjenestemændenes interesse.

Den i de gældende bestemmelser indeholdte adgang til at benytte en advokat bør som hidtil stå åben i sager, hvor tjenestemanden eller hans organisation ønsker at gøre brug af juridisk bistand.

Det er dernæst overvejet, om andre end en repræsentant for vedkommende organisation eller en advokat bør kunne optræde som bisidder. Der tænkes herved særlig på tilfælde, hvor tjenestemanden ikke ønsker at gøre brug af en organisationsbisidder, men hvor sagen på den anden side ikke gør advokatbistand nødvendig. Man anser ikke behovet for anvendelse af andre bisiddere end de nævnte for stort og ville i hvert fald være betænkelig ved en bestemmelse, der f. eks. åbnede mulighed for anvendelse som bisidder af tjenestemandens ægtefælle, nære slægtninge eller venner. For imidlertid at imødekomme det behov, der måtte være for i sjældne tilfælde at anvende andre personer som bisiddere, foreslås det, at også en tjenestemand i vedkommende ministerium eller institution kan anvendes som bisidder. Det sikres herved også i disse tilfælde, at bisidderhvervet bliver varetaget af en person, der har fornøden indsigt til at udføre hvervet.

Der foreslås visse ændringer af de bestående regler om vidneførsel m. v., bl. a. under hensyn til den foreslåede adgang til i visse tilfælde at beskikke en person til at repræsentere styrelsen. Efter forslaget overlades det til forhørslederen at træffe bestemmelse om vidneførsel og om tilvejebringelse af andre bevisligheder.

Efter den i 1964 gennemførte partsoffentlighedslov er det en selvfølge, at tjenestemanden kan kræve udskrift af forhørsprotokollen samt afskrift af samtlige til denne knyttede bilag eller adgang til at gennemgå disse. En særlig bestemmelse herom i tjenestemandsløven må herefter anses for upåkræ-

vet. Den ændrede formulering tilsigter ikke nogen begrænsning af den adgang, som bisidderen efter gældende ret har til at afgive skriftlige indlæg på tjenestemandens vegne.

Spørgsmålet om vidnepligt er gjort til genstand for vurdering på baggrund af henvendelser fra forhørslederside om utilstrækkeligheden af de gældende bestemmelser. Efter de nugældende regler er kun tjenestemænd pligtige at afgive vidneforklaring, og dor gælder ikke vidneansvar som i retsplejen i øvrigt, men kun beføjelse til at fordrø vidneudsagn afgivet på ære og samvittighed. Der kan således ikke stilles krav om vidneforklaring af løst ansat personale og af personer uden for statstjenesten, hvilket har givet anledning til vanskeligheder med opklaring af visse sager. Der er ganske vist i retsplejelovens § 1018 adgang til i visse tilfælde at begære vidneforklaring optaget i retten, men denne bestemmelse er kun anvendt i undtagelsestilfælde. I en del tilfælde har man anmodet personer, som ikke var pligtige dertil, om at afgive forklaring under disciplinærførhør, uden at vedkommende har modsat sig dette, men man finder, at der er behov for fastere regler i tjenestemandsløven om spørgsmålet.

Man er herefter kommet til det resultat, at tjenestemandsløvens vidneregler i højere grad bør søges bragt på linje med reglerne i den almindelige retspleje. Det anses for ønskeligt at fastsætte pligt for alle ansatte, hvad enten de er tjenestemænd eller løst ansatte, til at afgive forklaring under ansvar om spørgsmål, der har berøring med det tjenstlige forhold, der er til undersøgelse. Udenforstående bør ikke pålægges pligt til at give møde og afgive forklaring, men hvis de efterkommer en opfordring til at møde og udtale sig, bør forklaringen afgives under sædvanligt ansvar. Retsforfølgning i anledning af afgivelse af urigtig forklaring må foregå under en på sædvanlig måde rejst straffesag.

Såfremt ansatte under staten eller udenforstående undlader at efterkomme en vidneindkaldelse eller vægrer sig ved at afgive forklaring, bør forhørslederen have adgang til at begære den pågældende afhørt ved underretten på det sted, hvor tjenestemandsførhørene afholdes, eller den pågældende bor.

Det er overvejet, hvilke regler der bør fastsættes om udlevering af forhørslederens beretning og eventuelle indstilling. Ved tidligere kommissionsbehandlinger af dette spørgsmål har man taget afstand fra udlevering såvel til bisidder som til vedkommende organisation. Efter forslag fra lønningskommissionen af 1943 blev der i stedet optaget en bestemmelse i 1946-lovens § 17, stk. 6, om, at den forhandlingsberettigede organisation i tilfælde, hvor alvorligere sanktioner overvejes, har krav på at få meddelelse

om sagens stilling og lejlighed til en drøftelse med styrelsens chef, inden endelig afgørelse i strafsørgsmålet træffes.

Loven om partsøffentlighed har gjort det nødvendigt at overveje spørgsmålet på ny. Efter denne nyere lov må det stille sig som tvivlsomt, om der er hjemmel til at modsætte sig udlevering af forhørslederens beretning og indstilling, hvis en sådan måtte foreligge.

Fra etaters og organisationers side er der givet udtryk for, at den i lønningsloven fastlagte ordning stort set har virket tilfredsstillende, og det vil kunne være betænkeligt at foretage ændringer, som kan have til følge, at der indføres procedure under tjenestemandsförhör eller opstår mulighed for polemik efter förhörernes afslutning.

Man har overvejet, om der ved behandlingen af spørgsmålet om udlevering kunne sondres mellem förhørslederens beretning og eventuelle indstilling. Praksis med hensyn til udarbejdelse af indstilling fra förhørslederens side synes at være noget forskellig inden for de enkelte styrelser, og det foreslås på dette punkt, at det fastsættes som retningslinje, at förhørslederens beretning kun bør ledsages af en indstilling om sagens afgørelse, såfremt ministeren fremsætter begæring herom. En sådan indstilling vil imidlertid ikke være bindende, idet man må anses for beføjet til også at tage tjenestemandens forhold i øvrigt i betragtning ved sagens afgørelse, hvad enten de virker i formildende eller skærpende retning. På denne baggrund er det anført, at hensynet til tjenestemanden selv kan tale for, at han ikke får adgang til at gøre sig bekendt med indstillingen, ligesom det er fremhævet, at förhørslederens kan føle sig i en ubehagelig situation, hvis der efter hans afgivelse af indstilling opstår yderligere meningsudvekslinger.

Hvad angår förhørslederens beretning, som indeholder en sammenfattende redegørelse for det under förhörerne passerede, gør der sig ikke tilsvarende betænkeligheder gældende.

Indvendingerne mod udlevering af indstillingen synes imidlertid — alt taget i betragtning — ikke at være fuldt tilstrækkelige til at begrunde en afvigelse fra det almindelige princip om partsøffentlighed, som i øvrigt gælder såvel inden for forvaltningen som i retsplejen. I de tilfælde, hvor der måtte være betænkelighed ved, at tjenestemanden får kendskab til en indstilling om sagens afgørelse, bør man afholde sig fra at anmode förhørslederen om en sådan.

Efter forslaget vil herefter tjenestemanden og hans bisidder have fuld adgang til indsigt i samtlige

dokumenter, som danner grundlag for styrelsens afgørelse i disciplinærsagen.

Spørgsmålet om øffentlighed under disciplinærförhör og om øffentliggørelse af det ved undersøgelsen fremkomne materiale har været overvejet. De gældende lovbestemmelser indeholder ikke regler om dette spørgsmål, men ved tidligere behandling af spørgsmålet er man gået ud fra, at kun förhørslederen, pågældende tjenestemand og hans eventuelle bisidder samt de til de enkelte møder indkaldte vidner kan overvære förhörerne. Spørgsmålet om øffentliggørelse synes der ikke at være taget stilling til, men i praksis er det som hovedregel anset for mindre stemmende med tjenestemandsförhörernes interne karakter at øffentliggøre det tilvejebragte materiale. I sager af interesse for øffentligheden, f. eks. ved trafikulykker, er det skik at udsende en kort meddelelse om undersøgelses resultat.

Der skønnes at være behov for faste regler om spørgsmålet, således at bestående uklarhed ryddes af vejen, og man foreslår derfor optaget en bestemmelse om, at tjenestemandsförhör som hovedregel ikke er øffentlige.

Man finder dog, at der i særlige situationer kan være behov for at lade tjenestemandsförhör være øffentlige. Dette synes således at have været tilfældet i enkelte sager i de seneste år, hvor såvel tjenestemanden som vedkommende styrelse har næret ønske om, at de pågældende sager, der i forvejen havde været genstand for omfattende øffentlig omtale, blev behandlet i fuld øffentlighed. Dette resultat har man under den hidtil gældende lovgivning kun ment at kunne nå ved at lade tjenestemandsförhörundersøgelsen foregå for en ekstraordinær ret, nedsat i henhold til retsplejelovens § 21.

Det anses for betydningsfuldt, at reglerne om disciplinærsager i tjenestemandsförhörloven er således udformet, at de er anvendelige så vidt muligt i alle foreliggende sager, og man finder det lidet ønskeligt, at enkelte sager skal behandles ved ekstraordinære retter. Det foreslås derfor at imødekomme det behov for øffentlighed, som således kan forekomme i sjældne tilfælde, ved at åbne mulighed herfor gennem en undtagelsesbestemmelse, således at vedkommende minister kan bestemme, at øffentligheden skal have adgang til at overvære sagens behandling, hvis tjenestemanden med tilslutning af vedkommende centralorganisation fremsætter begæring derom.

Hvad angår spørgsmålet om øffentliggørelse er der enighed om, at det under lukkede förhör passerede ikke må øffentliggøres, og at der for overtrædelse bør fastsættes bødestraf. Tilsvarende må

gælde retsmøder, der afholdes i henhold til den af udvalget foreslåede adgang til at afhøre vidner ved underretten.

Bestemmelsen om forbud mod offentliggørelse vil ikke være til hinder for, at der af de enkelte styrelser, hvor der er rimelig grund til det, efter sagens afslutning udsendes en meddelelse til offentligheden om undersøgelsens udfald, om fornødent med en kort begrundelse for den truffne afgørelse.

Til § 22.

Efter de for udvalget foreliggende oplysninger har bestemmelsen i lønnings- og pensionslovens § 17, stk. 6, virket efter sin hensigt, og den foreslås opretholdt, således at den kombineres med den hidtil i § 17, stk. 4, indeholdte bestemmelse om organisationens adgang til at blive gjort bekendt med den afgørelse, som er truffet på grundlag af det ved en tjenstlig undersøgelse tilvejebragte materiale. Bestemmelserne må ses i sammenhæng med tjenstemændens adgang til efter begæring at få udleveret en genpart af forhørslederens beretning.

Da forflyttelse som disciplinærstraf efter lønnings- og pensionslovens § 18 er foreslået ændret til overførelse til andet arbejdssted eller anden stilling inden eller uden for ansættelsesområdet, er der foreslået tilsvarende ændring på dette sted. Der henvises nærmere til bemærkningerne til § 24.

Adgangen for en tjenstemand, der mistænkes for forhold, der antages at falde ind under straffelovgivningen, til at forlange undersøgelsen henvist til retten, bør bevares. Der foreslås en redaktionel ændring for at tydeliggøre, at bestemmelsen omfatter ethvert efter den almindelige lovgivning strafbart forhold.

Da der i praksis har været nogen tvivl om, hvorvidt disciplinærundersøgelse kan iværksættes efter en straffesags afslutning, findes det hensigtsmæssigt, at det udtrykkeligt bestemmes, at denne adgang består. Der lægges herved vægt på, at tjenstemændens adfærd kan berøre forhold, som udelukkende angår hans pligter som tjenstemand, og som derfor ikke har været behandlet under straffesagen. I tilfælde af, at tjenstemanden inden tjenstemandsforhørens påbegyndelse fremsætter begæring om behandling i retten, må disciplinærundersøgelsen udsættes, medens retssagen verserer.

Bestemmelsen i lønnings- og pensionslovens § 17, stk. 8, hvorefter en tjenstemand, hvem der uden forudgående tjenstligt forhør er tildelt en mindre disciplinær straf (advarsel, irettesættelse eller bøde indtil 10 kr.), kan anmode om iværksættelse af en tjenstlig undersøgelse, har i enkelte tilfælde givet anledning til tvivl med hensyn til de nærmere betingel-

ser for iværksættelse af en tjenstlig undersøgelse. Efter stk. 8, 2. pkt., kan anmodningen kun imødekommes, såfremt den er anbefalet af vedkommende forhandlingsberettede organisation. Visse styrelser har forstået bestemmelsen sådan, at organisationens anbefaling er en nødvendig, men ikke tilstrækkelig betingelse for at iværksætte en tjenstlig undersøgelse, således at styrelsen uanset anbefalingen har kunnet bestemme, at en undersøgelse ikke skulle foretages.

Man finder ikke en sådan restriktiv fortolkning rimelig, og det er tillige overvejet, om den i loven indeholdte betingelse for iværksættelse af en tjenstlig undersøgelse eventuelt helt bør udgå, således at en tjenstemand, der har fået tildelt en disciplinærstraf, og som ikke kan erkende sig skyldig eller finder disciplinærstraffen for streng, kan forlange en tjenstlig undersøgelse iværksat. Til støtte herfor kunne anføres, at hensynet til tjenstemændens retsbeskyttelse taler for, at disciplinærstraf alene kan pålægges efter en undersøgelse i de foreskrevne former, når han ikke selv kan acceptere en uformel afgørelsesmåde.

Imod en regel, der således giver tjenstemanden krav på en tjenstlig undersøgelse, kan anføres, at der her alene er tale om beskedne sanktioner. Ofte drejer det sig om sanktioner som følge af, at tjenstemanden gentagne gange kommer for sent, og håndhævelsen af den nødvendige disciplin ville blive for besværlig, hvis forhør skulle kunne forlanges i alle tilfælde. Endvidere kan anføres, at erfaringerne har vist, at afvisning af tjenstemændens anmodning om undersøgelse stort set kun finder sted i oplagte tilfælde.

Efter en afvejelse af de således modstående hensyn er man nået til det resultat, at tjenstemanden i disse bagatelsager ikke bør have ubetinget krav på iværksættelse af tjenstlig undersøgelse. Bestemmelsen bør dog i overensstemmelse med det tidligere anførte affattes således, at styrelsen har pligt til at efterkomme tjenstemændens anmodning, såfremt den er anbefalet af vedkommende centralorganisation. I andre tilfælde vil anmodningen kunne afslås af vedkommende myndighed, men tjenstemanden vil i så fald ved henvendelse til folketingets ombudsmand kunne påklage afgørelsen, ligesom han under et anerkendelsessøgsmål ved domstolene vil kunne søge fastslået, at disciplinærstraffen er meddelt ham med urette.

Bestemmelsen i lønnings- og pensionslovens § 17, stk. 9, om dommere foreslås sammen med andre særregler i lønningsloven og dommeres forhold optaget i § 34. Der foreslås ingen ændring af reglens indhold.

Til § 23.

Ved behandlingen af spørgsmålet om refusion af bisidderudgifter har man måttet lægge til grund, at der efter den gældende bestemmelse er adgang til ved frifindelse at få rimelige udgifter godtgjort. Bestemmelsen og bemærkningerne i betænkningen fra lønningskommissionen af 1954, som foreslog bestemmelsen, indeholder ikke nærmere bidrag til belysning af spørgsmålet om, hvad der kan anses for rimelige udgifter. I praksis er man gået ud fra, at bestemmelsen måtte forstås således, at det i sager om benyttelse af advokatbisidder, som navnlig har givet anledning til refusionsproblemer, dels måtte være en forudsætning, at sagen efter sin beskaffenhed havde gjort det rimeligt at benytte advokatbistand, og dels at den pådragne udgift stod i et rimeligt forhold til sagens genstand og det arbejde, bisidderon havde måttet udføre. En tydeliggørelse af bestemmelsen er ønskelig, og da der endvidere i enkelte sager er fremsat krav om refusion af betydelige udgifter til bisidder, uden at det offentlige har haft nogen indflydelse på valget af bisidder, har man anset det for rigtigt at underkaste de gældende refusionsbestemmelser en nærmere vurdering.

Under overvejelserne har man drøftet muligheden af at anvende en fast advokat, der kunne beskikkes i tjenestemandssager, hvor advokatbistand skønnes nødvendig. En sådan fastlåsning af bisidderforholdene anses dog ikke for heldig. Man kunne dernæst tænke sig en ordning, hvorefter forhørslederen beskikker advokatbisidderne og fastsætter dennes salær ud fra det synspunkt, at advokatbisidder hyppigst vil blive brugt i sager, hvor dommere er forhørsledere. En sådan ordning ville være meget lig den i straffesager gældende, og den af justitsministeriet beskikkede kreds af forsvarere kunne her komme i betragtning. Man finder det dog ikke tilrådeligt at fastsætte regler af et sådant indhold. Der ville herved opstå risiko for at miste den bistand, som fra organisationernes side udøves i disse sager, hvor som tidligere nævnt brug af bisidder fra organisationen som regel vil være fuldt tilstrækkelig. Hertil kommer, at organisationerne hyppigt yder tjenestemanden økonomisk støtte, hvor advokatbistand skønnes fornøden, og derfor kan have rimeligt krav på at være medbestemmende ved valget af advokat.

Som resultat af overvejelserne er man nået frem til, at de principper, som følges ved fastsættelse af salær til beskikkede forsvarere i straffesager, også bør lægges til grund i disciplinærsager, men at administrationen og forhørslederen ikke bør have indflydelse på valget af bisidder. Forhørslederen

bør på begæring afgive en udtalelse om, hvorvidt det har været rimeligt, at tjenestemanden har pådraget sig udgift til bisidder, og om størrelsen af det salær, som efter de anførte principper bør ydes. Det må normalt være administrationen, der indhenter en udtalelse, men en anmodning fra tjenestemanden om, at dette sker, bør ikke afvises.

I tilfælde, hvor sagen slutter med ikendelse af en disciplinærstraf, er der i de gældende bestemmelser adgang til at yde hel eller delvis dækning af bisidderudgifter, hvis disse ellers ville komme til at stå i åbenbart misforhold til tjenestemandens forseelse. Denne ordning finder man principielt ingen anledning til at ændre, men i tilslutning til forslaget om refusion efter samme retningslinjer som i straffesager foreslås bestemmelsen affattet således, at afgørelsen træffes under hensyn til disciplinærsagens udfald og omstændighederne i øvrigt.

Til § 24.

Man har ikke fundet anledning til at fremsætte forslag om væsentlige ændringer af reglerne om disciplinærstraffe, men der bør finde en tilpasning af reglerne sted.

Afgrænsning af begreberne forsættelse og forflyttelse har i enkelte tilfælde voldt vanskeligheder, hvilket antagelig hænger sammen med, at der ikke foreligger en klar definition af begreberne. Forsættelse antages at dække overførelse til andet arbejde på samme eller andet tjenestested, men uden at det reelt har karakter af ansættelse i en ny stilling. Forflyttelse foreligger herefter, hvor ændringen må karakteriseres som ansættelse i en ny stilling, hvorved tjenestemanden stiltiende afskediges fra den hidtidige stilling. Der er givet udtryk for, at der fremdeles er behov for sanktioner af begge typer, og for at opnå harmoni mellem disse regler og kommissionens udkast til nye bestemmelser om ansættelsesområder, foreslås det at bestemmelserne affattes uden brug af ordene forsættelse og forflyttelse. Herefter kan sanktionsmulighederne i denne relation angives som overførelse til andet arbejde eller andet arbejdssted eller til anden stilling inden eller uden for ansættelsesområdet.

Den i lønnings- og pensionslovens § 18 indeholdte henvisning til grundlovens § 27 forekommer det ikke nødvendigt at opretholde, og henvisningen til grundlovens § 64, der angår dommere, kan udgå på dette sted, da der som nævnt i lovudkastets § 34 er optaget en samlet bestemmelse om de for dommere gældende særregler i relation til tjenestemandsløven.

Regler svarende til de i lønnings- og pensionslovens §§ 60 og 61 indeholdte er ikke foreslået med-

taget i den nye tjenestemandsløve, og henvisningen til disse regler bør derfor ligeledes udgå i § 24.

Størrelsen af den bøde, der kan ikendes en tjenestemand, uden at der foreligger en uforbeholden skriftlig tilståelse eller forhør er afholdt, har siden 1919 uændret været fastsat til 10 kr. Udviklingen har omtrent gjort bestemmelsen illusorisk, og en ajourføring af beløbet må anses for påkrævet. For at undgå senere lovændringer som følge af pris- og lønudviklingen foreslås beløbet i loven fastsat til $\frac{1}{25}$ af månedslønnen.

Til § 25.

Bestemmelsen i lovudkastet svarer til § 20 i lønnings- og pensionsloven. Da personer, som konstitueres i tjenestemandstilling, fremtidig vil være prøveansatte tjenestemænd og dermed omfattet af de almindelige tjenestemandregler, vil 2. pkt. i lønnings- og pensionslovens § 20 kunne udgå.

Reglen i lønnings- og pensionslovens § 20 har efter foreliggende oplysninger kun sjældent været bragt i anvendelse, men det skønnes hensigtsmæssigt at bevare den for det tilfælde, at der opstår røre om spørgsmål, der ikke egner sig til behandling under en disciplinærsag, eller der efter afslutning af en sådan sag vedbliver at være uro om en tjenestemand's forhold.

Til § 26.

Den foreslåede bestemmelse træder i stedet for reglen i lønnings- og pensionslovens § 6, stk. 2, som hidtil har været optaget sammen med forskellige regler om ansættelse. Det anses for rigtigst, at forskrifterne om afskedigelseskompetencen placeres i et samlet afsnit om afskedigelse.

I modsætning til den bestående ordning vil en tjenestemand fremtidig kunne blive afskediget af en anden minister, end den, som ansatte ham, såfremt han efter sin ansættelse er overgået til en anden stilling inden eller uden for sit ansættelsesområde, men under en anden ministers afskedigelseskompetence.

På tilsvarende måde som anført i lovudkastets § 3 vedrørende ansættelseskompetencen er det også i relation til afskedigelse hensigten, at ministeren skal kunne delegerer beføjelsen til andre, uden at der i loven fastsættes begrænsninger med hensyn til, hvilke stillinger det kan ske for. Adgangen forudsættes dog anvendt efter samme generelle retningslinjer ved ansættelse og afskedigelse.

Efter lønnings- og pensionslovens § 6, stk. 2, kan uansøgt afskedigelse af en pensionsberettiget tjenestemand kun finde sted med ministerens samtykke. Som konsekvens af den vide delegationskompetence foreslås det nu bestemt, at enhver uansøgt

afskedigelse af varigt ansatte og åremålsansatte tjenestemænd skal foretages af ministeren.

Med hensyn til særregler for prøveansatte tjenestemænd henvises til lovudkastets § 33.

Til § 27.

Lovudkastet svarer til § 8, stk. 1, i lønnings- og pensionsloven med den ændring, at adgangen til at begære sig afskediget med 3 måneders varsel herefter vil omfatte samtlige tjenestemænd. Denne ret har hidtil formelt kun været gældende for ikke-kongelig udnævnte tjenestemænd, men i praksis har der ikke været fastholdt andre vilkår for kongelig udnævnte tjenestemænd, og man finder derfor, at der ikke længere er grund til at opretholde forskellige regler for de to grupper i denne henseende.

Til § 28.

Den foreslåede bestemmelse svarer i princippet til lønnings- og pensionslovens § 8, stk. 2, og hviler ligesom denne på den i traditionel dansk tjenestemandret gældende diskretionære afskedigelsesret. Den beskyttelse, som tjenestemandene har, bygger på den lovbestemte adgang til pension, såfremt pågældende efter at have opnået pensionsret afskediges af utilregnelige årsager. Denne adgang agtes ligeledes opretholdt.

Der foreslås som hidtil fastsat et varsel på 3 måneder, men med mulighed for afsked med kortere varsel når afskedigelsen er foranlediget af særlige forhold på tjenestemandens side. I denne henseende indeholder den gældende lovbestemmelse en henvisning til lønnings- og pensionslovens §§ 60 og 61, som omhandler den pensionsretlige stilling ved afskedigelse som følge af strafbart forhold, der begrunder en nærliggende fare for misbrug af stillingen, og tjenesteforseelser eller misligheder, der gør tjenestemanden uskikket til at forblive i stillingen. Regler af dette indhold foreslås ikke optaget i en ny tjenestemandsløvgivning, idet det i udkast til pensionslov foreslås, at afsked med opsat pension bliver den fremtidige ordning. Der er herefter i stedet i § 28 medtaget de gældende betingelser for at iværksætte afskedigelse med forkortet varsel.

Vedrørende de særlige regler, som foreslås med hensyn til afskedigelse af åremålsansatte og prøveansatte tjenestemænd, henvises til lovudkastets §§ 30 og 33.

Til § 29.

Lovudkastet træder i stedet for bestemmelsen i lønnings- og pensionslovens § 53, stk. 1, 2. pkt., der fastsætter den almindelige pligtige afgangsalder til 70 år.

F. t. l. om statens tjenestemænd.

§ 53 indeholder i øvrigt den gældende hovedregel om ret til pension ved afsked på grund af alder eller svagelighed eller anden utilregnelig årsag samt bestemmelser dels om den almindelige frivillige afgangsalder og dels om særlige aldersgrænser for enkelte grupper af tjenestemænd. Bestemmelser om pligtig og frivillig afgangsalder findes foruden i lønnings- og pensionsloven i normerings- og klassificeringsloven og bl. a. også i forsvarrets personellov. De i sidstnævnte lov eller andre særlige love indeholdte bestemmelser om pligtig afgangsalder, berøres ikke af den i lovudkastets § 29 optagne nye regel, men i øvrigt går forslaget ud på, at § 29 skal være en fælles rammebestemmelse, der træder i stedet for de bestående regler i lønnings- og pensionsloven samt i normerings- og klassificeringsloven. Efter udformningen vil der ved aftale mellem ministeren for statens lønnings- og pensionsvæsen og tjenestemændenes centralorganisationer kunne indgås aftaler om afgangsalder mellem 60 og 70 år. De pensionsmæssige vilkår ved afskedigelsen vil blive omhandlet i en særlig pensionslov.

Til § 30.

Den af kommissionen foreslåede adgang til at ansætte tjenestemænd på åremål gør det nødvendigt at overveje særlige regler med hensyn til afskedigelse af åremålsansatte. Det anses ikke for rimeligt at lade reglen om diskretionær afskedigelsesret finde anvendelse på åremålsansatte, og der bør følgelig i tjenestemandens loven optages regler, som angiver de betingelser, hvorunder uansøgt afskedigelse kan ske inden åremålets udløb.

Kommissionen finder, at uansøgt afskedigelse af åremålsansatte tjenestemænd bør kunne ske i tilfælde af svagelighed og opnåelse af den pligtige afgangsalder samt af de grunde, som ifølge lovudkastets § 28 berettiger til afskedigelse med forkortet varsel af en varigt ansat tjenestemand.

I tilfælde af uansøgt afskedigelse på grund af svagelighed må sædvanligt varsel gives, medens uansøgt afskedigelse af andre grunde ligesom for varigt ansatte tjenestemænd bør kunne ske med forkortet varsel.

Ved åremålets udløb ophører ansættelsen uden videre, således at det ikke er fornødent, at varsel gives fra statens eller tjenestemandens side.

De særlige regler, som foreslås gennemført for varigt ansatte tjenestemænd, der fratræder en åremålsstilling, er optaget i lovudkastets §§ 12-13, hvortil der henvises.

Til § 31.

Den i stk. 1 foreslåede bestemmelse svarer til lønnings- og pensionslovens § 8, stk. 4, med den

ændring, at tjenestemanden selv og hans organisation også foreslås tillagt adgang til at udtale sig ved uansøgt afskedigelse, når denne er begrundet i sygdom. Motiveringen for denne ændring er dels, at der i sager af denne art, hvor den pågældende ikke selv søger afsked på grund af sygdom, ofte indgår andre momenter af utilregnelig art, hvor der normalt er adgang til at udtale sig, og dels, at der med nye, udvidede ansættelsesområder bør finde en alsidig vurdering sted af de foreliggende muligheder, inden bestemmelse om afskedigelse af en svagelig tjenestemand træffes.

Lovudkastets stk. 2 har samme indhold som lønnings- og pensionslovens § 8, stk. 5.

I lovudkastets stk. 3 er der foretaget ændringer i forhold til lønnings- og pensionslovens § 8, stk. 3. For det første foreslås det at begrænse antallet af afskedigelsessager, som skal forelægges ministeren for statens lønnings- og pensionsvæsen. Dette sker ved at ophæve pligten til forelæggelse, når afskedigelsen sker ved opnåelse af den pligtige afgangsalder, eller den sker efter ansøgning, enten fordi tjenestemanden har passeret den frivillige afgangsalder, eller der foreligger tilregnelige årsager, f. eks. pågældende tjenestemandens ønske om at overgå til anden beskæftigelse. I disse grupper af tilfælde vil det ligge klart, enten at tjenestemanden har krav på pension, eller at fratrædelsen ikke begrundes krav om udbetaling af pension, således at der reelt ikke er noget problem af pensionsmæssig karakter, som ministeren for statens lønnings- og pensionsvæsen skal vurdere.

Tilbage som afskedigelsessager, der skal forelægges for ministeren for statens lønnings- og pensionsvæsen, vil herefter være uansøgte afskedigelser, der ikke sker ved pligtig afgangsalder, samt ansøgte afskedigelser, før den frivillige afgangsalder er nået, såfremt de skyldes svagelighed. I sager af denne art opstår der som regel spørgsmål om udbetaling af pension, og ministeren for statens lønnings- og pensionsvæsen bør udtale sig i sagen, inden afgørelsen træffes.

Efter ordlyden af den hidtil gældende bestemmelse i lønnings- og pensionslovens § 8, stk. 3, træffer ministeren for statens lønnings- og pensionsvæsen bestemmelse om, hvorvidt der ved afskedigelsen tilkommer tjenestemanden pension. Hensigten med bestemmelsen har efter de motiver, som har ligget til grund for reglen, været at sikre en ensartet behandling af spørgsmål om, hvorvidt afskedigelse giver ret til pension og i bekræftende fald efter hvilke regler. Der er altså tale om en høringsforskrift, hvilket bør finde udtryk ved reglens affattelse. Kompetencen til at træffe bestemmelse om afske-

digelsens gennemførelse tilkommer den minister, under hvem tjenestemanden hører, eller kongen, og kravet om forelæggelse for ministeren for statens lønnings- og pensionsvæsen har kun til formål at få klarlagt, hvorvidt en afskedigelse på det angivne grundlag påfører staten pensionsudgifter.

Til § 32.

I den fremstilling, der er givet i betænkningens kapitel 3, afsnit 2, punkt 4, om ændringer i tjenestemandsstillingens omfang og beskaffenhed, er det anført, at der i de foreslåede nye ansættelsesvilkår for tjenestemænd ikke er behov for at bevare en ventepengeordning af samme karakter som hidtil. Kommissionen finder, at der i det nye tjenestemandssystem vil blive taget fornødent hensyn til tjenestemændenes berettigede krav på tryghed ved en regel om, at der i indtil 3 år udbetales den hidtidige løn såfremt ændringer i forvaltningens organisation eller arbejdsform nødvendiggør nedlæggelse af tjenestemandens stilling. Forudsætningen for en sådan ydelse må være, at det ikke har været muligt at tilbyde tjenestemanden en passende stilling inden eller uden for hans ansættelsesområde, som han ville være pligtig at overtage, og i den 3-årige periode må pligten til at overtage en stilling, der opfylder disse krav, bestå. Såfremt den for den hidtidige stilling fastsatte pligtige afgangsalder passerer i løbet af 3-års perioden, må der finde afskedigelse sted på normale vilkår.

Kommissionen går i øvrigt ud fra, at der for nyansatte tjenestemænd vil blive fastsat udvidede ansættelsesområder og hensigtsmæssige regler for behandling af spørgsmål om overgang til andet ansættelsesområde, således at det kun i sjældne undtagelsestilfælde vil være påkrævet at anvende den i § 32 foreslåede regel.

Til § 33.

Kommissionens forslag om at inddrage personer, der ansættes på prøve med senere varig ansættelse for øje, under tjenestemandreglerne gør det nødvendigt samtidig at overveje, om der er behov for at gøre enkelte undtagelser fra denne hovedregel.

For medhjælpere og andre aspiranter har der hidtil været givet særlige opsigelsesregler i lønnings- og pensionslovens § 5, stk. 4, uanset at disse grupper efter samme lovs § 1 ikke henregnedes under tjenestemandsbegrebet. I § 5, stk. 4, bestemmes det, at der i de første 6 måneder efter ansættelsen gælder et gensidigt opsigelsesvarsel på 14 dage til udgangen af en måned. Herefter er opsigelsesvarslet 3 måneder fra statens side og 1 måned fra aspirantens side, begge til udgangen af en måned.

Kommissionen finder, at denne ordning bør opretholdes for prøveansatte tjenestemænd.

Da prøveansættelse har til formål at konstatere, hvorvidt den pågældende er egnet til varig ansættelse, og der således naturligt må forventes at indtræffe et antal tilfælde, hvor afskedigelse sker på grund af manglende egnethed, uden at der foreligger spørgsmål om pligtforsømmelse o: lign, eller opstår problemer af pensionsretlig karakter, vil det være rimeligt at fastsætte i loven, at visse af bestemmelserne om varigt ansatte tjenestemænd ikke finder anvendelse på prøveansatte tjenestemænd.

Ud fra dette synspunkt foreslås det at undtage prøveansatte tjenestemænd fra følgende regler: § 26, stk. 2, 2. pkt. om, at uansøgt afskedigelse altid foretages af ministeren, § 31, stk. 3, om forelæggelse for ministeren for statens lønnings- og pensionsvæsen samt § 32 om krav på 3 års løn ved stillingsnedlæggelse.

Bestemmelserne i § 31, stk. 1 og 2, om adgang for vedkommende centralorganisation og tjenestemanden selv til at udtale sig i sagen og om ret til efter begæring at få skriftlig oplysning om afskedigelsesgrunden bør være gældende også for prøveansatte.

Til § 34.

For så vidt angår dommere er der forskellige steder i lønnings- og pensionsloven gjort undtagelser fra de almindelige tjenestemandregler, som er nødvendiggjort af grundlovens bestemmelser. Kommissionen finder det hensigtsmæssigt at samle disse undtagelsesbestemmelser på ét sted i tjenestemandsløven.

Af de nye bestemmelser, som er foreslået optaget i tjenestemandsløven, vil enkelte ikke kunne bringes til anvendelse på dommere. Det gælder således bestemmelserne i § 2 om ansættelse på prøve og om åremålsansættelse, reglerne i § 8 om forfremmelsesprocedure m. v. og i §§ 11-13 om konstitution og om pligt til overtagelse af en anden passende stilling samt bestemmelserne i §§ 19-24 om suspension og disciplinærfølgning.

Til § 35.

I lovudkastets § 35, stk. 1, er optaget den hovedbestemmelse, som efter kommissionens forslag fremtidig skel danne grundlaget for fastsættelsen af tjenestemændenes løn- og andre ansættelsesvilkår.

Udkastets § 35, stk. 2, omhandler aftaler, der alene angår ansættelsesvilkår for tjenestemænd under det enkelte ministerium. Der er her åbnet mulighed for, at ministeren for statens lønnings- og pensionsvæsen kan overlade til vedkommende minister at indgå aftale, og bestemmelsen må ses i sammenhæng med de regler, som er optaget tidligere i udkastet om adgang til at delegere beføjelser til at fastsætte administrative bestemmelser, f. eks. i § 4

om ansættelsesbetingelser og i § 6, stk. 3, om prøve-tjeneste.

Det bemærkes, at der under områder for de i § 35, stk. 2, omhandlede aftaler kun vil høre spørgsmål, der ikke har konsekvenser for andre ministerier og ikke vedrører det i udkastets § 36 omtalte beløb til justering af lønninger m. v.

Opnås der ikke enighed ved sådanne lokale forhandlinger, vil parterne kunne begære behandlingen videreført ved forhandling mellem ministeren for statens lønnings- og pensionsvæsen og centralorganisationen, og sagen vil eventuelt kunne forelægges lønningsrådet, jfr. udkastets § 37.

Lokale forhandlinger mellem ministerier og organisationer vil endvidere kunne finde sted i forbindelse med udfyldning af den fælles beløbsramme, der er til rådighed ved generelle lønforhandlinger, jfr. udkastets § 36. Resultatet af disse forhandlinger indgår i de generelle forhandlinger.

I betænkningens kapitel 3, afsnit 3, er der givet en redegørelse for de forhandlingsregler, som er fastsat i lønnings- og pensionsloven af 1958, og de ændringer, som foreslås med hensyn til tjenestemændenes forhandlingsret.

Kommissionens forslag bygger på den opfattelse, at tjenestemændenes løn- og andre ansættelsesvilkår som hovedregel bør fastsættes ved aftale.

Fra denne hovedregel vil der være visse undtagelser, som er søgt afgrænset i lovudkastets § 35, stk. 3.

For det første er der en gruppe af spørgsmål, som afgøres ved lov eller afgøres af en administrativ myndighed i henhold til lov. Som eksempler på ansættelsesvilkår for tjenestemænd, der er afgjort ved lov, kan nævnes kravet i grundlovens § 27, stk. 1, om dansk indfødsret som forudsætning for ansættelse som tjenestemand og samme lovs bestemmelse i § 64 om, at dommere kun kan afsættes ved dom, samt en række bestemmelser om ansættelsesvilkår for tjenestemænd i retsplejeloven, lov om udenrigstjenesten og lov om embedsløgeværsets ordning.

Spørgsmål om tjenestemænds ansættelsesvilkår, der i henhold til lov afgøres af administrative myndigheder, omhandles i vidt omfang uden for lønnings- og pensionsloven, herunder også i de ovenfor nævnte love, der tillægger vedkommende minister eller andre myndigheder beføjelser til at træffe bestemmelser om forhold af denne art.

I udkastet til tjenestemandsløvslov er der ud fra tilsvarende overvejelser optaget en række bestemmelser, som tillægger ministeren for statens lønnings- og pensionsvæsen eller andre myndigheder kompetencen til at træffe afgørelse, således at forudgående forhandling med tjenestemændenes orga-

nisationer skal finde sted, jfr. udkastets § 38, stk. 1, men aftale ikke kan indgås.

For det andet vil der foruden de spørgsmål, der afgøres ved lov eller i henhold til lov, være en række forhold af administrativ art, som næppe vil kunne fastlægges ved aftale, selv om de i større eller mindre udstrækning berører tjenestemændenes ansættelsesvilkår. Der tænkes her navnlig på statsadministrationens opbygning og organisation og arbejdsopgavernes fordeling mellem de forskellige statsmyndigheder, men også spørgsmål om størrelsen af det statsansatte personale og dettes sammensætning må naturligt falde uden for aftaleområdet.

Den i § 35, stk. 3, foreslåede undtagelsesbestemmelse bør ikke være til hinder for, at de her omhandlede spørgsmål forhandles med tjenestemandsgorganisationerne, men forhandlingerne kan blot ikke resultere i aftaler i den betydning udtrykket her anvendes, da det typisk drejer sig om administrative spørgsmål, som må afgøres på vedkommende ministers ansvar.

Til § 36.

I udkastets § 36 er optaget de bestemmelser, som efter kommissionens forslag i betænkningens kapitel 3, afsnit 3, skal danne hovedgrundlaget for den fremtidige fastsættelse af tjenestemændenes løn- og andre ansættelsesvilkår. I princippet foreslås disse vilkår fastsat ved aftale, men i tilfælde af, at såvel lønskalaen som stillingernes klassificering ved den nye tjenestemandsløvs ikrafttræden optages som en del af loven, vil aftaler indgået i henhold til § 36 først få virkning for fremtidige ændringer af lønskalaen og klassificeringerne.

De i § 36 omhandlede aftaler angår tjenestemændenes almindelige lønvilkår m. v., og forhandlingerne herom må tage sigte dels på fastsættelsen af det samlede beløb til justeringer — opgjort enten som et kronebeløb eller som en procentdel af den samlede lønsum for de af forhandlingerne omfattede tjenestemandsgupper — og dels på anvendelsen af beløbet.

Resultater forhandlingerne i, at der mellem ministeren for statens lønnings- og pensionsvæsen og tjenestemændenes centralorganisationer slutes en aftale, må ministeren i overensstemmelse med de til enhver tid gældende regler sørge for bevillingsmæssig dækning for merudgifterne — om fornødent ved at søge tilslutning fra folketingets finansudvalg.

Opnås der ikke enighed mellem ministeren for statens lønnings- og pensionsvæsen og centralorganisationerne, har kommissionen fundet, at det ikke er tilstrækkeligt, som det nu er tilfældet efter lønnings- og pensionslovens § 88, at ministeren søger finansudvalgets tilslutning til justering af lønningerne.

Kommissionen er af den opfattelse, at ministeren i denne situation ved fremsættelse af et lovforslag må lade folketinget overtage den videre behandling, jfr. udkastets § 36, stk. 1. Ved denne procedure vil der være adgang for centralorganisationerne til ved henvendelse til folketingsudvalget, som behandler lovforslaget, at gøre deres synspunkter gældende.

Den del af de generelle forhandlinger, der angår anvendelsen af beløbet til justeringer, sigter efter den foreslåede ordning ligeledes mod indgåelse af en aftale mellem ministeren for statens lønnings- og pensionsvæsen og centralorganisationerne. På dette punkt er det imidlertid også nødvendigt at tage stilling til den fremgangsmåde, der må følges, såfremt enighed ikke opnås. Manglende enighed vil kunne forekomme såvel med hensyn til beløbets fordeling på forskellige former for justeringer som vedrørende fordelingen på forskellige tjenestemandsgupper. Kommissionen foreslår i lovdkastets § 36, stk. 2, at ministeren for statens lønnings- og pensionsvæsen også i tilfælde af, at der ikke kan opnås enighed om beløbets anvendelse, skal fremsætte særligt lovforslag. I dette tilfælde, som vil indebære stillingtagen til en række detaljer, foreslås det, at der forud for lovforslagets fremsættelse skal indhentes en udtalelse fra lønningsrådet.

Det bemærkes, at kommissionen ikke med disse forslag tænker sig, at der skal fremsættes to adskilte lovforslag, selvom der ikke har kunnet opnås enighed hverken om det samlede beløb til justeringer eller om beløbets anvendelse. I dette tilfælde vil det være naturligt at fremsætte et samlet lovforslag, men således at den del der angår fordelingen, forud har været forelagt for lønningsrådet.

Til § 37.

Bestemmelsen tager sigte på spørgsmål, der hører under aftaleområdet, men ikke indgår som en del af beløbsrammen ved generelle lønjusteringer m. v. og dermed heller ikke berører problemer i forbindelse med fordelingen af det i udkastets § 36, stk. 1, nævnte beløb. Der kan være tale om både generelle spørgsmål som f. eks. flyttegodtgørelse og befordringsgodtgørelse, der ikke er af lønmæssig karakter, men tjener til dækning af udgifter, og specielle spørgsmål, der kun angår enkelte tjenestemandsgupper eller enkelte ministerier, som f. eks. udlevering af beklædningsgenstande ved særlig smudsigt arbejde eller vilkårene for levering af en af styrelsen foreskrevet uniform. I sidstnævnte tilfælde vil den i § 37 omhandlede forelæggelse for lønningsrådet kun blive aktuel, når der forud forgæves har været forhandlet mellem vedkommende minister og organisa-

tion med påfølgende resultatløse forhandlinger mellem ministeren for statens lønnings- og pensionsvæsen og vedkommende centralorganisation.

Til § 38.

Den i lovdkastets § 38, stk. 1, optagne bestemmelse svarer i princippet til reglen i lønnings- og pensionslovens § 22, der foreskriver pligt for styrelserne til at afgive til tjenestemandsgenerationerne til drøftelse forslag til ændring af bestemmelser om lønninger og arbejdstid m. v. Området for udkastets § 38 vil dog være væsentlig mere begrænset, idet tjenestemændenes ansættelsesvilkår i overensstemmelse med lovdkastets § 35 som hovedregel fastsættes ved aftale. Herefter vil principielt kun ansættelsesvilkår, om hvilke der ved lov eller i henhold til lov er truffet anden bestemmelse, være holdt uden for aftaleområdet og dermed være omfattet af den i § 38, stk. 1, angivne pligt for ministerier og institutioner til at tage initiativ til forhandling forud for fastsættelsen af nye bestemmelser eller ændring af bestående bestemmelser.

Det bemærkes, at når aftalespørgsmål ikke er medtaget under styrelsernes forpligtelse ifølge § 38, stk. 1, er årsagen den, at der på dette område må gælde de almindelige principper for indgåelse og ændring af aftaler. De bestemmelser, der skal regulere disse forhold, må optages i den i lovdkastets § 39, stk. 1, omhandlede hovedaftale.

De bestemmelser, som § 38, stk. 1, har for øje, er således i første række de i udkastet til ny tjenestemandsløvs optagne paragraffer, i hvilke det anføres, at nærmere regler om tjenestemænds ansættelsesvilkår m. v. fastsættes af en offentlig myndighed. De enkelte bestemmelser af denne art i lovdkastet indeholder ikke, således som det i et vist omfang er tilfældet med lønnings- og pensionsloven, forskrifter om forhandlinger med tjenestemandsgenerationerne forud for reglernes fastsættelse eller ændring. Alle bestemmelser af denne art anses for omfattet af forskriften i udkastets § 38, stk. 1.

En til bestemmelsen i lønnings- og pensionslovens § 22, 3. pkt., svarende regel er ikke medtaget i lovdkastet. Bestemmelsen betyder, at der ved udvalgs- og kommissionsbehandling af spørgsmål, der vedrører tjenestemænds ansættelsesvilkår, som personalerepræsentanter kun kan medvirke sådanne, som er udpeget af den eller de forhandlingsberettigede organisation(er). Det samme må antages at gælde ifølge almindelige grundsætninger om repræsentation, og en anden ordning ville være uforenelig med den i udkastets § 38, stk. 1, optagne regel. For aftaleområdets vedkommende må det ligeledes gælde, at behandling af de herunder hørende spørgsmål kun

kan ske under medvirken af parterne i hovedaftalen, jfr. udkastets § 39.

Lovudkastets § 38, stk. 2, svarer til lønnings- og pensionslovens § 23, idet man dog har udeladt forbudet mod forhandling om spørgsmål, der angår arbejdsledelsen.

Det bemærkes, at efter hidtidig praksis har tjenestemandsoorganisationerne forhandlingsret for elever og medhjælpere, der ikke er tjenestemænd, men antages med henblik på senere tjenestemandsansættelse. Det forudsættes, at medhjælpere fremtidig bliver prøveansatte tjenestemænd, jfr. udkastets § 6, således at denne gruppe umiddelbart vil blive inddraget under forhandlingsretten. For elevernes vedkommende vil det efter kommissionens opfattelse være naturligt, at deres forhold fremdeles forhandles med centralorganisationerne.

Kommissionen har ikke fundet det nødvendigt at optage en bestemmelse i lovudkastet, svarende til den, der omhandles i lønnings- og pensionslovens § 21, stk. 4, hvorefter enhver forening eller enkeltmand har ret til at henvende sig til en styrelse. Denne henvendelsesret må antages at bestå om alle forhold, der behandles af offentlige myndigheder, uden at en lovbestemmelse herom er nødvendig. Såfremt henvendelsen angår tjenestemænds ansættelsesvilkår, har den dog ikke karakter af en forhandling, idet en forhandling kun kan finde sted i henhold til tjenestemandslovens regler.

Til § 39.

Statstjenestemændenes organisationsforhold har hidtil været bundet af de i lønnings- og pensionslovens § 21 fastsatte regler, der sondrer mellem på den ene side 3 i loven navngivne centralorganisationer og på den anden side etatsorganisationer for de enkelte styrelsesgrene, der godkendes efter faste regler.

For ministeren for statens lønnings- og pensionsvæsen, som fører alle generelle forhandlinger om statstjenestemændenes forhold har sammenslutningen i få centralorganisationer betydet en forenkling af forhandlingerne, og da de 3 centralorganisationer sammen med Danmarks lærerforening har etableret et fællesudvalg, har det været muligt at forhandle alle betydningsfulde spørgsmål under ét for tjenestemænd i staten og folkeskolen.

Kommissionen anser det principielt ikke for foreneligt med nutidens opfattelse med hensyn til fri organisationsret, at det i tjenestemandsløven bestemmes, hvilke centralorganisationer, der udøver forhandlingsretten, eller hvilke betingelser der skal være opfyldt for, at kunne opnå anerkendelse som

etatsorganisation. I betænkningens kapitel 3, afsnit 3, er optaget en redegørelse for kommissionens hovedsynspunkter vedrørende tjenestemændenes organisationsforhold. Kommissionens forslag er imidlertid ikke udtryk for, at man finder grundlag for en forøgelse af centralorganisationernes antal. Det må tværtimod antages, at der for tjenestemændene selv er væsentlige fordele forbundet med, at generelle forhandlinger foregår som en enhed, således som det reelt er sket gennem statstjenestemændenes og lærernes fællesudvalg, og allerede af praktiske grunde må forhandlinger om generelle ansættelsesvilkår føres af ministeren for statens lønnings- og pensionsvæsen med ganske få organisationer.

I lønnings- og pensionslovens § 21, stk. 2, er det bestemt, at tjenestemandsoorganisationer ikke må give adgang for andre end tjenestemænd, aspiranter og pensionerede tjenestemænd. Ud fra samme synspunkter som anført ovenfor finder kommissionen det ikke rimeligt at give lovregler, der begrænser organisationsfriheden. Der kan desuden anføres gode reale grunde for, at centralorganisationerne ikke af loven hindres i at udvide deres medlemskreds ud over de egentlige statstjenestemænds rækker, således at de ikke er afskåret fra f. eks. at optage organisationer, hvis medlemmer har en tilsvarende status som statstjenestemænd, og hvis løn- og andre ansættelsesvilkår fastsættes under medvirken af en minister, og således at udgifterne helt eller delvis dækkes af staten. Disse organisationer har i dag ingen mulighed for at øve direkte indflydelse ved fastsættelsen af deres medlemmers løn- og andre ansættelsesvilkår. Ved ophævelsen af de i lønnings- og pensionslovens § 21 fastsatte begrænsninger i organisationsdannelsen vil man ophæve de legale hindringer, der nu er for, at disse organisationer kan øve indflydelse på de generelle forhandlinger, hvor igennem væsentlige dele af deres medlemmers løn- og andre ansættelsesvilkår fastlægges. Som eksempler på, hvilke personalegrupper der berøres, kan nævnes det på tjenestemandsvilkår eller på tjenestemandslignende vilkår ansatte personale ved åndssvageforsorgen, børne- og ungdomsforsorgen, mødrethjælpen, finseninstituttet og radiumstationen, folkekirken, amterne, Århus universitet, kommunale gymnasieskoler, handelsskoler og tekniske skoler.

Også efter udskillelsen af pensionsreglerne til en særlig lov vil pensionsvilkårene være en væsentlig bestanddel af tjenestemændenes samlede ansættelsesvilkår, og man finder derfor, at det fortsat i loven bør bestemmes, at centralorganisationerne tilsammen skal give ikke alene samtlige statstjenestemænd, men også pensionerede tjenestemænd

adgang til medlemsskab, jfr. lovudkastets § 39, stk. 2.

Det er kommissionens opfattelse, at den nærmere udformning af forhandlingsreglerne bør ske i en hovedaftale, som ministeren for statens lønnings- og pensionsvæsen efter indhentet udtalelse fra lønningsrådet indgår med et begrænset antal centralorganisationer, der tilsammen opfylder det netop omtalte krav. Det følger af almindelige grundsætninger, at en indgået hovedaftale kun kan bestå, så længe de centralorganisationer, der er parter i den, kan godtgøre, at de repræsenterer flertallet af de ansatte tjenestemænd, og at der tilsikres de enkelte grupper ligelig repræsentation, ligesom der ikke kan indgås en hovedaftale med centralorganisationer, der ikke opfylder disse betingelser.

Det anses ikke for nødvendigt i loven at optage regler om etatsorganisationer, da det må være overladt til tjenestemændene selv at ordne deres organisationsforhold. De i lønnings- og pensionslovens § 21 indeholdte bestemmelser om etatsorganisationer i de enkelte styrelser og forbudet mod mere end 3 etatsorganisationer i hver styrelse har i øvrigt på en række områder medført vanskeligheder.

I hovedaftalen må der optages regler, som angiver, i hvilket omfang og på hvilke vilkår de organisationer, som er tilsluttet centralorganisationerne, kan forhandle spørgsmål, der alene angår vedkommende organisations medlemmer, jfr. udkastets § 39, stk. 3.

Til § 40.

Lønningsrådet har gennem årene fået en central placering som rådgivende organ for finansministeren og økonomiministeren, og nu for ministeren for statens lønnings- og pensionsvæsen. Efter kommissionens opfattelse er det naturligt, at rådets stilling udbygges i forbindelse med den foreslåede nye tjenestemandsoverordning. Begrundelsen herfor er for det første, at udviklingen har vist nytten af et forum, i hvilket partierne i folketinget, administrationen og tjenestemandsoverordningerne drøfter vigtige ansættelsesvilkår med henblik på afgivelse af vejledende udtalelser. Dernæst betyder udkastet til ny tjenestemandsoverordning dels, at der administrativt skal fastsættes bestemmelser om visse forhold, der hidtil har været bestemt i loven, og dels at en række spørgsmål skal løses ved indgåelse af aftaler. Det forekommer derfor vigtigt, at der findes en særlig institution, der kan være rådgivende for administrationen og desuden virke som forum for drøftelser af spørgsmål, om hvilke der ikke har kunnet opnås enighed ved forhandling mellem parterne.

I overensstemmelse hermed er der i lovudkastets § 40 foreslået adgang for såvel ministeren for statens

lønnings- og pensionsvæsen som centralorganisationerne til at foranledige spørgsmål forelagt for lønningsrådet. Der vil herved blive skabt mulighed for, at såvel principielle spørgsmål som enkelt-sager, om hvilke man ikke har kunnet forhandle sig til rette, indbringes for rådet.

Der må dog som følge af de opgaver, som efter lovudkastets § 42 er foreslået henlagt til voldgiftsretten i tjenestemandssager, foretages en sondring mellem de spørgsmål, der kan forhandles af lønningsrådet, og de spørgsmål, som henhører under voldgiftsretten. Under voldgiftsrettens kompetence vil høre sager, der angår overtrædelse eller fortolkning af indgåede aftaler eller bestemmelser, som træder i stedet for aftaler. Sager af denne art kan følgelig ikke af parterne forelægges lønningsrådet.

Ved at bestemme, at det er ministeren for statens lønnings- og pensionsvæsen og centralorganisationerne, der kan forelægge spørgsmål for lønningsrådet, er det hensigten at sikre, at forhandlingsmulighederne mellem ministerier og organisationer og mellem ministeren for statens lønnings- og pensionsvæsen og centralorganisationerne skal være udtømt, inden rådet bringes ind i sagen.

Til § 41.

Det er efter kommissionens opfattelse vigtigt, at der sikres lønningsrådet en sammensætning, der er tilstrækkeligt alsidig til, at rådet kan behandle de betydningsfulde spørgsmål, som lovudkastet forudsætter. I princippet har den bestående repræsentation af folketinget, administrationen og centralorganisationerne vist sig hensigtsmæssig, og man finder det endvidere formålstjenligt, at folketingsrepræsentationen fortsat så vidt muligt svarer til partistillingen i folketinget, således at spørgsmål, hvis videre behandling forudsætter folketingets medvirken, f. eks. ved tilvejebringelse af bevillinger, i lønningsrådet kan overvejes i overensstemmelse hermed. Ud fra samme synspunkt forekommer det rigtigst, at de stemmeberettigede repræsentanter for folketinget som hidtil ved afstemning er i flertal i forhold til repræsentanterne for administrationen og centralorganisationerne.

Der er ikke i lovudkastet foreslået et bestemt antal medlemmer, idet man foruden de nævnte hensyn også bør tilgodesee centralorganisationernes naturlige ønske om repræsentation for alle centralorganisationerne, som er parter i hovedaftalen. Efter den hidtil gældende ordning har der uden udvidelse af lønningsrådets samlede medlemstal og deraf følgende ændring af det indbyrdes vægtforhold mellem de enkelte grupper været adgang for alle 3 centralorganisationer og ved behandling af

sager fra folkeskolens område tillige for Danmarks lærerforening. Denne ordning er kommet i stand ved brug af en stedfortræderplads og af muligheden for at tilkalde særligt sagkyndige, og den har efter det oplyste virket tilfredsstillende, men det må, navnlig i forbindelse med indførelsen af aftalesystemet, anses for naturligt, at samtlige centralorganisationer sikres en fast repræsentation. Det foreslås i udkastet overdraget ministeren for statens lønnings- og pensionsvæsen at fastsætte medlemstallet på grundlag af de af kommissionen anførte synspunkter.

Beskikkelse og valg til lønningsrådet er hidtil sket for 4 år ad gangen bortset fra formandsposten, som er besat ved kongelig udnævnelse uden tidsbegrænsning. Næstformanden er ligeledes kongelig udnævnt, men kun for 4 år ad gangen.

Kommissionen finder det bedst stemmende med lønningsrådets stilling og opgaver efter den nye ordning, at ministeren beskikker såvel formand og næstformand som repræsentanter for administrationen og centralorganisationerne for 4 år ad gangen. Den hidtidige praksis, hvorefter organisationsrepræsentanterne udpeges efter indstilling fra centralorganisationerne, bør lovfæstes. Samtidig forekommer det hensigtsmæssigt at bestemme, at organisationsrepræsentanter udtræder, når ny indstilling fremkommer fra vedkommende centralorganisation, hvorved der etableres en ordning svarende til den, der gælder for de folketingsvalgte medlemmer, der afgår, når de udtræder af tinget.

Til §§ 42-43.

Gennemførelse af kommissionens forslag om fastsættelse af tjenestemændenes løn- og andre ansættelsesvilkår ved aftaler vil gøre det nødvendigt samtidig at træffe bestemmelse om, hvorledes spørgsmål om påstået overtrædelse af eller uenighed om fortolkning af indgåede aftaler skal afgøres. I tilfælde, hvor bestemmelser fastsat af folkettinget eller af ministeren for statens lønnings- og pensionsvæsen er trådt i stedet for aftaler, kan der ligeledes opstå behov for en tilsvarende stillingtagen.

Efter kommissionens opfattelse vil den bestående voldgiftsret i tjenestemandssager være et velegnet organ til løsning af disse opgaver, og dens virksomhed bør i videst muligt omfang udøves efter regler, der svarer til, hvad der gælder for kollektive overenskomster på arbejdsmarkedet med hensyn til faglig voldgift og arbejdsretten.

Hidtil har kun centralorganisationer haft adgang til at indbringe sager for voldgiftsretten, hvilket kunne anses for naturligt under den hidtidige ensidige fastsættelse af ansættelsesvilkårene og vilkårene for udøvelse af forhandlingsret. Fremtidig

bør begge parter i aftalerne være beføjet til at forlange voldgiftsrettens prøvelse. For så vidt angår aftaler, som ikke er indgået af ministeren for statens lønnings- og pensionsvæsen, forekommer det dog rigtigst at bestemme, at vedkommende minister kun kan indbringe sager for voldgiftsretten efter forhandling med ministeren for statens lønnings- og pensionsvæsen, idet det herved forudsættes, at alle forhandlingsmuligheder er udtømt, inden voldgiftsretten påkender sagen.

Til § 44.

Lovudkastets § 44 træder i stedet for lønnings- og pensionslovens § 19. Den udvidelse af voldgiftsrettens kompetence, som er foreslået i udkastets § 42, gør det naturligt at afgrænse adgangen til domstolsprøvelse under hensyntagen hertil.

Indbringelse for domstolene i henhold til § 44 kan herefter som hovedregel ske for så vidt angår krav der støttes på tjenestemandsløven uden at være baseret på indgåede aftaler eller bestemmelser, der træder i stedet for aftaler, jfr. udkastets §§ 35-37 og § 42. Beføjet til at anlægge sag vil være såvel den enkelte tjenestemand som en tjenestemandsoverenskomst.

Derudover må en tjenestemand kunne anlægge sag om spørgsmål, der angår indgåede aftaler eller bestemmelser, der træder i stedet for aftaler, såfremt vedkommende centralorganisation tilkendegiver, at den ikke agter at indbringe sagen for voldgiftsretten.

Herved sikres der adgang til i alle tilfælde at få opståede tvister afgjort enten ved voldgiftsretten eller ved domstolene. Derimod er det ikke hensigtsmæssigt at åbne mulighed for domstolsprøvelse af voldgiftsrettens afgørelser, da disse efter kommissionens opfattelse bør være endelige, ligesom det er tilfældet for tilsvarende afgørelser truffet for så vidt angår kollektive overenskomster.

På tilsvarende måde, som lønnings- og pensionslovens § 19, stk. 2, har fastsat frister for udtagelse af stævning, er det fundet hensigtsmæssigt at optage en frist på 6 måneder i udkastets § 44, stk. 2. Da der både kan være tale om afgørelser truffet af ministeren for statens lønnings- og pensionsvæsen og af andre ministre, eventuelt efter forelæggelse for ministeren for statens lønnings- og pensionsvæsen, er det foreslået, at fristen regnes fra den endelige administrative afgørelse.

Det bemærkes, at såfremt der skulle opstå tilfælde, hvor et spørgsmål søges indbragt for voldgiftsretten, men denne afviser sagen, fordi den anser sig for inkompetent, må det anses for rigtigst, at fristen for udtagelse af stævning ved domstolene regnes fra tidspunktet for voldgiftsrettens afvisning.

Til § 45.

I lønnings- og pensionslovens § 28 er der hjemmel til at yde en tjenestemand, der af helbredshensyn eller af anden ham utilregnelig årsag overgår til lavere lønnet stilling, et personligt tillæg til hel eller delvis dækning af lønvedgangen. Bestemmelsen indeholder ikke regler om, hvorvidt en tjenestemand under visse betingelser er pligtig at overtage en lavere lønnet stilling, eller om sådan overtagelse kun kan ske efter ansøgning. Ved beregning af det personlige tillæg tages der udgangspunkt i de regler, som lønnings- og pensionslovens § 27 indeholder om lønmæssig indplacering ved nedrykning, således at kun det herefter manglende beløb kan dækkes helt eller delvis.

Der vil efter kommissionens opfattelse fortsat være behov for en bestemmelse om personligt tillæg ved nedrykning, og når denne sker af tjenestemanden utilregnelige årsager, bør der ydes fuld dækning for løntabet ved overgangen, således som det efter de for kommissionen foreliggende oplysninger også er sket i praksis.

Kommissionen finder endvidere, at en tjenestemand bør have pligt til mod økonomisk skadesløsholdelse at overtage en anden stilling, når han som følge af ændringer i hans forhold ikke længere er egnet til at varetage den hidtidige stilling. I overensstemmelse hermed er der i lovudkastets § 12 optaget en bestemmelse, der giver hjemmel for en sådan overflytning inden eller uden for tjenestemandens hidtidige ansættelsesområde.

Bestemmelsen om personlige tillæg i udkastets § 45, stk. 1, vil herefter omfatte såvel de i udkastets § 12 omhandlede pligtige nedrykninger som nedrykninger af utilregnelige årsager, der sker efter ansøgning.

Beregningen af personlige tillæg må som hidtil foregå på grundlag af den konstaterede lønvedgang. Da tjenestemandenes lønninger og stillingernes lønmæssige placering fremtidig foreslås fastsat ved aftale, og regler om tillæggelse af lønanciennitet ligeledes vil høre under aftaleområdet, jfr. udkastets §§ 35-37, må de personlige tillæg herefter beregnes på grundlag af de aftalte lønninger og indgåede aftaler om tillæggelse af lønanciennitet ved overgang mellem stillinger.

Regler om bortfald af personlige tillæg er nu fastsat i lønnings- og pensionslovens § 29, stk. 2, i hvilket der både er taget stilling til personlige tillæg, der er ydet efter § 28 og personlige tillæg med anden hjemmel. Da sådanne andre tillæg fremtidig må bero på aftale, såvel med hensyn til regler for at opnå dem som i relation til aftrapning og bortfald, er det kun anset for nødvendigt at optage en bestem-

melse i lovudkastets § 45, stk. 2, for så vidt angår lovhjemlede personlige tillæg efter udkastets § 45, stk. 1, hvorefter sådanne tillæg bortfalder ved overgang til højere løntrin.

Til § 46.

Kommissionen har ladet foretage en opgørelse over de i perioden oktober 1965—april 1967 i henhold til lønnings- og pensionslovens § 33 ydede lønningsforskuud for at konstatere, hvilke behov der fortrinsvis gøres gældende ved indgivelse af ansøgning om lønningsforskuud. Det har herved vist sig, at forskud i forbindelse med opnåelse af bolig udgør mere end 80 pct. af samtlige sager. Af de resterende sager angår et betydeligt antal ansøgninger om forskud til vedligeholdelse eller forbedring af tidligere erhvervede boliger.

Boligformål under ét er således nu det helt dominerende område for lønforskuudssager, medens økonomiske vanskeligheder som følge af sygdom, dødsfald og afslutning af børns uddannelse m. v., der oprindeligt regnedes for de vigtigste transsager, nu kun indtager en meget tilbagetrukket plads.

Denne udvikling er naturlig på baggrund af tjenestemandenes stigende realløn og samfundets forbedrede sociale trykordsordninger, og man kunne overveje, om adgangen til forskud bør opretholdes. Til støtte for en ophævelse kunne anføres, at hjælp fra staten som arbejdsgiver til opnåelse af anden bolig fortrinsvis bør ydes i forbindelse med ændring af tjenestested og derfor passende kunne indpasses i de aftaler om flyttegodtgørelse, som efter udkastet skal indgås mellem ministeren for statens lønnings- og pensionsvæsen og centralorganisationerne. Behov for økonomisk støtte til tjenestemandens erhvervelse af passende bolig i tilfælde, der opstår af andre grunde end ved ændring af tjenestested, burde efter tilsvarende synspunkter dækkes efter de regler, som gælder for befolkningen i øvrigt.

Repræsentanter for såvel administrationen som organisationerne har dog gjort gældende, at åbenbare trangtilfælde fremdeles kan opstå også af de grunde, som ligger inden for lønnings- og pensionslovens oprindelige forudsætninger, og at staten må være interesseret i, at tjenestemænd i nød, som ikke opfylder de vedtægtsmæssige betingelser for lån i tjenestemandenes låneforeninger, har mulighed for en betryggende og kontrolleret sanering af deres økonomiske forhold i stedet for at risikere udnyttelse fra private långiveres side.

Under hensyn hertil vil det efter kommissionens opfattelse være urigtigt at ophæve lovhjemmelen for ydelse af lønforskuud, men det bør understreges,

F. t. l. om statens tjenestemænd.

at kun klare trangstilfælde, hvor tjenestemænd er afskåret fra anden hjælp, bør kunne komme i betragtning, og det foreslås derfor indføjet i lovbestemmelsen, at forskud kun kan ydes under ganske særlige omstændigheder.

Vilkårene for lønforskud foreslås fastsat af ministeren for statens lønnings- og pensionsvæsen, hvorved det bliver muligt at tilpasse betingelserne til de skiftende vilkår for optagelse af almindelige lån.

Til § 47.

Adgangen til at opnå lån i låneforeninger mod afgivelse af forskrivning i henhold til lønnings- og pensionslovens § 34 på løn som sikkerhed har efter foreliggende oplysninger virket tilfredsstillende, efter at der i overensstemmelse med forslag fra tidligere lønningskommissioner efterhånden har fundet en begrænsning sted med hensyn til de låneforeninger, som kan yde lån mod forskrivning. Som hovedregel kan nu kun de af tjenestemandorganisationerne etablerede låneforeninger yde lån mod forskrivning på tjenestemænds løn, og erfaringerne har vist, at der herigennem er tilstrækkelig mulighed for under betryggende former at dække tjenestemænds almindelige finansieringsbehov.

Den i lønnings- og pensionslovens § 34 indeholdte bestemmelse foreslås derfor opretholdt i lovudkastets § 47, stk. 1, men således at der som følge af den stedfundne udvikling indføres en bestemmelse om, at forskrivning på løn kun kan noteres hos den udbetalende myndighed, når den er udstedt til et ved aftale mellem ministeren for statens lønnings- og pensionsvæsen og centralorganisationerne anerkendt låneinstitut.

Det i lønnings- og pensionslovens § 35 fastsatte forbud mod bortgivelse, salg eller pantsætning af endnu ikke udbetalt løn bortset fra de ovenfor nævnte lønforskrivninger er medtaget i udkastets § 47, stk. 2, i omredigeret form. Den bestående henvisning til retsplejelovens bestemmelser om udlæg og arrest er udgået som overflødig.

Til § 48.

Regler om adgang til at træde uden for nummer samt om tjenestefrihed og nedsat tjeneste findes i lønnings- og pensionslovens §§ 10, 13 og 16.

Inden for de i §§ 10 og 13 angivne rammer har der i praksis dannet sig en række muligheder, hvor tilladelse til at træde uden for nummer uden lønning og med fradrag i anciennitet danner grænse til den ene side, og tjenestefrihed med bevarelse af lønning og anciennitet er grænse til den anden side. Imellem disse yderpunkter forekommer bl. a. tilladelse til at træde uden for nummer med hjemmel

på normeringslov for at bevare anciennitet og tjenestefrihed med delvis løn eller mod at betale vikar.

Kommissionen finder det hensigtsmæssigt at samle disse bestemmelser og samtidig skabe grundlag for ensartede retningslinier, der bl. a. kan træde i stedet for den hidtidige normeringslovprocedure med hensyn til tilvejebringelse af hjemmel for bevarelse af anciennitet i en række enkelttilfælde.

I overensstemmelse hermed foreslås der i lovudkastets § 48, stk. 1 og 2, gennemført en ordning, hvorefter de nævnte forskellige former for fraværelse samles under fællesbetegnelsen tjenestefrihed. I stk. 1 anføres tjenestefrihed uden løn og uden anciennitet, som vedkommende minister, eller den han bemyndiger dertil, efter skøn kan give for en periode af mindst 1 måneds og højst 3 års varighed. Dette svarer til den i lønnings- og pensionslovens § 10 hjemlede adgang til at træde uden for nummer, og 1 måned som minimum er valgt for at undgå fradrag i ancienniteten med brøkdele af en måned.

Efter udkastets stk. 2 skal der af ministeren for statens lønnings- og pensionsvæsen fastsættes retningslinier for tjenestefrihed, som ydes på andre vilkår. Der vil her på linie med de efter gældende praksis bestående muligheder kunne fastsættes regler om fraværelser med hel eller delvis løn og med løn mod betaling af vikar.

De formål, til hvilke tjenestefrihed kan gives efter stk. 1 og 2, vil som hidtil kunne være af meget varierende karakter såsom midlertidig ansættelse i anden stilling inden eller uden for det offentlige, fortsat uddannelse, herunder studieophold, samt fraværelser forårsaget af tillidshverv eller af private forhold. De vilkår, som fastsættes, må i overensstemmelse med praksis navnlig være afhængige af vedkommende styrelses interesse i de formål, der ligger til grund for ansøgningen.

Nedsat tjeneste kan efter lønnings- og pensionslovens § 16 kun indrømmes kvindelige tjenestemænd med forsørgerpligt over for børn under 18 år. Velmotiverede andragender om nedsat tjenestetid kan også fremkomme med anden baggrund f. eks. som følge af svigtende helbred, og for at undgå tilvejebringelse af lov hjemmel i hvert enkelt tilfælde foreslås der etableret en generel hjemmel.

Imødekommelse af andragender om nedsat tjeneste forudsætter som hidtil, at det er foreneligt med tjenestens tarv, og der må i så henseende påregnes at være forskelle mellem ministerierne og inden for forskellige institutioner under samme ministerium. Ved at tilvejebringe en hjemmel som den foreslåede bliver det muligt at tilpasse sig udviklingen, og ordningen vil i visse tilfælde kunne medvirke til at

sikre opretholdelse af tjenestemandansættelsen, når der fremkommer velbegrundede ansøgninger om nedsat tjenestetid, der ikke har kunnet inddrages efter de hidtil gældende regler.

Spørgsmål om hel eller delvis bevarelse af løn og lønanciennitet kan opstå både efter udkastets stk. 2 og stk. 3. Som nævnt har en række af disse tilfælde hidtil forudsat tilvejebringelse af hjemmel på normeringslov, hvilket i praksis er sket efter forelæggelse for lønningrådet. Kommissionen finder det ikke påkrævet at fastholde kravet om lovhjemmel i de enkelte tilfælde, men for at sikre indseende med de retningslinier, der fastsættes, foreslås det i udkastets stk. 4 bestemt, at en udtalelse indhentes fra lønningrådet.

Til § 49.

Foruden bestemmelse om lovens ikrafttræden indeholder denne paragraf en præcisering af allerede ansatte tjenestemænds retsstilling. I overensstemmelse med det af kommissionen i betænkningens kapitel 3, afsnit 2, punkt 4, anførte hovedsynspunkt om adgang til ændringer i tjenestemandsstillingens omfang og beskaffenhed, er det hensigten, at nyordningen kun skal gælde for fremtiden. Den tjenestemand, som forbliver i sin hidtidige stilling, vil også efter overgangen til den ny tjenestemandsløve have sikkerhed for, at hans retsstilling på dette punkt baseres på de hidtil gældende regler. Dette gælder såvel med hensyn til forandringer i hans tjenesteforretningers omfang og beskaffenhed som ved eventuel inddragelse af hans stilling og dermed krav på ventepenge, hvis der ikke tilbydes ham en anden passende stilling.

Til § 50.

Hovedformålet med gennemførelsen af en ny tjenestemandsløve er at bane vej for en modernise-

ring og smidiggørelse af tjenestemandssystemet. Dette formål kommer kun i begrænset omfang til udtryk i selve ordlyden af de bestemmelser, som lovudkastet indeholder, idet bestemmelserne for hovedpartens vedkommende kun skal danne grundlaget for nye regler, der som hovedregel fastsættes ved aftale, men i en vis udstrækning også ved lov eller administrativ forskrift.

Samtidig med at der stilles forslag om ophævelse af lønnings- og pensionsloven, og lov om normering og klassificering af statstjenestemandsstillinger, er det derfor nødvendigt at skabe grundlag for en ordning af overgangsmæssig karakter, der sikrer at hidtil gældende bestemmelser forbliver i kraft, indtil nye bestemmelser er blevet til på den i lovudkastet angivne måde.

Det kan ikke på forhånd angives med sikkerhed, hvor lang overgangsperioden bliver, da det drejer sig om et omfattende kompleks af regler. For aftaleområdets vedkommende, vil udviklingen naturligt blive bestemt af, i hvilken rækkefølge og i hvilken takt tjenestemændenes centralorganisationer fremlægger forslag som forhandlingsgrundlag, idet der selvsagt er pligt for administrationen til at gå ind i forhandlinger med henblik på indgåelse af aftaler, når oplæg hertil foreligger.

Tilbage bliver enkelte bestemmelser i den hidtidige tjenestemandsløvgivning, som ikke påregnes inddraget under den ny tjenestemandsløve eller pensionslov, men derimod overført til andre fagministeriers administration.

For at sikre en samlet fremstilling af overgangsreglerne foreslås ministeren for statens lønnings- og pensionsvæsen bemyndiget til at udstede bekendtgørelse om, hvilke af de hidtidige bestemmelser, der indtil videre forbliver i kraft, og fra hvilke tidspunkter de bortfalder eller ophæves.

Bilag.

**Sammenstilling af bestemmelserne i forslag til lov om statens tjenestemænd
med dertil svarende bestemmelser i lov om lønninger og pensioner m. v.
til statens tjenestemænd.**

Forslagets bestemmelser er anført i rækkefølgen §§ 1-50 i venstre side, lønnings- og pensionslovens bestemmelser i højre side.

Bestemmelser i forslaget, som er direkte sammenlignelige med lønnings- og pensionslovens bestemmelser, er anbragt over for hinanden.

2 vandrette streger i modsat side af et tekststykke angiver, at bestemmelsen ikke genfindes i forslaget, henholdsvis loven.

Lovforslaget.

1. del.

Almindelige bestemmelser.

Kap. 1. Lovens område.

§ 1. Som statens tjenestemand anses enhver, der er ansat i statens tjeneste efter reglerne i denne lov.

Kap. 2. Ansættelse.

§ 2. Ansættelse som tjenestemænd sker i følgende former:

- 1) Varig ansættelse.
- 2) Ansættelse på prøve med senere varig ansættelse for øje.
- 3) Ansættelse på åremål.

§ 3. Tjenestemænd udnævnes enten af kongen eller af vedkommende minister, der dog ved bekendtgørelse helt eller delvis kan overlade udnævnelseskompetencen til andre. Det fastsættes ved lov, hvilke tjenestemænd der udnævnes af kongen.

*Gældende lov.**1. Om begrebet tjenestemand.*

§ 1. Som statens tjenestemand anses enhver, der varigt og som livsgerning har ansættelse i statens tjeneste i en i lov om normering og klassificering af statstjenestemandstillinger omhandlet stilling, for hvilken lønning er fastsat i denne lov til en fast årlig sum. Under begrebet tjenestemand henregnes ikke elever, medhjælpere eller aspiranter (jfr. § 5).

5. Om tjenestemandens ansættelse og afskedigelse.

§ 6. Hvor der ikke i lov om normering og klassificering af statstjenestemandstillinger er truffet særlig bestemmelse, gælder følgende regler om tjenestemandens ansættelse:

Tjenestemænd i 18. og 20.-30. lønningsklasse udnævnes af kongen; andre tjenestemænd ansættes af pågældende minister, idet dog tjenestemænd i 1.-7. lønningsklasse an-

Lovforslaget.

§ 4. Ansættelse som tjenestemand forudsætter, at vedkommende efter sin alder, helbredstilstand og uddannelse er i stand til at bestride tjenesten i den pågældende stilling. Hvor betingelser med hensyn til alder, helbredstilstand og uddannelse ikke er fastsat i den øvrige lovgivning eller i medfør af denne, kan sådanne betingelser fastsættes af ministeren for statens lønnings- og pensionsvæsen. Regler herom, der kun skal omfatte bestemte grupper af tjenestemænd, fastsættes dog af vedkommende minister eller den, han bemyndiger dertil, efter forhandling med ministeren for statens lønnings- og pensionsvæsen.

§ 5. Ansættelse som tjenestemand sker efter offentligt opslag, medmindre den pågældende ansættes efter forudgående ansættelse på prøve.

Gældende lov.

sættes af chefen enten for pågældende centralstyrelse eller pågældende institution. Det fastsættes af finansministeren, i hvilke styrelser den nævnte ansættelsesret skal udøves af centralstyrelsens eller institutionens chef. Spørgsmål om forståelse af foranstående bestemmelse afgøres endeligt af finansministeren.

§ 6.

Stk. 3. Ansættelse som sekretær er betinget af, at vedkommende har bestået den fuldstændige juridiske, den statsvidenskabelige eller anden afsluttende embedseksamen fra universiteterne, andre højere læreanstalter under undervisningsministeriet eller landbohøjskolen. Finansministeriet kan efter indhentet udtalelse fra lønningsrådet tillade ansættelse som sekretær af personer med anden videregående uddannelse end den foran nævnte, hvor sådan uddannelse i særlig grad gør vedkommende egnet til tjeneste i pågældende styrelsesgren.

Stk. 4. Ansættelse som ingeniør eller konstruktør er betinget af, at vedkommende har afgangsbetegnelse fra et af staten godkendt teknikum henholdsvis fra en statsanerkendt bygmesterskole eller kan dokumentere en i udlandet erhvervet uddannelse svarende hertil.

Stk. 6. Den første ansættelse i tjenestemandsstilling eller genansættelse i sådan efter afskedigelse er betinget af tilfredsstillende helbredsattest, idet dog ansættelse af personer med invaliditeter eller helbredsmangler, der vel ikke er til hinder for, at den pågældende kan bestride pågældende tjenestemandsstilling, men dog medfører forøget risiko med hensyn til sygdom og for tidlig afgang fra tjenesten, vil kunne finde sted efter bestemmelse af vedkommende minister på de i § 13, stk. 6, jfr. § 50, stk. 2, nævnte vilkår.

2. Om opslag af tjenestemandsstillinger.

§ 2. Ansættelse i tjenestemandsstillinger, hvis antal er fastsat i lov om normering og klassificering af statstjenestemandsstillinger eller anden særlig lov, sker efter opslag; dog kan finansministeren efter indhentet udtalelse fra lønningsrådet bestemme, at visse grupper af tjenestemandsstillinger er undtagne fra denne regel.

Lovforslaget.

Stk. 2. Opslaget skal angive ansættelsesområdet og stillingens betegnelse samt den for tiden for stillingen gældende lønramme og det for tiden gældende tjenestested.

Stk. 3. Efter anmodning meddeles der ansøgere og organisationer, hvis medlemmer er naturlige ansøgere til stillingen, oplysning om ansøgernes navne.

Stk. 4. Hvor ikke ganske særlige forhold er til stede, må ansøgningsfristen ikke være mindre end 14 dage.

Stk. 5. Hvis ansættelsesmyndigheden skønner, at ingen af de ansøgere, der rettidigt har meldt sig til en opslået stilling, er tilstrækkeligt egnet til stillingen, eller at man ved fornyet opslag kan fremskaffe ansøgning fra mere kvalificerede ansøgere, skal stillingen opslås på ny.

Stk. 6. Ministeren for statens lønnings- og pensionsvæsen fastsætter nærmere regler om fremgangsmåden ved opslag og kan efter indhentet udtalelse fra lønningsrådet fastsætte undtagelser fra reglerne i stk. 1 og 2.

§ 6. Første varige ansættelse sker efter forudgående ansættelse på prøve.

Stk. 2. Ministeren for statens lønnings- og pensionsvæsen kan efter indhentet udtalelse fra lønningsrådet fastsætte undtagelser fra reglen i stk. 1.

Gældende lov.

Stk. 2. Ansøgeren har ret til at få oplysning om ansøgernes navne. Tilsvarende gælder anerkendte organisationer, hvis medlemmer er naturlige ansøgere til pågældende stilling, for så vidt de fremsætter anmodning herom over for vedkommende styrelse. Offentliggørelse af disse oplysninger kan kun finde sted med pågældende styrelses samtykke.

Stk. 3. For så vidt ikke ganske særlige forhold er til stede, må ansøgningsfristen ikke være mindre end 14 dage.

Stk. 4. Hvis ansættelsesmyndigheden skønner, at ingen af de ansøgere, der rettidigt har meldt sig til en opslået stilling, er tilstrækkelig egnet til stillingen, eller at man ved fornyet opslag kan fremskaffe ansøgning fra mere kvalificerede ansøgere, skal stillingen opslås på ny.

§ 6.

Stk. 5. Første ansættelse i tjenestemandstilling i 1.-20. lønningsklasse er betinget af mindst 2 års tilfredsstillende aspiranttjeneste efter det 19. år. Aspiranttjeneste efter det fyldte 21. år vil, såfremt aspirantlønnen har andraget et beløb svarende til den fulde netobegyndelsesløn for pågældende tjenestemandstilling, ved senere ansættelse i tjenestemandstillingen være at medregne i lønningsancienniteten. Sygeperioder m.v. i aspiranttiden fradrages efter regler, der fastsættes af finansministeren.

§ 6.

Stk. 7. Har sygeplejersker, plejere eller plejersker helt eller delvis erholdt deres uddannelse på et af statens hospitaler, træder denne uddannelsestid, bortset fra det første års elevtid, i stedet for aspiranttjeneste af tilsvarende varighed. Er uddannelsen sket på et kommunalt eller et privat hospital, der af sundhedsstyrelsen er anerkendt som uddan-

Lovforslaget.

Stk. 3. Ministeren for statens lønnings- og pensionsvæsen fastsætter regler om prøveansættelsen, herunder om uddannelse og om konstatering af udfaldet. Regler herom, der kun skal gælde for bestemte grupper af tjenestemænd, fastsættes dog af vedkommende minister eller den, han bemyndiger dertil, efter forhandling med ministeren for statens lønnings- og pensionsvæsen.

§ 7. Det bestemmes ved lov, hvilke stillinger der kan besættes på åremål samt åremålets længde.

§ 8. Når en tjenestemand søger en ledig stilling, skal hans hidtidig nærmeste overordnede chef afgive en skriftlig bedømmelse af tjenestemanden til ansættelsesmyndigheden, og tjenestemanden skal have udleveret en afskrift af bedømmelsen.

Stk. 2. Ministeren for statens lønnings- og pensionsvæsen kan fastsætte nærmere bestemmelser om forfremmelsessagers behandling, herunder om grundlaget for personalebedømmelse. Regler herom, der kun skal gælde for bestemte grupper af tjenestemænd, kan dog fastsættes af vedkommende minister eller den, han bemyndiger dertil, efter forhandling med ministeren for statens lønnings- og pensionsvæsen.

Gældende lov.

nellessted, kan uddannelsestiden med samme begrænsning som foran nævnt også træde i stedet, for aspiranttjeneste af tilsvarende varighed, men fast ansættelse er da betinget af, at den pågældende har forrettet tilfredsstillende prøvetjeneste i mindst 3, højst 12 måneder. I prøvetiden ydes der samme løn, som vedkommende ville få udbetalt ved fast ansættelse i stillingen. Hvis fast ansættelse opnås, medregnes prøvetiden i vedkommendes lønnings- og pensionsanciennitet.

§ 26. En tjenestemand, der er ansøger til en ledig advancementsstilling, har ret til gennem en afskrift at blive gjort bekendt med de foresattes påtegninger på ansøgningen. I de tilfælde, hvor en foresats udtalelser går ud på, at tjenestemanden anses for uegnet til den ansøgte stilling, skal påtegningen indeholde oplysning om, hvori uegnetheden består.

Stk. 2. Til behandling af sager vedrørende bedømmelsen af en ansøgers tjenstlige og personlige kvalifikationer til en ansøgt stilling kan der inden for de enkelte styrelser oprettes et personalenævn, bestående af repræsentanter for styrelsen og de forhandlingsberettigede tjenestemandsoverordnede. For nævnet forelægges sådanne sager, hvor der fra en tjenestemand foreligger indsigelse mod en af hans foresatte given påtegning på hans ansøgning om forfremmelse. Spørgsmål af den her omhandlede art kan kun indbringes for personalenævnet gennem vedkommende forhandlingsberettigede tjenestemandsoverordnet.

Lovforslaget.

§ 9. Tjenestemanden modtager et ansættelsesbrev med angivelse af stillingsbetegnelse og ansættelsesområde.

Stk. 2. Samtidig meddeles det tjenestemanden, efter hvilken lønramme han for tiden aflønnes, og på hvilket tjenestested han indtil videre skal forrette tjeneste.

Stk. 3. Ingen kan samtidig være varigt ansat i mere end én tjenestemandsstilling.

Kap. 3. Tjenestemandens pligter.

§ 10. Tjenestemanden skal samvittighedsfuldt overholde de regler, der gælder for hans stilling og såvel i som uden for tjenesten vise sig værdig til den agtelse og tillid, som stillingen kræver.

Stk. 2. Tjenestemanden skal iagttage tavshed med hensyn til de forhold, som han i medfør af sin stilling bliver bekendt med,

Gældende lov.

Stk. 3. De nærmere regler for nævnets sammensætning og virksomhed fastsættes af vedkommende minister efter forhandling med finansministeren.

§ 7. Ved enhver ansættelse som statstjenestemand tilstilles der af den ansættende myndighed tjenestemanden et ansættelsesbrev, som udstedes uden gebyr. Ingen kan erholde ansættelse i mere end én tjenestemandsstilling.

(Jfr. § 7, stk. 1)

§ 7.

Stk. 2. Enhver tjenestemand skal ved sin første ansættelse, inden stillingen overtages, underskrive en erklæring, hvori han på ære og samvittighed lover at opfylde sine tjenesteplichter med trofasthed og nidkærhed. De af kongen udnævnte tjenestemænd afgiver desuden en højtidelig forsikring om at ville holde grundloven.

Stk. 3. Yderligere løfter og forsikringer kan kun forlanges af tjenestemanden, for så vidt tjenestens særlige art gør det påkrævet.

3. Om tjenestemandens pligter.

§ 3. Tjenestemanden skal i alle anliggender samvittighedsfuldt overholde de for hans tjenestestilling givne love, anordninger og forskrifter. Han skal i sine forhold i og uden for tjenesten vise sig værdig til den agtelse og tillid, som hans stilling kræver.

Stk. 2. Tjenestemanden er endvidere ved udførelsen af sine tjenestehandlinger pligtig at påse overholdelsen af den gældende lovgivning og andre for vedkommende forhold givne forskrifter.

Stk. 3. Tjenestemanden skal iagttage tavshed med hensyn til de forhold, som han i sin tjenestemandsstilling medfør bliver

Lovforslaget.

og hvis hemmeligholdelse ifølge sagens natur er påkrævet eller bliver ham foreskrevet. Tavshedspligten ophører ikke med hans udtræden af tjenesten.

§ 11. Inden for sit ansættelsesområde har en tjenestemand pligt til at gøre midlertidig tjeneste i en stilling, der er sideordnet med eller højere end hans egen.

Gældende lov.

bekendt med, og hvis hemmeligholdelse ifølge sagens natur er påkrævet eller bliver ham foreskrevet af hans foresatte. Tavshedspligten ophører ikke med hans udtræden af tjenesten.

6. Om konstitution.

§ 12. En tjenestemand er til enhver tid pligtig at gøre midlertidig tjeneste i højere stilling end hans egen inden for samme tjenestegren. Med hensyn til stillingen som højeresteretsdommer gælder bestemmelsen i § 44, 1. punktum, i lov om rettens pleje af 11. april 1916 med senere ændringer.

Stk. 2. Varer sådan tjeneste ikke ud over 4 uger, hvad enten konstitution foreligger eller ikke, får tjenestemanden ikke ret til nogen del af den højere stillings indtægter. Varer tjenesten derimod over 4 uger, får den fungerende for hele funktionstiden foruden sin egen stillings løn ret til forskellen mellem den for hans egen stilling gældende lønning og den lønning, han ville opnå ved udnævnelse i den højere stilling. Funktionsvederlag kan oppebæres ved siden af godtgørelse for udkommando til fremmed sted, hvilken beregnes efter den højere tjenestestilling. Ferie- og sygedage inden for funktionstiden fradrages såvel ved afgørelsen af, om funktionsvederlag skal ydes, som ved vederlagets beregning; fradrag som foran nævnt finder dog ikke sted for den del af funktionsperioden, der strækker sig ud over 3 måneder, dog således, at sygdom ud over 4 uger fradrages ved vederlagets beregning. Funktionsvederlag ydes ikke, når den fungerende tjenestemand ikke opfylder de i lovgivningen fastsatte betingelser for fast ansættelse i den højere stilling.

Stk. 3. Den i højere stilling fungerende tjenestemand oppebærer i alle tilfælde for sin funktionstid de med stillingen forbundne særlige godtgørelser for de ved tjenesten foranledigede udgifter, såsom beforderingsgodtgørelse, ligesom der tilkommer ham rejsediæter som fastsat for den højere stilling. De med stillingen forbundne uvisse indtægter oppebæres af den fungerende, hvis stillingen er ledig eller dens indehaver suspenderet eller trådt uden for nummer, og det kan administrativt bestemmes, at disse indtægter også i andre tilfælde af funktion eller konstitution,

*Lovforslaget.**Gældende lov.*

såsom under sygdom og ferie, helt eller delvis skal tilfalde den fungerende. Tilsvarende gælder, for så vidt angår repræsentationstillæg, der måtte være forbundet med den højere stilling, samt sådanne honorarer, der er knyttet til den højere stilling uden hensyn til, hvem der er indehaveren af denne.

Stk. 4. Vederlag for afsavn af visse indtægter kan efter styrelsens nærmere bestemmelse og beregning ydes en i højere stilling fungerende tjenestemand, hvis han efter foranstående regler ikke oppebærer noget vederlag for denne tjeneste, eller hvis vederlaget udgør et mindre beløb end de indtægter af nævnte art, som han har måttet opgive; i sidste tilfælde udbetales vederlaget kun med det overskydende beløb.

Stk. 5. Vederlag efter nærværende paragraf vil kun kunne ydes, hvor der foreligger funktion i en normeret stilling, dog at der af vedkommende minister, efter at sagen har været forelagt lønningsrådet til udtalelse, vil kunne fastsættes undtagelse herfra, når pågældende funktion har været mindst 2 måneder.

Stk. 6. Den, som uden at være tjenestemand konstitueres i en stilling, får efter styrelsens nærmere skøn tillagt et vederlag, der højst kan udgøre aspirantlønnen i den pågældende stilling.

Stk. 7. Når en tjenestemand samtidig med at varetage sin egen tjenestestilling, konstitueres i en anden stilling, kan der af pågældende minister efter forhandling med finansministeren i det enkelte tilfælde tilstås ham et funktionsvederlag. Dette vederlag kan højst andrage en tredjedel af den lønning, som tjenestemanden i vedkommende tidsrum ville opnå ved udnævnelse i den stilling, i hvilken konstitution er sket.

Stk. 8. Såfremt en tjenestemand udfører tjeneste, hvad enten konstitution foreligger eller ej, i en stilling uden for hans egen tjenestegren, kan der for sådan tjeneste ydes ham vederlag beregnet efter reglerne i stk. 2-5. Såfremt den pågældende tjenestemand i funktionstiden ikke oppebærer løn i sin hidtidige stilling eller andre særlige forhold taler derfor, kan vederlaget fastsættes efter reglen i stk. 6, dog således at den fulde lønning for den højere stilling opnås efter 3 måneders forløb.

Lovforslaget.

§ 12. Inden for sit ansættelsesområde har en tjenestemand pligt til at underkaste sig sådanne forandringer i hans tjenesteforretningers omfang og beskaffenhed, der ikke ændrer tjenestens karakter, og som ikke medfører, at stillingen ikke længere kan anses for passende for ham. I samme omfang kan det pålægges ham at overtage en anden stilling.

Stk. 2. Såfremt ændringer i forvaltningens organisation eller arbejdsform gør det nødvendigt, kan det med tilslutning af det i § 13 omhandlede nævn pålægges en tjenestemand at overtage en stilling uden for hans hidtidige ansættelsesområde, i hvilken tjenesten efter sin karakter svarer til hans hidtidige stilling, og som må anses for passende for ham.

Stk. 3. Hvis en varigt ansat tjenestemand under 60 år af helbredsmæssige grunde bliver uegnet til at varetage tjenesten i sin stilling, kan det pålægges ham at overtage en stilling inden for hans hidtidige ansættelsesområde, som må anses for passende for ham. Med tilslutning af det i § 13 omhandlede nævn kan det endvidere pålægges ham at overtage en passende stilling uden for hans hidtidige ansættelsesområde.

Stk. 4. Den der ansættes på åremål, og som i forvejen er tjenestemand, har ved åremålets udløb eller ved ansættelsens ophør af anden ham utilregnelig årsag pligt til at overtage et andet passende arbejdsområde inden eller uden for hans tidligere ansættelsesområde.

§ 13. Til behandling af sager om overtagelse af en stilling uden for en tjenstemands hidtidige ansættelsesområde efter § 12, stk. 2 og 3, eller om overtagelse af et andet passende arbejdsområde uden for en tjenstemands tidligere ansættelsesområde efter § 12, stk. 4, nedsætter ministeren for statens lønnings- og pensionsvæsen et nævn sammensat af en repræsentant for hver af de i § 39 nævnte centralorganisationer og et tilsvarende antal administrationsrepræsentanter.

Stk. 2. Bestemmelser om nævnets virksomhed fastsættes af ministeren for statens lønnings- og pensionsvæsen.

Gældende lov.

§ 4. Enhver tjenestemand er pligtig at underkaste sig de forandringer i hans tjenesteforretningers omfang og beskaffenhed, som måtte blive bestemt, uden at det er fornødent, at noget dertil sigtende forbehold er optaget i hans ansættelsesbrev.

Lovforslaget.

§ 14. Såfremt det af hensyn til udførelsen af tjenesteplichterne skønnes nødvendigt at knytte tjenestebolig til stillingen, har tjenestemanden pligt til at bebo denne, så længe han beklæder stillingen, og til derefter at fraflytte den.

Stk. 2. Bestemmelser om indretning og vedligeholdelse af tjenesteboliger og om ind- og udflytning m. v. af sådanne boliger fastsættes af ministeren for statens lønnings- og pensionsvæsen efter indhentet udtalelse fra lønningrådet. Tjenestemandens bidrag for anvendelse af tjenesteboligen fastsættes dog ved aftale i henhold til § 35, jfr. § 37.

*Gældende lov.**15. Om tjenestebolig og tjenestejord m. v.*

§ 36. Tjenestebolig kan alene indrettes for sådanne tjenestemænd, af hvem det forlanges, at de også uden for den egentlige tjenestetid skal føre et effektivt tilsyn med den virksomhed, de leder eller overvåger, samt i særlige tilfælde, hvor hensynet til tjenestens tarv på anden måde gør tjenestebolig påkrævet. Tjenesteboligen knyttes til tjenestestillingen.

Stk. 2. Til oprettelse af nye tjenesteboliger kræves hjemmel på finanslov. Med hjemmel på finanslov kan endvidere træffes bestemmelse om nedlæggelse af bestående tjenesteboliger.

Stk. 3. En tjenestemand er pligtig til at bebo en ham anvist tjenestebolig og underkaste sig de for disse boliger til enhver tid gældende bestemmelser, herunder bestemmelserne i det i henhold til stk. 6 udfærdigede regulativ. Beordres en tjenestemand, uden at forflyttelse foreligger, til at indflytte i eller udflytte af en anvist tjenestebolig, kan der tilstås ham godtgørelse efter reglerne i § 99.

Stk. 4. For en tjenestemand, hvem der tildeles tjenestebolig med eller uden have, skal der i lønnen fradrages et boligbidrag, der fastsættes under hensyn til boligens størrelse, alder, kvalitet og udstyr. De nærmere regler om bidragets fastsættelse udfærdiges af finansministeren efter stedfunden forhandling med den pågældende forhandlingsberettigede centralorganisation af tjenestemænd. Ændringer i bidragets størrelse kan gennemføres efter regler, der på tilsvarende måde fastsættes af finansministeren. Der kan i enkelte tilfælde med lønningrådets tilslutning dispenseres fra de fastsatte satser, når særlige forhold måtte gøre en lejenedsættelse rimelig. Hvor der ydes logi, uden at boligen har karakter af en selvstændig lejlighed, fastsættes fradraget af styrelsen under hensyn til stedets og logiets beskaffenhed.

Stk. 5. Den ydre og indre vedligeholdelse af tjenesteboliger påhviler staten. Skatter og afgifter, som påhviler staten som ejer af ejendomme, hvori en tjenestebolig er beliggende, udredes af staten uden refusion fra tjenestemanden. For tjenesteboliger med jordtilliggende fordeles skatter og afgifter efter vedkommende ministers nærmere be-

*Lovforslaget.**Gældende lov.*

stemmelse, således at kun en til boligen svarende forholdsmæssig del udredes af staten, jfr. § 37, stk. 4.

Stk. 6. Af finansministeren udfærdiges efter forud indhentede erklæringer fra de interesserede styrelser og lønningsrådet et regulativ, indeholdende de almindelige bestemmelser vedrørende indflytning i, brug og vedligeholdelse af, tilsyn med samt aflevering af statens tjenesteboliger. Dette fællesregulativ kan af de enkelte styrelser, hvor særlige forhold gør sig gældende, suppleres med særregler alene gældende for den enkelte styrelse. Sådanne supplerende regulativbestemmelser fastsættes af pågældende minister efter forhandling med finansministeriet.

Stk. 7. Andre naturalydelse, såsom brændsel, gas og elektricitet samt forplejning med eller uden bolig, der måtte blive ydet en tjenestemand, skal denne betale i forhold til forbruget efter et af finansministeren udstedt reglement.

Stk. 8. For boliger med unormal stor lofthøjde vil der ved det i stk. 7 omtalte reglement kunne fastsættes et nedsat brændselsfradrag. For boliger, hvis udstrækning i væsentlig grad overstiger det for pågældende tjenestestilling normale, vil der, indtil bygningsforandring kan foretages, af finansministeren kunne foretages begrænsning af brændselsfradraget efter stk. 7.

§ 37. For brugen af tjenestejord skal der beregnes et årligt fradrag i lønnen. Dette fradrag fastsættes for et tidsrum af 5 år af pågældende minister for hver tjenestestillings vedkommende under hensyntagen til jordloddens størrelse, beskaffenhed, beliggenhed m. m. og skal omtrentlig svare til, hvad jordloden ved forsvarlig udnyttelse ordentligvis kan ventes at indbringe brugeren netto. Såfremt der for statens regning udføres grundforbedringsarbejder på tjenestejorden, kan vurdering foretages uden for de sædvanlige tider.

Stk. 2. Såfremt en tjenestemand med pågældende styrelses samtykke og under dens kontrol foretager grundforbedringsarbejder for egen regning, kan der af styrelsen sikres tjenestemanden, at han i tilfælde af jordens afgivelse inden for et af styrelsen fastsat åremål, dog højst 15 år, af staten får

*Lovforslaget.**Gældende lov.*

godtgjort så stor en del af udgiften, som svarer til forholdet mellem de tilbageværende måneder af perioden og hele perioden. Det skal da ved opslag af pågældende stilling pålægges efterfølgeren at afdrage det af staten udrede beløb og forrente den til enhver tid resterende del med 5 pct. p.a. I den pågældende periode må fradraget efter stk. 1 fastsættes således, at den merværdi, som grundforbedringen udgør for tjenestejorden, kommer brugeren til gode.

Stk. 3. Hver minister, under hvis ministerium der findes stillinger med tjenestejord, udfærdiger nærmere regler for tjenestejordens forsvarlige behandling samt bestemmelser om tjenestejords aflevering fra formanden eller hans bo til eftermanden.

Stk. 4. Alle på tjenestejorden hvilende skatter, afgifter og byrder udredes af brugeren.

§ 38. Boliger i ejendomme, der tilhører eller er lejet af staten, kan, for så vidt de ikke er tjenesteboliger, i hvilke en tjenestemand er pligtig at bo, af den styrelse, under hvilken den pågældende ejendom hører, udlejes til tjenestemænd til en under hensyn til boligens størrelse, alder, kvalitet og udstyr passende leje. De nærmere regler om lejefastsættelsen udfærdiges af finansministeren efter stedfunden forhandling med den pågældende forhandlingsberettigede centralorganisation af tjenestemænd. Ændringer i lejen kan gennemføres efter regler, der på tilsvarende måde fastsættes af finansministeren.

16. Om uniforms- og beklædningsgenstande.

§ 39. Dersom uniforms- og beklædningsgenstande leveres det underordnede personale af hensyn til tjenestens særlige art, sker dette uden fradrag i lønnen. For de styrelsesgrene, hvor sådan levering finder sted, fastsættes af pågældende minister efter indhentet udtalelse af lønningsrådet i et uniformsregulativ de nærmere regler for tildelingen. Der kan ikke tilstås tjenestemænd, som i henhold til et sådant regulativ skal have udleveret uniforms- og beklædningsgenstande, men som efter ønske fritages herfor, nogen beklædningsgodtgørelse, lige så lidt som sådan godtgørelse i øvrigt kan tillægges nogen tjenestemand.

§ 15. Lejen for andre boliger, der af staten udlejes til tjenestemænd, fastsættes under hensyn til boligens størrelse, alder, kvalitet og udstyr. De nærmere regler herom fastsættes af ministeren for statens lønnings- og pensionsvæsen efter indhentet udtalelse fra lønningsrådet.

*Lovforslaget.**Gældende lov.*

Stk. 2. Der bør over for overordnet personale kun pålægges uniformspligt for tjenestemandsgupper eller dele af sådanne, hvor det efter tjenestens særlige art er fornødent. I de tilfælde, hvor det pålægges tjenestemanden at anvende uniform under tjenestens udførelse, ydes der et tilskud i forhold til en af styrelsen fastsat anskaffelsessum. Brugsperioden fastsættes ved et regulativ med hensyntagen til omfanget af den tjeneste, under hvilken uniform skal benyttes. Reglerne for statens tilskud til uniformsanskaffelser fastsættes i et regulativ, der forelægges lønningsrådet til udtalelse. Ved anskaffelse af gallauniform ydes tilsvarende tilskud til tjenestemænd, der er pligtige at besidde en sådan uniform; det fastsættes af pågældende minister efter indhentet udtalelse fra lønningsrådet, hvilke tjenestemænd der kan pålægges at anskaffe gallauniform.

Stk. 3. Når en tjenestemand's arbejde er af sådan art, at det medfører en ekstraordinær risiko for tilsmudsning eller beskadigelse af personalets beklædningsgenstande eller for ekstraordinært slid på disse, stilles der efter regler fastsat af finansministeren efter indhentet udtalelse fra lønningsrådet beskyttelsesbeklædning (kitler o. lign.) til rådighed for tjenestemanden, hvad enten der er pålagt ham uniformspligt eller ikke.

Stk. 4. Reglerne i nærværende paragraf kan efter pågældende ministers nærmere bestemmelse bringes til anvendelse på medhjælpere og aspiranter.

17. Om godtgørelse for kontorhold.

§ 40. Enhver tjenestemand, hvem der fra statskassen er tillagt et årligt beløb i godtgørelse for kontorhold, er ved udgangen af hvert finansår pligtig at indgive til vedkommende ministerium specificerede oplysninger om de kontorudgifter, som han i årets løb har haft.

Stk. 2. Indtil videre fastsættes kontorholdsbeløbene ved bevilling på de årlige finanslove.

19. Om borgerlige og kommunale ombud.

§ 43. Tjenestemænd er pligtige at modtage borgerlige og kommunale ombud efter lovgivningens almindelige regler. Dog kan en tjenestemand af den minister, under hvem han hører, efter ansøgning fritages

§ 16. En tjenestemand kan efter ansøgning fritages for at overtage et borgerligt eller kommunalt ombud, når vedkommende minister finder det påkrævet af hensyn til tjenestens forsvarlige udførelse.

Lovforslaget.

Stk. 2. Ministeren for statens lønnings- og pensionsvæsen fastsætter de nærmere regler for, i hvilket omfang eventuelle udgifter til tjenestens udførelse under en tjenstemands fraværelse som følge af et borgerligt eller kommunalt ombud kan afholdes af statskassen.

§ 17. En tjenestemand kan kun have beskæftigelse ved siden af sin tjenestemandsstilling, for så vidt og i det omfang det er foreneligt med den samvittighedsfulde udøvelse af de til tjenstemandsstillingen knyttede pligter og med den for stillingen nødvendige agtelse og tillid.

Gældende lov.

for overtagelse af et ombud, når det skønnes nødvendigt af hensyn til tjenestens forsvarlige udførelse.

Stk. 2. Finansministeren bemyndiges til at fastsætte de nærmere regler for, i hvilket omfang eventuelle udgifter til tjenestens udførelse under en tjenstemands fraværelse som følge af et borgerligt eller kommunalt ombud kan afholdes af staten.

20. Om tjenestemænds adgang til beskæftigelse uden for statstjenesten.

§ 44. En tjenestemand kan kun have beskæftigelse uden for statstjenesten, for så vidt og i det omfang det er foreneligt med den samvittighedsfulde udførelse af hans pligter som tjenestemand og med den for stillingen nødvendige agtelse og tillid.

Stk. 2. Tjenestemanden skal skriftligt gøre anmeldelse for ministeren eller den ministeren underordnede myndighed, som har ansættelsesret til pågældende tjenestestilling, inden han kan

- a) påbegynde en forretnings- eller erhvervsvirksomhed,
- b) overtage en uden for statstjenesten liggende beskæftigelse, der ikke er af midlertidig karakter, og hvortil der er knyttet vederlag,
- c) indtræde i en bestyrelse eller et repræsentantskab for et selskab af erhvervmæssig karakter.

Stk. 3. For så vidt den myndighed, til hvem anmeldelsen er indgået, skønner, at det vil stride mod de i denne paragrafs 1. stykke nævnte hensyn, at tjenestemanden overtager den anmeldte beskæftigelse, meddeles det ham inden 4 uger efter, at anmeldelse er indgået, at det er ham forbudt at overtage posten. Tjenestemanden kan forlange en af en underordnet myndighed i så henseende truffet afgørelse forelagt ministeren.

Stk. 4. Skulle det vise sig, efter at en beskæftigelse er overtaget, enten at de omstændigheder, som har været afgørende for sagens bedømmelse, ændres væsentligt, eller at der allerede ved overtagelsen forelå omstændigheder, som, hvis de havde været

Lovforslaget.

§ 18. En tjenestemand kan for varetagelsen af de pligter, der følger af tjenestemandsstillingen, samt for sådanne hverv, der må betragtes som led i tjenestemandsstillingen, kun oppebære sådan løn og andre ydelser, som er fastsat i henhold til §§ 35-37 eller § 45.

Gældende lov.

oplyst, ville have medført et forbud, kan ministeren på et hvilket som helst tidspunkt pålægge tjenestemanden, at han skal frigøre sig for beskæftigelsen.

Stk. 5. En tjenestemand i staten kan ikke tillige indtage nogen med pensionsret forbunden stilling i en kommune, et koncessioneret selskab eller en offentlig virksomhed, for hvilken lønning ikke er fastsat i nærværende lov. Forening af pensionsberettede stillinger, der er indtrådt før nærværende lovs ikrafttræden, berøres dog ikke heraf.

21. Om titel og rang.

§ 45. Ingen tjenestemand kan, så længe han står i statens tjeneste, erholde anden titel eller rang end den, som hans tjenestestilling medfører, eller som er knyttet til en ham af kongen tildelt ordensdekoration eller hofcharge.

Stk. 2. Rangskat svares ikke for den med en tjenestestilling forbundne rang.

Hjemmel til andre ydelser.

§ 105. Ud over de i nærværende lov hjemlede ydelser må ingen tjenestemand oppebære nogen ydelse ud over den faste lønning med stedtillæg for det ham pålagte arbejde eller i anledning af samme uden særlig lovhjemmel, der, for så vidt den gives ved finanslov, skal fremgå af lovens tekst og, når den oppebæres i mere end ét finansår, skal være således hjemlet for hvert finansår.

13. Om akkordarbejde.

§ 30. En tjenestemand kan ikke oppebære godtgørelse i akkord for det arbejde, for hvilket lønningen er vederlag.

18. Om honorarer, medhjælpssummer og vederlag en gang for alle.

§ 41. Honorarer kan ydes som faste årlige vederlag enten til en tjenestemand for en virksomhed i statens tjeneste uden for hans egentlige tjenestegering eller til en ikke-tjenestemand for en virksomhed i statens tjeneste, der ikke betales med konjunkturløn.

*Lovforslaget.**Gældende lov.*

Stk. 2. Honorarer kan ikke tilstås uden bevilling på hvert års finanslov. Sådan bevilling kan gives summarisk for et vist antal honorarer af ens størrelse eller personlig bestemt. I sidste tilfælde bortfalder beløbet i mangel af ny bevilling ved overgang til anden stilling.

Stk. 3. Ikke-tjenestemænd under forsvarsministeriet med pensionsret i henhold til lov af 12. juli 1946 med senere ændringer omfattes ikke af bestemmelserne i denne paragraf.

§ 42. De på finansloven bevilgede medhjælpssummer kan ikke, medmindre det udtrykkeligt er bestemt ved lov, benyttes til at yde vederlag til nogen tjenestemand inden for pågældende styrelsesgren eller nogen inden for samme med honorar i henhold til § 41 antagen person. Det samme gælder om enhver anden indtægts- eller udgiftsbevilling, der ikke efter sin tekst fremtræder som bestemt til at indeholde vederlag til ovennævnte tjenestemænd eller honorarlønnede; for så vidt angår anlægssummer og andre tidsbegrænsede bevillinger, er det dog tilstrækkeligt, at vederlag af den omhandlede karakter udtrykkeligt er hjemlet ved bevillingen.

Stk. 2. Til afholdelse af vederlag én gang for alle til tjenestemænd for arbejde af særlig art eller under ganske særlige forhold kan der ved finanslovbevilling stilles beløb til rådighed.

Stk. 3. Ved en tjenestemands 25, 40 og 50 års tjenestejubilæer ydes der gratiale efter nærmere af finansministeren fastsatte regler.

Kap. 4. Suspension, disciplinærfølgning og injuriersagsmål.

§ 19. En tjenestemand kan suspenderes eller midlertidigt overføres til andet arbejde, når han har pådraget sig grundet mistanke om et forhold, der betager ham den tillid, som bestridelsen af stillingen kræver, eller som i øvrigt gør det betænkeligt, at han vedblivende udfører sit hidtidige arbejde.

§ 11. Når en tjenestemand anholdes som mistænkt eller tiltales for en forbrydelse, såvel som når han har pådraget sig grundet mistanke om et forhold, der betager ham den tillid, som bestridelsen af tjenestestillingen kræver, suspenderes han, indtil endelig afgørelse er truffet i sagen. Suspension finder ligeledes sted, når en tjenestemand har gjort sig skyldig i en handling, der gør det betænkeligt vedblivende at lade ham bestride sin tjenestegerning, medmindre det efter vedkommende styrelses skøn findes

*Lovforslaget.**Gældende lov.*

Stk. 2. Forhold, der medfører indskriden efter stk. 1, og som ikke gøres til genstand for strafferetlig forfølgning, behandles ved disciplinær undersøgelse efter reglerne i §§ 20-24.

Stk. 3. Ministeren for statens lønnings- og pensionsvæsen fastsætter nærmere regler om iværksættelse og ophør af suspension.

forsvarligt midlertidigt at forsætte ham til anden tjeneste. Suspension finder endvidere sted, såfremt en tjenestemand, der har og må have midler af statskassen til selvstændig forvaltning, erklæres fallit, i hvilket tilfælde suspensionen vedvarer, indtil behandlingen er sluttet. Suspensionen foretages af vedkommende centralstyrelse; dog kan underordnede myndigheder foreløbig sætte tjenestemanden fra tjeneste, indtil centralstyrelsens afgørelse, der uopholdeligt skal indhentes, foreligger. Centralstyrelsen skal, så vidt det står til denne, foranledige, at sagens afslutning mest muligt fremskyndes.

§ 11.

Stk. 2. Under suspensionen oppebæres kun $\frac{2}{3}$ af lønningen og af alle almindelige og særlige tillæg, herunder bestillingstillæg, men intet af de med stillingen forbundne honorarer og uvisse indtægter. Reduktionen af lønnen sker fra suspensionsdagen, dog således at tilbagebetaling af allerede forfalden lønning ikke finder sted, for så vidt tjenestemanden ikke genindtræder i tjenesten. Ophæves suspensionen derimod, uden at afskedigelse finder sted, foretages der den 1. i den efter ophævelsen påfølgende måned en endelig regulering af lønnen i forhold til suspensionsperiodens varighed.

Stk. 3. Såfremt sagen, der i medfør af stk. 1, 1. og 2. punktum, har medført suspension, fører til afskedigelse eller degradation, jfr. § 18, sker der ingen efterbetaling af den tilbageholdte del af lønningen med alle almindelige og særlige tillæg. Fører sagen til forflyttelse, træffes der samtidig med den herom trufne beslutning bestemmelse om, hvorvidt og i bekræftende fald i hvilket omfang efterbetaling skal finde sted. Sluttes sagen derimod med forsættelse til anden tjeneste, bøde, irettesættelse eller advarsel, ydes der ligesom i de tilfælde, hvor sagen afsluttes uden påtale, efterbetaling af den tilbageholdte del, dog ikke for den tid,

Lovforslaget.

(Jfr. § 34)

§ 20. En tjenestemand, der tjenstligt indberettes for en tjenesteforseelse eller et strafbart forhold, skal have udleveret en fremstilling af sagens faktiske omstændigheder og have adgang til at afgive en skriftlig udtalelse om fremstillingen. Han skal samtidig gøres bekendt med, at han ikke har pligt til at udtale sig om fremstillingen.

Stk. 2. Når disciplinær undersøgelse indledes mod en tjenestemand for tjenstlig forseelse, udpeger vedkommende minister, eller den han bemyndiger dertil, en forhørsleder. Såfremt det efter sagens karakter skønnes påkrævet, kan ministeren anmode præsidenten for en af de kollegiale retter om at udpege forhørslederen.

Gældende lov.

i hvilken tjenestemanden eventuelt ved sit forhold under sagen selv har bevirket dennes forhaling; såfremt forholdene i særlig grad taler derfor, kan der desuden ydes hel eller delvis efterbetaling af mistede honorarer og uvisse indtægter. Bestemmelse om efterbetaling træffes samtidig med sagens afslutning og af den samme myndighed, som afgør sagen, jfr. §§ 17 og 18. Hvorvidt der bør finde efterbetaling sted i de af reglen i stk. 1, 3. punktum, omfattede tilfælde, afgøres af vedkommende minister. Såfremt suspensionen skyldes anholdelse eller tiltale for en forbrydelse, hvori vedkommende findes skyldig, finder efterbetaling ikke sted; der træffes i sådanne tilfælde inden 3 måneder efter domsafsigelsen bestemmelse om, hvorvidt den pågældende skal afskediges.

§ 11.

Stk. 4. Med hensyn til dommere har det sit forblivende ved bestemmelsen i § 50 i lov om rettens pleje af 11. april 1916 med senere ændringer.

10. Om disciplinær forfølgning og straf samt om appel til domstolene.

§ 17. En tjenestemand, for hvis vedkommende der sker tjenstlig indberetning til overordnet myndighed angående en tjenesteforseelse eller et forhold, der antages at falde ind under straffelovgivningen, har ret til at blive gjort bekendt med en skriftlig fremstilling af de faktiske forhold vedrørende det passerede. Han skal i sagen afgive en udtalelse, som kan bestå i en påtegning om, at fremstillingen erkendes at være rigtig, eller i sager, der er så alvorlige, at det må forudsættes, at forhør vil blive afholdt, af påtegningen „læst“. Tjenestemanden kan kræve udleveret en genpart af fremstillingen.

§ 17.

Stk. 2. Når disciplinær undersøgelse indledes mod en tjenestemand for tjenstlig forseelse, udpeges en forhørsleder efter nærmere af ministeren fastsatte regler. Ved tjenstlig undersøgelse imod tjenestemænd i ministerierne og de til disse knyttede centrale institutioner skal forhørslederen, for så vidt der ikke i pågældende etat findes en auditor, udpeges af præsidenten for en af de kollegiale

Lovforslaget.

Stk. 3. Såfremt det i særlige tilfælde findes påkrævet, kan vedkommende minister efter forhørslederens indstilling og efter indhentet udtalelse fra vedkommende centralorganisation beskikke en person til at repræsentere administrationen.

§ 21. Tjenestemanden er berettiget til at give møde med en bisidder og skal ved indkaldelsen til det første forhør gøres bekendt hermed.

Stk. 2. Som bisidder kan anvendes en repræsentant for tjenestemandens organisation, en tjenestemand i vedkommende ministerium eller institution eller en advokat.

Stk. 3. Forhørslederen træffer bestemmelse om vidneførsel og om tilvejebringelse af andre bevisligheder.

Stk. 4. Enhver, der er ansat i statens tjeneste, har pligt til at give møde under forhørene og afgive forklaring. Den, som afgiver urigtig forklaring som vidne, straffes med bøde eller hæfte. Hvis et vidne undlader at give møde eller vægrer sig ved at afgive forklaring, kan forhørslederen lade ham afhøre ved underretten på det sted, hvor forhørene afholdes eller den pågældende bor.

Stk. 5. Tjenestemanden har adgang til at afgive skriftlige indlæg, også efter forhørens afslutning.

Gældende lov.

retter. I tvivlstilfælde træffer finansministeren afgørelsen om denne bestemmelses rækkevidde.

Stk. 3. Tjenestemanden er berettiget til at give møde med en bisidder, hvorom han må gøres bekendt ved indvarslingen til det første forhør; sådan indvarsling skal ske med passende frist. Ministeren giver regler for, hvem der kan optræde som bisidder. Som bisidder kan anvendes en sagfører. Såfremt undersøgelsen afsluttes uden ikendelse af disciplinærstraf, jfr. § 18, vil tjenestemandens rimelige udgifter til bisidder være at godtgøre ham af vedkommende styrelse. I andre tilfælde vil der kunne ydes den pågældende hel eller delvis dækning af de nævnte udgifter, hvis disse ellers ville komme til at stå i åbenbart misforhold til tjenestemandens forseelse. Har en tjenestemand under en disciplinærsag på egen hånd fremskaffet beviser, vil de hertil medgæede udgifter kunne godtgøres ham helt eller delvis, når han skønnes at have haft rimelig grund til at fremskaffe beviserne.

Stk. 4. Under forhørene har tjenestemanden ret til at lade føre vidner og kan afgive skriftlige indlæg, til brug ved udfærdigelsen af hvilke han kan kræve udskrift af forhørsprotokollen samt afskrift af samtlige til denne knyttede bilag eller adgang til at gennemgå disse. Bisidderen har ret til at yde tjenestemanden bistand under forhørene samt gennem udfærdigelsen af skriftlige indlæg. Ved henvendelse til pågældende styrelse har vedkommende forhandlingsberettigede organisation ret til at blive gjort bekendt med den afgørelse, der af styrelsen er truffet på grundlag af det ved den tjenstlige undersøgelse tilvejebragte materiale.

Stk. 5. Enhver tjenestemand inden for vedkommende styrelsesgren er pligtig til på forlangende at lade sig afhøre, og forhørslederen vil kunne forlange udtalelser af en som vidne ført tjenestemand afgivet på ære

Lovforslaget.

Stk. 6. Forhørslederen afgiver efter sagens afslutning en beretning. Hvis ministeren anmoder derom, skal forhørslederen tillige afgive en indstilling om sagens afgørelse.

Stk. 7. Tjenestemandsförhör og retsmøder, der afholdes under sagen, er ikke offentlige. Dog kan vedkommende minister bestemme, at offentligheden skal have adgang til at overvære sagens behandling, hvis tjenestemanden med tilslutning af vedkommende centralorganisation fremsætter begæring derom.

Stk. 8. Offentlig gengivelse af, hvad der er passeret under förhör og retsmøder, der ikke er offentlige, straffes med bøde.

§ 22. Må det antages, at sagen slutter med overførelse til andet arbejdssted eller til anden stilling inden eller uden for ansættelsesområdet, degradation eller afsked skal der gives vedkommende centralorganisation meddelelse om sagens stilling, således at denne kan få lejlighed til at udtale sig i sagen, inden denne afgøres.

Stk. 2. Vedkommende centralorganisation har efter begæring krav på at blive gjort bekendt med den afgørelse, som er truffet på grundlag af det ved den tjenstlige undersøgelse tilvejebragte materiale.

Stk. 3. Hvis tjenestemanden er mistænkt for et strafbart forhold, kan han forlange sagen behandlet som straffesag. Dette er ikke til hinder for, at der efter straffesagens afslutning iværksættes tjenstligt förhör imod tjenestemanden.

Stk. 4. En tjenestemand, hvem der er tildelet en disciplinær straf uden forudgående tjenstligt förhör, jfr. § 24, kan begære en tjenstlig undersøgelse iværksat. Der er dog kun pligt til at imødekomme begæringen,

Gældende lov.

og samvittighed. Vidnesbyrd kan dog nægtes, når besvarelsen af det stillede spørgsmål må forudsættes at ville udsætte vidnet selv for tab af borgerlig agtelse eller velfærd.

§ 17.

Stk. 6. Såfremt det må antages, at sagen slutter med forflyttelse, degradation eller afskedigelse, påhviler det pågældende styrelses chef, forinden ikendelse af en disciplinærstraf af ovennævnte art finder sted, at give vedkommende forhandlingsberettigede organisation meddelelse om sagens stilling, således at der kan gives en repræsentant fra organisationen lejlighed til en mundtlig drøftelse af sagen med styrelsens chef, forinden endelig afgørelse i straffespørgsmålet træffes.

(Jfr. § 17, stk. 4).

Stk. 7. Hvis tjenestemanden er mistænkt for et forhold, der antages at falde ind under straffelovgivningen, kan han forlange undersøgelsen henvist til retten.

Stk. 8. En tjenestemand, hvem der er tildelet en disciplinær straf uden forudgående tjenstligt förhör, jfr. § 18, kan anmode pågældende minister om iværksættelse af en tjenstlig undersøgelse; en sådan anmodning

Lovforslaget.

såfremt den er anbefalet af vedkommende centralorganisation.

(Jfr. § 34).

§ 23. Sluttes undersøgelsen uden iken-delse af disciplinærstraf, godtgøres tjene-stemandens udgift til bisidder. I andre til-fælde afgør vedkommende minister under hensyntagen til sagens udfald og omstæn-dighederne i øvrigt, om udgiften til bisidder skal godtgøres helt eller delvis.

Stk. 2. Godtgørelse efter stk. 1 ydes kun, såfremt det må anses for rimeligt, at tjene-stemanden har afholdt udgifter til bisidder, og godtgørelsen kan ikke overstige, hvad der for et tilsvarende arbejde ville være blevet tilkendt en beskikket forsvarer i en straffe-sag. Forhørslederen afgiver efter begæring en udtalelse herom.

Stk. 3. Har en tjenestemand under en disciplinærsag på egen hånd fremskaffet beviser, godtgøres udgifter herved ham helt eller delvis, når han må anses for at have haft rimelig grund til at fremskaffe bevi-serne. Forhørslederen afgiver efter begæring en udtalelse herom.

§ 24. Som disciplinær straf for tjenstlig forseelse kan anvendes advarsel eller irettesættelse, bøde, der dog ikke må overstige $\frac{1}{2}$ måneds løn, overførelse til andet arbejde eller andet arbejdssted eller til anden stilling inden eller uden for ansættelsesområdet, degradation — herunder nedrykning med ét eller flere løntrin inden for samme lønramme eller afsked. Bøde over $\frac{1}{25}$ af måneds-lønnen og overførelse til andet arbejde kan ikke anvendes, inden forhør er afholdt i overensstemmelse med §§ 20-22, medmindre der foreligger en uforbeholden skriftlig til-ståelse, i hvilken tjenestemanden vedgår de faktiske omstændigheder i det påsigtede for-hold og erkender sig skyldig i en tjeneste-forseelse. Overførelse til andet arbejdssted eller til anden stilling inden eller uden for ansættelsesområdet, degradation eller afsked som straf for tjenesteforseelser kan, når forholdet ikke er fastslået ved dom, aldrig finde sted uden efter afholdt tjenst-

Gældende lov.

vil dog kun kunne imødekommes, såfremt den er anbefalet af vedkommende forhand-lingsberettigede organisation.

Stk. 9. Med hensyn til dommere har det sit forblivende ved bestemmelserne i §§ 48 og 49 i lov om rettens pleje.

(Jfr. § 17, stk. 3).

§ 18. Som disciplinær straf for tjenstlig forseelse vil der af vedkommende styrelse kunne anvendes advarsel eller irettesættelse, bøde, der dog ikke må overstige $\frac{1}{2}$ måneds løn, forsættelse til anden tjeneste, forflyt-telse, degradation eller afskedigelse, jfr. dog grundlovens §§ 27 og 64. Bøde over 10 kr. og forsættelse vil, hvis der ikke foreligger en uforbeholden skriftlig tilståelse, i hvilken tjenestemanden vedgår de faktiske momen-ter i det påsigtede forhold og erkender sig skyldig i en tjenesteforseelse, ikke kunne an-vendes, forinden forhør er afholdt i overens-stemmelse med § 17. Forflyttelse, degrada-tion — herunder nedrykning med ét eller flere alderstillæg inden for samme lønklasse — eller afsked for de i §§ 60 og 61 nævnte forhold eller i øvrigt som straf for tjeneste-forseelser kan, når forholdet ikke er fastslået ved dom, aldrig finde sted uden efter forud-gået tjenstligt forhør. Ikenkte bøder kan indeholdes i lønnen.

Lovforslaget.

ligt forhør. Ikendte bøder kan indeholdes i lønnen.

§ 25. Når en tjenestemand beskyldes for uretskaffenhed i tjenesten, eller der fremsættes ærerørige beskyldninger mod ham, kan det pålægges ham at fralægge sig beskyldningen ved dom. Såfremt forholdene taler derfor, kan vedkommende minister efter forhandling med ministeren for statens lønnings- og pensionsvæsen bestemme, at der af statskassen ydes tjenestemanden hel eller delvis godtgørelse af eventuelle udgifter ved retssagen.

Kap. 5. Afsked.

§ 26. De af kongen udnævnte tjenestemænd afskediges af kongen.

Stk. 2. Andre tjenestemænd afskediges af den minister, under hvem de hører, eller af den, han bemyndiger dertil. Dog kan uansøgt afsked kun foretages af ministeren.

§ 27. Tjenestemænd kan med 3 måneders varsel forlange sig afskediget til udgangen af en måned.

§ 28. Tjenestemænd kan afskediges uden ansøgning med 3 måneders varsel til udgangen af en måned. Afsked kan dog ske med kortere varsel, såfremt afskeden er begrundet i, at tjenestemanden som følge af strafbart forhold, tjenesteforseelse eller mislighed er uskikket til at forblive i stillingen.

§ 29. Tjenestemænd afskediges fra udgangen af den måned, hvori de fylder 70 år eller opnår den alder, der efter den øvrige lovgivning er foreskrevet som aldersgrænse for vedkommende stilling, eller opnår den alder over 60 år, som er fastsat ved aftale, jfr. § 35.

Gældende lov.

§ 20. Når en tjenestemand beskyldes for uretskaffenhed i tjenestegerningen eller der fremsættes ærerørige beskyldninger mod ham, kan det pålægges ham at fralægge sig beskyldningen ved dom. Dette gælder også den, der er konstitueret i en tjenestestilling. Såfremt forholdene taler derfor, kan pågældende minister efter forhandling med finansministeren bestemme, at der af statskassen ydes tjenestemanden hel eller delvis godtgørelse af eventuelle udgifter ved retssagen.

§ 6.

Stk. 2. Den samme, som har retten til at ansætte i en tjenestestilling, tager også bestemmelse om og iværksætter afskedigelse fra stillingen. Dog kan uansøgt afskedigelse af en pensionsberettiget tjenestemand kun finde sted med pågældende ministers samtykke.

§ 8. Tjenestemænd, som ikke har kongelig udnævnelse, kan til enhver tid med 3 måneders varsel forlange sig afskediget af tjenesten.

Stk. 2. Der tilkommer enhver tjenestemand, der afskediges uden ansøgning, et varsel på 3 måneder. Hvis afskedigelsen er begrundet i noget af de i §§ 60 eller 61 nævnte forhold, kan afskedigelsen dog ske med kortere varsel eller uden varsel; det samme gælder, hvis ansøgning ikke rettidigt er indgivet i det i § 53 nævnte tilfælde.

II. Egenpension.

§ 53. Egenpension tilkommer efter nedennævnte regler de efter § 49 pensionsberettigede tjenestemænd, når de afskediges på grund af alder eller svagelighed eller anden dem utilregnelig årsag. Enhver tjenestemand er forpligtet til at søge sin afsked fra udgangen af den måned, hvori han fylder 70 år. Berettiget til at erholde afsked med pension

Lovforslaget.

§ 30. Tjenestemænd ansat på åremål kan kun afskediges uden ansøgning, såfremt afskeden er begrundet i helbredsmæssige årsager eller i forhold som nævnt i § 28, 2. pkt., eller § 29. I øvrigt ophører ansættelsen ved åremålets udløb.

§ 31. Inden en tjenestemand afskediges uden ansøgning, skal der, bortset fra de i § 29 nævnte tilfælde, gives såvel vedkommende centralorganisation som tjenestemanden selv adgang til at udtale sig, medmindre forhør har været afholdt efter §§ 20-22.

Stk. 2. Enhver, der afskediges uden ansøgning, kan forlange at få skriftlig oplysning om afskedigelsesgrunden.

Stk. 3. Forud for enhver uansøgt afsked bortset fra de i § 29 nævnte tilfælde, indhentes en udtalelse fra ministeren for statens lønnings- og pensionsvæsen om tjenestemandens krav på pension. Det samme gælder ved ansøgt afsked når afskedsansøgningen skyldes helbredsmæssige årsager.

§ 32. Hvis en tjenestemand afskediges, fordi ændringer i forvaltningens organisation eller arbejdsform medfører, at hans stilling nedlægges, og det ikke er muligt at anvise ham en anden stilling, som han efter §§ 12-13 har pligt til at overtage, bevarer han sin hidtidige lønning i 3 år, dog ikke længere end til den for stillingen fastsatte afgangsalder. I denne periode er han omfattet af reglerne i §§ 12-13.

 Gældende lov.

efter nærværende lov er tjenestemanden, når han er fyldt 67 år. Ansøgningen om afsked skal være indgivet senest 3 måneder inden udløbet af den måned, hvori tjenestemanden fylder 70 år, og samme varsel skal gives ved ansøgning om afsked på grund af alder før dette tidspunkt.

§ 8.

Stk. 4. Forinden en tjenestemand afskediges uden ansøgning, og uden at afskedigelsen skyldes sygdom, skal der gives såvel vedkommende forhandlingsberettigede tjenestemandensorganisation som tjenestemanden selv adgang til at udtale sig i sagen. Såfremt forhør er afholdt i henhold til § 17, skal der dog ikke indhentes yderligere udtalelse.

§ 8.

Stk. 5. Enhver, der afskediges uden ansøgning, har ret til efter derom fremsat begæring at få skriftlig oplysning om afskedigelsesgrunden.

§ 8.

Stk. 3. Forud for den enkelte afskedigelse træffer finansministeren bestemmelse om, hvorvidt tjenestemanden har ret til pension, jfr. dog § 19.

§ 59. Den tjenestemand, hvis stilling indtages, efter at han er fyldt 30 år, er, når der ikke tilbydes ham anden efter hans uddannelse og helbredstilstand passende stilling i hans hidtidige eller anden styrelsesgren med mindst samme lønningsindtægt (jfr. § 51, stk. 1), berettiget til i 5 år at oppebære ventepenge. Disse skal i de første 3 måneder være lig med den sidst opnåede løn, jfr. forannævnte § 51, stk. 1, og derefter $\frac{2}{3}$

*Lovforslaget.**Gældende lov.*

heraf. I den tid, ventepenge oppebæres, er han pligtig at modtage ansættelse i en passende stilling af den ovennævnte art med mindst samme lønningsindtægt som fastsat for den inddragne stilling. Har han ikke inden udløbet af 5 år fået ansættelse i anden stilling, sættes han på pension. De år, i hvilke ventepenge har været oppebåret, regnes ved afgørelsen af spørgsmålet om pensionsalder som tjenesteår, og pensionen beregnes efter den lønningsindtægt, som er lagt til grund for ventepengenes beregning.

Stk. 2. En pensionsberettiget tjenestemand, hvem der tilbydes en stilling, hvis overtagelse ville betyde forflyttelse af den i grundlovens § 27 nævnte art, vil dog, dersom han nægter at modtage stillingen, have ret til pension efter de almindelige regler.

§ 5.

Stk. 4. For de i stk. 1 og 2 omhandlede aspiranter gælder i de første 6 måneder efter ansættelsen et gensidigt opsigelsesvarsel på 14 dage til udgangen af en måned. Herefter er opsigelsesvarslet fra statens side 3 måneder til udgangen af en måned og fra aspirantens side 1 måned til udgangen af en måned. Hvis afskedigelsen er begrundet i forhold, der ville have medført afsked efter nærværende lovs §§ 60 eller 61, såfremt den pågældende havde været tjenestemand, kan afskedigelse ske med kortere varsel eller uden varsel. Tilsvarende gælder, såfremt en elev ikke har bestået en anordnet fagprøve og af den grund afskediges.

Kap. 6. Særbestemmelse om prøveansatte.

§ 33. En tjenestemand ansat på prøve kan i de første 6 måneder af prøveansættelsen forlange sig afskediget med 14 dages varsel og i den resterende del af prøveansættelsen med 1 måneds varsel, i begge tilfælde til udgangen af en måned.

Stk. 2. I de første 6 måneder af prøveansættelsen kan sådanne tjenestemænd afskediges uden ansøgning med 14 dages varsel til udgangen af en måned.

Stk. 3. Bestemmelserne i § 26, stk. 2, 2. pkt., § 31, stk. 3, samt § 32 gælder ikke for tjenestemænd ansat på prøve.

Kap. 7. Særbestemmelse om dommere.

§ 34. Ansættelse som dommer kan kun ske som varig ansættelse.

Stk. 2. Bestemmelserne i § 8, §§ 11-13 og §§ 19-24 gælder ikke for dommere.

Lovforslaget.

2. del.

Løn- og andre ansættelsesvilkår.

Kap. 8. Forhandlings- og organisationsforhold.

§ 35. Løn- og andre ansættelsesvilkår for tjenestemænd fastsættes ved aftale mellem ministeren for statens lønnings- og pensionsvæsen og de i § 39 nævnte centralorganisationer.

Stk. 2. Aftale, der alene angår ansættelsesvilkår for tjenestemænd under et enkelt ministerium, kan dog efter nærmere bestemmelse af ministeren for statens lønnings- og pensionsvæsen indgås af vedkommende minister.

Stk. 3. Aftaler efter stk. 1 og 2 kan dog ikke indgås om forhold der bestemmes ved lov eller i henhold til lov eller angår forvaltningens opgaver, organisationer eller personalebehov.

§ 36. Kan der ikke indgås aftale om størrelsen af det samlede beløb til ændring af løn- og andre ansættelsesvilkår, herunder til justering af lønskala og stedtillæg, til ændring i den lønmæssige placering af tjenestemandstillinger samt til ændring af andre ydelser for varetagelsen af tjenestemandstillingen, jfr. § 18, fremsætter ministeren for statens lønnings- og pensionsvæsen særligt lovforslag.

Stk. 2. Kan der ikke indgås aftale om anvendelsen af det i stk. 1 nævnte beløb, fremsætter ministeren for statens lønnings- og pensionsvæsen, efter indhentet udtalelse fra lønningsrådet, særligt lovforslag.

Gældende lov.

§ 22. Fra styrelserne afgives til de anerkendte centralorganisationer — eller til de anerkendte etatsorganisationer på centralorganisationernes vegne — til drøftelse forslag til ændringer i love, regulativer og almindelige instrukser, som vil medføre forandringer i bestående lønningsregler, den reglementsmæssige arbejdstid, de ansattes personlige, retlige stilling i etaten og lignende ikke-tekniske forhold, derimod ikke forhold, der alene vedrører enkeltmand. Forslag, der omfatter flere styrelsesgrene, afgives direkte til vedkommende centralorganisation, medens andre forslag afgives til pågældende etatsorganisation på centralorganisationens vegne. Ved udvalgs- eller kommissionsbehandling af spørgsmål, som henhører under denne paragraf, kan som personalerepræsentanter kun medvirke sådanne, som er udpeget af den eller de forhandlingsberettigede organisation(er), jfr. § 21.

§ 88. De i § 84 nævnte begyndelseslønninger med eventuelle alderstillæg og pensionsgivende tillæg kan endvidere med hjemmel på bevillingslov for nærmere fastsatte perioder ad gangen forhøjes eller nedsættes med én eller flere portioner af følgende størrelse:

Lønning i henhold til § 84 kr.	En portion overenskomstillæg kr.
indtil 5.099	24
5.100- 8.499	36
8.500-15.299	48
15.300-18.699	60
18.700-22.099	72
22.100-25.499	84
25.500-28.899	96
28.900-32.299	108
32.300-35.699	120
35.700-39.099	132
39.100-42.499	144
42.500-45.899	156
45.900 og derover	168

Lovforslaget.

§ 37. Kan der ikke indgås aftale om forhold, der ikke er omfattet af § 36, træffes afgørelsen af ministeren for statens lønnings- og pensionsvæsen efter indhentet udtalelse fra lønningrådet.

§ 38. Bestemmelser om ansættelsesvilkår, hvorom der ikke kan indgås aftale, samt ændring af sådanne bestemmelser, fastsættes efter forudgående forhandling med de i § 39 nævnte centralorganisationer.

Stk. 2. De i § 39 nævnte centralorganisationer kan forhandle med vedkommende fagminister og ministeren for statens lønnings- og pensionsvæsen om ethvert fagligt spørgsmål, der angår tjenestemænd.

§ 39. Tjenestemændenes og tjenestemandspensionisternes forhandlingsret udøves gennem de centralorganisationer, med hvilke ministeren for statens lønnings- og pensionsvæsen efter indhentet udtalelse fra lønningrådet indgår en hovedaftale om fremgangsmåden ved indgåelse af aftaler og om regler for udøvelse af forhandlingsret i øvrigt.

Stk. 2. De pågældende centralorganisationer skal tilsammen give samtlige tjenestemænd og pensionerede tjenestemænd adgang til repræsentation.

Stk. 3. I hovedaftalen træffes bestemmelse om adgangen for de organisationer, der er tilsluttet centralorganisationerne, til at for-

Gældende lov.

Stk. 2. Finansministeren indkalder med passende varsel tjenestemændenes centralorganisationer til forhandling om eventuel regulering af lønningerne i henhold til stk. 1.

Stk. 3. Antallet af portioner overenskomstillæg fastsættes fra 1. januar 1965 til 97. Inden 1. april 1965 optager finansministeren forhandling med tjenestemændenes centralorganisationer om eventuel ændring af antallet af portioner, jfr. stk. 1 og 2. Finansministeren træffer nærmere bestemmelse angående udbetalingen af overenskomstillægget for januar kvartal 1965.

§ 23. De anerkendte organisationer kan træde i forhandling med styrelsen om ethvert fagligt spørgsmål vedrørende etaten, grupper inden for denne eller enkeltmand, herunder spørgsmål om enkeltmands ansættelse eller afskedigelse. Denne adgang til forhandling omfatter dog ikke spørgsmål om arbejdsledelsen.

§ 21. Statstjenestemændenes forhandlingsret over for statsstyrelsen, jfr. §§ 22-24, udøves gennem følgende centralorganisationer: Statstjenestemændenes Centralorganisation I (funktionærklasserne), Statstjenestemændenes Centralorganisation II (embedsklasserne) og Danske Statsembedsmænds Samråd, der er sammenslutninger af de for hver styrelsesgren anerkendte etatsorganisationer, jfr. stk. 2.

Stk. 2. For at organisationer kan opnå godkendelse som anerkendte etatsorganisationer, hvilken godkendelse meddeles af finansministeriet, må følgende betingelser være opfyldt:

De må enkeltvis eller i forbund

- a) give adgang til alle i pågældende styrelsesgren ansatte, derunder aspiranter, således, at fordelingen kan ske i flere

Lovforslaget.

handle spørgsmål, som alene angår organisationens medlemmer.

Gældende lov.

- afdelinger, hvis antal fastsættes af finansministeriet for hver enkelt styrelse, og som højst kan udgøre 3,
- b) ikke give adgang for andre end de i pågældende styrelsesgren ansatte tjenestemænd og aspiranter samt pensionerede tjenestemænd,
 - c) følge sådanne regler ved valg, at der sikres de forskellige hovedgrupper en passende repræsentation ved forhandlinger med styrelsen,
 - d) tilsammen overvejende repræsentere de i pågældende styrelsesgren ansatte,
 - e) ikke give stemmeret i tjenestemandsanliggender, der omfattes af forhandlingsretten, til andre end tjenestemænd og aspiranter,
 - f) godtgøre, at de har tilsluttet sig en af de i stk. 1 nævnte centralorganisationer.

Finansministeriet kan til enhver tid forlange, at de anerkendte organisationer ved indsendelse af de nødvendige oplysninger godtgør deres ret til vedvarende at nyde anerkendelse. Sådanne oplysninger skal altid indsendes, når der foretages principielle ændringer i de for pågældende organisation gældende love.

Stk. 3. De ved nærværende lovs ikrafttræden meddelte anerkendelser af bestående etatsorganisationer bevarer deres gyldighed, for så vidt og så længe vedkommende organisation opfylder de i stk. 2 opstillede betingelser. Etatsorganisationer, som inden lovens ikrafttræden har opnået anerkendelse som forhandlingsberettigede, er dog ikke pligtige at søge optagelse i en centralorganisation, jfr. stk. 2, f), dersom de ikke hidtil har været tilsluttet en sådan; tilsvarende gælder organisationer, der ved nærværende lovs ikrafttræden anerkendes som forhandlingsberettigede, men som har bestået før dette tidspunkt og har ført forhandlinger med pågældende styrelse på grundlag af speciel aftale eller fast praksis.

Stk. 4. Den almindelige ret, som enhver forening eller enkeltmand har til at henvende sig til styrelsen, berøres ikke af disse regler.

§ 24. Forhandlinger kan føres mundtligt eller skriftligt, og efter mundtlig forhand-

Lovforslaget.

Kap. 9. Lønningsrådet.

§ 40. Ministeren for statens lønnings- og pensionsvæsen kan anmode lønningsrådet om en udtalelse om ethvert spørgsmål, der opstår i medfør af nærværende lov.

Stk. 2. De i § 39 nævnte centralorganisationer kan forlange, at lønningsrådets udtalelse indhentes om spørgsmål, som ikke har kunnet løses ved forhandling med ministeren for statens lønnings- og pensionsvæsen.

Stk. 3. Spørgsmål, der henhører under den i § 42 nævnte voldgiftsret, kan ikke forelægges for lønningsrådet.

§ 41. Lønningsrådet består af en formand, en næstformand og et af ministeren for statens lønnings- og pensionsvæsen fastsat antal medlemmer.

Stk. 2. Formanden, næstformanden og et antal medlemmer, repræsenterende administrationen og de i § 39 nævnte centralorganisationer, beskikkes af ministeren for statens lønnings- og pensionsvæsen, for organisationsrepræsentanternes vedkommende efter indstilling af centralorganisationerne.

Gældende lov.

ling kan sagen af organisationen forlanges forelagt pågældende minister.

Stk. 2. Såfremt en organisation formener, at styrelsen ikke har overholdt de i nærværende lov fastsatte forhandlingsregler, kan sagen forebringes ministeren, der kan pålægge styrelsen at føre forhandling og eventuelt kan suspendere de pågældende nye regler, indtil forhandling er sket. Såfremt sådan suspension ikke finder sted, anses reglerne for gældende indtil videre.

Stk. 3. Der kan i forhandlingerne deltage en forretningsfører eller sekretær for hver anerkendt organisation. Den pågældende behøver ikke at være ansat i etaten.

Stk. 4. De nærmere regler vedrørende forhandlingerne fastsættes af pågældende minister efter indhentet udtalelse fra lønningsrådet.

Stk. 5. Efter nærmere af finansministeren fastsatte regler kan der i statsstyrelserne oprettes samarbejdsudvalg, bestående af repræsentanter for styrelsen og personalet. Samarbejdsudvalgenes oprettelse og sammensætning skal godkendes af et af finansministeren nedsat centraludvalg.

§ 48. Det ved lov nr. 489 af 12. september 1919, jfr. lov nr. 483 af 10. september 1920, nedsatte lønningsråd består af en formand, en næstformand og 8 medlemmer. Formanden og næstformanden udnævnes af kongen, 3 af medlemmerne samt 3 stedfortrædere for disse udnævnes af finansministeren, de øvrige 5 medlemmer samt 5 stedfortrædere for disse vælges af folketinget blandt dettes medlemmer efter forholdstal. Næstformanden og medlemmerne udnævnes, henholdsvis vælges, for 4 år ad gangen, dog at de af folketinget valgte medlemmer afgår, såfremt de udtræder af folketinget.

Stk. 2. Rådets beslutninger afgøres ved simpel stemmeflerhed blandt samtlige dets medlemmer, idet dog næstformanden kun deltager i afstemningen, når formanden er forhindret i at deltage.

Stk. 3. Rådet står umiddelbart under finansministeren; rådets formand kan forelægge denne en hvilken som helst af rådet truffet afgørelse.

Stk. 4. Der skal af de forskellige styrelsesgrene forelægges rådet til udtalelse forslag

Lovforslaget.

Antallet af organisationsrepræsentanter skal overstige antallet af administrationsrepræsentanter med mindst 1.

Stk. 3. Et antal medlemmer, mindst svarende til det i stk. 2 omhandlede formandskab og medlemstal, vælges af folketinget blandt dettes medlemmer.

Stk. 4. For de i stk. 2 og 3 omtalte medlemmer beskikkes eller vælges et tilsvarende antal stedfortrædere.

Stk. 5. Formanden, næstformanden, medlemmerne og stedfortræderne beskikkes eller vælges for 4 år ad gangen. Dog afgår de af folketinget valgte medlemmer og stedfortrædere, såfremt de udtræder af folketinget, og organisationsrepræsentanterne og deres stedfortrædere afgår, når ny indstilling fremkommer.

Stk. 6. Rådets beslutninger træffes ved simpel stemmeflerhed. Næstformanden kan dog kun deltage i afstemningen, når formanden er forhindret i at deltage.

Kap. 10. Voldgift og indbringelse for domstolene.

§ 42. Spørgsmål om overtrædelse eller fortolkning af indgæede aftaler eller bestemmelser, som efter §§ 36-37 træder i stedet for aftaler, kan af ministeren for statens lønnings- og pensionsvæsen eller af vedkommende minister efter forhandling med ministeren for statens lønnings- og pensionsvæsen eller af en eller flere af de i § 39 nævnte centralorganisationer indbringes for voldgiftsretten i tjenestemandssager.

§ 43. Voldgiftsretten består af en formand og 4 medlemmer, der beskikkes af ministeren for statens lønnings- og pensionsvæsen.

Stk. 2. Formanden og en stedfortræder for denne beskikkes efter indstilling fra højesterets præsident blandt rettens dommere. 2 medlemmer og stedfortrædere for disse beskikkes efter indstilling fra østre landsrets præsident blandt rettens dommere.

Gældende lov.

til nye regler samt til ændring i bestående regler vedrørende ydelse af dagpenge, overarbejdspenge (herunder højeste tjenestetid) og andre særlige ydelser (jfr. denne lovs 2. del). På samme måde forholdes med hensyn til regler om forhandlinger med tjenestemandsgeselskaberne (§ 24), om afdrag i lønning for tjenestebolig og andre ydelser in natura (§ 36), om længden af den årlige ferie (§ 13), om levering af uniformer og tilskud til uniformsanskaffelser (§ 39) og med hensyn til den i § 46, stk. 3, nævnte regulering.

Stk. 5. Det påhviler rådet at gøre indstilling til finansministeren vedrørende alle spørgsmål om ændringer i denne lovs bestemmelser i kapitel 4 om stedtillæg.

Stk. 6. Opstående spørgsmål om fortolkningen af de i tjenestemandsgeselskabsloven indeholdte bestemmelser kan gennem finansministeren forelægges rådet til udtalelse. I øvrigt kan der i det omfang, det skønnes ønskeligt, forelægges rådet til udtalelse alle spørgsmål vedrørende statens lønninger, honorarer og andre vederlag.

Stk. 7. Rådet kan tilkalde særlige sagkyndige til at give oplysninger. I øvrigt er rådet bemyndiget til i den udstrækning, i hvilken det er nødvendigt for dets arbejde, at indhente oplysninger i pågældende styrelse.

§ 25. Til afgørelse af tvistigheder mellem styrelsen og tjenestemændenes centralorganisationer om forståelse af bestemmelser af den i § 22 nævnte art, der efter § 19 ikke kan indbringes for domstolene, oprettes en voldgiftsret. Afgørelser, der hviler på et stedligt skøn, kan ikke bringes for voldgiftsretten.

Stk. 2. Voldgiftsretten består af en af højesterets præsident blandt rettens dommere udpeget formand. 2 af østre landsrets præsident blandt rettens dommere udpegede medlemmer samt 2 af finansministeren udpegede medlemmer, af hvilke det ene repræsenterer styrelsen; det andet medlem repræsenterer tjenestemændenes centralorganisationer og udpeges efter forudgående indstilling fra disse organisationer. Formanden og de nævnte faste medlemmer samt suppleanter for dem udpeges for 3 år ad gangen.

Lovforslaget.

Et medlem og en stedfortræder for dette beskikkes efter indstilling fra de i § 39 nævnte centralorganisationer.

Stk. 3. For den enkelte sag tiltrædes voldgiftsretten af et medlem udpeget af vedkommende minister og et medlem udpeget af vedkommende centralorganisation.

Stk. 4. Formanden og de nævnte faste medlemmer samt stedfortræderne for disse beskikkes for 3 år ad gangen, dog afgår det efter indstilling fra centralorganisationerne beskikkede faste medlem og hans stedfortræder, når ny indstilling fremkommer.

Stk. 5. Efter indhentet erklæring fra voldgiftsretten antager ministeren for statens lønnings- og pensionsvæsen en sekretær for retten.

Stk. 6. Ministeren for statens lønnings- og pensionsvæsen fastsætter de nærmere regler om indbringelse af sager for voldgiftsretten og om den forberedende behandling af sagerne samt om udpegning af de 2 medlemmer, der skal tiltræde retten for den enkelte sag.

Stk. 7. Om voldgiftsrettens sagsbehandling gælder i øvrigt med de nødvendige forandringer de i lovekendtgørelse nr. 124 af 21. april 1964 om arbejdsretten, §§ 8-9, 11-15 og 16, 1. pkt., indeholdte bestemmelser.

§ 44. Spørgsmål, der efter § 42 kan indbringes for og afgøres af voldgiftsretten, kan ikke indbringes for de almindelige domstole. Dog er en tjenestemand berettiget til at anlægge sag ved domstolene, når vedkommende centralorganisation har afslået at indbringe sagen for voldgiftsretten.

Stk. 2. Hvor en sag kan indbringes for domstolene, skal den være anlagt inden 6 måneder efter, at sagsøgeren har modtaget meddelelse om den endelige administrative afgørelse, eller sagen er afvist af centralorganisationen eller af voldgiftsretten.

Gældende lov.

For den enkelte sag tiltrædes voldgiftsretten af et medlem udpeget af vedkommende styrelse og et medlem udpeget af vedkommende centralorganisation efter nærmere bestemmelse af finansministeren. De nærmere regler om rettens virkemåde fastsættes af finansministeren.

Stk. 3. Sagerens indbringelse for voldgiftsretten sker på forlangende af en af de i § 21 nævnte centralorganisationer.

Stk. 4. Voldgiftsretten kan pålægge parterne at udrede sagsomkostninger, derunder hel eller delvis dækning for udgiften ved voldgiftsrettens behandling af pågældende sag. Såfremt voldgiftsrettens kendelse omstøder styrelsens opfattelse af den pågældende bestemmelse, kan den pålægge styrelsen at afbøde virkningerne af den hidtidige fortolkning over for det påklagede og andre tilsvarende tilfælde, dog ikke fra noget tidspunkt forud for organisationens besværing til centralstyrelsen over forholdet. Kendelsen er afgørende for den fremtidige fortolkning af pågældende bestemmelse, men udelukker ikke vedkommende ministerium fra efter indhentet udtalelse fra finansministeriet at ændre reglerne under iagttagelse af bestemmelserne i § 22.

Stk. 5. Afgørelser truffet før nærværende lovs ikrafttræden kan alene indbringes for voldgiftsretten, for så vidt de er truffet i henhold til bestemmelser, der omfatter flere styrelsesgrene.

§ 19. En tjenestemand kan ikke for domstolene indbringe andre af tjenestemandsforsholdet opståede pekuniære krav på statskassen end sådanne, der hidrører fra lovbestemmelser om lønning, pension eller ventepenge.

Stk. 2. For at kunne rejse en sag over for domstolene må den pågældende have gjort skriftlig indsigelse over for styrelsen inden 6 måneder efter beløbets udbetaling eller nægtelse af udbetaling og udtaget stævning inden 6 måneder efter modtagelsen af centralstyrelsens svar, der skal foreligge senest 3 måneder efter, at den skriftlige indsigelse er rejst over for pågældende styrelse. Disse frister gælder dog ikke, for så vidt sagen angår pensionsspørgsmål.

Lovforslaget.

3. del.

Forskellige bestemmelser.*Kap. 11. Personlige tillæg.*

§ 45. Såfremt en tjenestemand i medfør af reglerne i § 12 eller af anden ham utilregnelig årsag overgår til en stilling, der er henført til en lavere lønramme end den hidtidige, ydes der ham et personligt tillæg til udligning af forskellen.

Stk. 2. Tillæg efter stk. 1 bortfalder i det omfang, der opnås lønfremgang ved overgang til højere lønramme eller løntrin.

Kap. 12. Lønforskud og lønfor skrivning.

§ 46. En tjenestemand kan under ganske særlige og påtrængende omstændigheder opnå et lønforskud uden sikkerhedsstillelse. Regler herom fastsættes af ministeren for statens lønnings- og pensionsvæsen.

Gældende lov.

Stk. 3. Såfremt der fra statens side sker for stor udbetaling til tjenestemænd, pensionister eller sådannede efterladte — være sig egentlig lønning, særlige tillæg, honorar, ventepenge, pensioner, efterindtægt, særlige ydelser m. v. — kan det for meget udbetalte beløb kun kræves tilbagebetalt, når krav derom rejses over for den pågældende inden 15 måneder efter udbetalingen; denne frist gælder dog ikke, når og så længe den urigtige udbetaling skyldes fejlagtige eller manglende oplysninger fra den pågældendes side.

§ 28. Såfremt en tjenestemand af helbredshensyn eller på grund af anden ham utilregnelig årsag overgår til lavere lønnet stilling, kan ministeren tilstå ham et personligt tillæg, der højst udgør forskellen mellem den af ham i den tidligere stilling oppebårne og den i den nye stilling opnåede pensionsgivende lønning, dog ikke ud over forskellen i samlet indtægt fra staten i de to stillinger.

§ 29.

Stk. 2. Personlige tillæg bortfalder ganske eller delvis ved opnåelse af alderstillæg eller højere lønning enten i henhold til nye lønningslove eller ved overgang til højere lønnet stilling. Finansministeren er bemyndiget til at dispensere fra denne regel, for så vidt det personlige tillæg er tilstået i henhold til § 28.

§ 33. Tjenestemænd kan under særlige og påtrængende omstændigheder opnå et forskud på indtil $\frac{1}{2}$ års pensionsgivende løn, dog højst 6.000 kr., uden sikkerhedsstillelse. I rente betales ved udgangen af hvert års juni og december måned 2 pct. af det på vedkommende tidspunkt resterende beløb. Forskuddet afdrages senest i løbet af 6 år med lige store månedlige afdrag. Det er dog en betingelse for at opnå et sådant forskud, at andrageren har været fast ansat i statens tjeneste i mindst 1 år, medmindre finansministeriet i ganske særlige tilfælde meddeler undtagelse fra denne regel. Den, der

Lovforslaget.

§ 47. Efter regler, der fastsættes af ministeren for statens lønnings- og pensionsvæsen kan tjenestemænd give transport på løn til låneinstitutter, som ved aftale mellem ministeren og de i § 39 nævnte centralorganisationer er anerkendt hertil.

Stk. 2. Bortset fra de tilfælde, der er nævnt i stk. 1, kan tjenestemanden ikke overdrage, pantsætte eller på anden måde råde over løn, der ikke er udbetalt.

Gældende lov.

har fået et lønningsforskud, kan normalt ikke opnå noget nyt forskud førend 2 år efter, at det ældre er afbetalt.

Stk. 2. Renter og afdrag, der i forbindelse med eventuelle forskrivninger ikke må overskride den i tjenestemandens § 34 nævnte grænse på $\frac{1}{8}$, indeholdes i tjenestemandens lønning og kan efter finansministeriets bestemmelse tillige indeholdes i den ham eller hans efterlevende enke tillagte pension. Såfremt en tjenestemand er afgået ved døden som følge af tilskadekomst under tjenestens udførelse, bortfalder dog ved udløbet af efterindtægtsperioden enkens pligt til at tilbagebetale resterende forskudsbeløb. Endvidere kan finansministeriet, dersom forholdene i særlig grad taler derfor, helt eller delvis fritage enken for tilbagebetaling af restgælden. Afskediges tjenestemanden uden pension, eller dør han uden at efterlade sig enke, der har ret til pension, er restgælden uanset de fastsatte afdragsvilkår forfaldet til betaling.

Stk. 3. Ved statsregnskabet gøres nøjagtigt rede for de i det pågældende finansår indkomne afdrag og de endnu henstående forskud.

§ 34. Tjenestemænd kan efter nærmere af finansministeren fastsatte regler give forskrivninger på deres løn, men sådanne forskrivninger har alene retskraft, når de gives til lånefond eller pengeinstitutter, som af finansministeren er anerkendt som berettigede til at modtage dem, og de må i forbindelse med eventuelle renter og afdrag på lønningsforskud, jfr. § 33, stk. 2, ikke indeholde forpligtelse til afdrag af mere end $\frac{1}{8}$ af de lønningsbeløb, som ved lånets stiftelse udbetales til tjenestemanden. For så vidt angår de ved en tjenestemand's fratreden til udbetaling forfaldne pensionsbidrag, jfr. § 50, stk. 3, 1. punktum, vil forskrivning kunne gives på højst $\frac{1}{8}$ af beløbet.

Stk. 2. Tilsvarende regler gælder med hensyn til forskrivninger på efterindtægt, ventepenge og pension.

§ 35. Bortset fra de i § 34 nævnte forskrivninger kan endnu ikke udbetalt lønning, efterindtægt, ventepenge eller pension ikke bortgives, sælges eller pantsættes. Tilsva-

*Lovforslaget.**Kap. 13. Ekstraordinær tjenestefrihed m. v.*

§ 48. Vedkommende minister, eller den han bemyndiger dertil, kan give en tjenestemand tjenestefrihed uden løn i en på forhånd fastsat periode af mindst én måneds varighed. Uden samtykke af ministeren for statens lønnings- og pensionsvæsen kan perioden ikke overstige 3 år. Perioden fradrages ved beregning af lønanciennitet.

Stk. 2. Efter retningslinjer fastsat af ministeren for statens lønnings- og pensionsvæsen kan vedkommende minister, eller den han bemyndiger dertil, indrømme en tjenestemand anden tjenestefrihed uden for den egentlige ferie.

Gældende lov.

rende gælder de ved en tjenestemands fra-trædelse til udbetaling forfaldne pensionsbidrag, jfr. § 50, stk. 3. Med hensyn til udlæg og arrest i de nævnte ydelser gælder reglerne i lov om rettens pleje §§ 513 og 614.

§ 10. Efter vedkommende styrelses skøn i det enkelte tilfælde kan der gives en tjenestemand tilladelse til at træde uden for nummer uden lønning i begrænset tid, i almindelighed ikke ud over 1 år. Under særlige forhold kan tilladelsen dog udstrækkes til at gælde for indtil 3 år. Sådan tid fradrages ved beregning af alderstillæg og pension.

7. Om ferie, tjenestefrihed og sygdom.

§ 13. Enhver tjenestemand har ret til en passende årlig ferie uden tab af lønningsindtægter. Der kan desuden efter nærmere af finansministeren fastsatte regler ydes en særlig feriegodtgørelse, hvis størrelse fastsættes på bevillingslov. For så vidt ganske særlige tjenstlige forhold gør sig gældende, kan ferien bortfalde et enkelt år, men der bør da i det følgende ferieår gives vedkommende tjenestemand et ferietillæg af samme længde som den bortfaldne ferie. For så vidt sådan ferieforlængelse ikke kan skaffes, ydes der efter ministerens nærmere bestemmelse et passende vederlag i penge.

Stk. 2. Det kan af ministeren pålægges enkelte grupper af tjenestemænd at gøre brug af retten til ferie.

Stk. 3. De nærmere regler for feriens længde og tildeling samt ferieårets beliggenhed i forhold til kalenderåret fastsættes af pågældende styrelse, for feriens længde efter indhentet udtalelse af lønningsrådet.

Stk. 4. Hvor særlige forhold taler derfor, kan tjenestefrihed uden for den egentlige ferie indrømmes tjenestemanden af den pågældende styrelse, uden at der finder lønfradrag sted. Endvidere kan pågældende minister — efter forhandling med finansministeren — tilstå en tjenestemand tjenestefrihed til ophold på højskole; under sådan orlov, der ydes uden tab af anciennitet, oppebærer tjenestemanden ikke lønning fra sin styrelse.

*Lovforslaget.**Gældende lov.***§ 13.**

Stk. 5. Ved et af finansministeren efter udtalelse af lønningsrådet udstedt reglement vil der kunne fastsættes regler, hvorefter der under langvarig eller gentagen sygemelding indtræder en begrænsning af lønningen samt gives vejledning i henseende til det tidspunkt, da afskedigelsen af en sygemeldt tjenestemand bør finde sted. Endvidere kan det efter nærmere af finansministeren fastsatte regler pålægges tjenestemænd at underkaste sig regelmæssige tuberkuloseundersøgelser.

Stk. 6. For så vidt angår tjenestemænd, der ikke ved deres ansættelse eller gensansættelse har kunnet præstere tilfredsstillende helbredsattest, jfr. § 6, stk. 6, er finansministeren bemyndiget til at bestemme, at der til imødegåelse af statens risiko for tjenesteforsømmelse på grund af sygdom i mere end normalt omfang afkortes et af de pensionsgivende lønningsdele procentvis beregnet fradrag.

8. Om fraværelse fra tjenesten under militære indkaldelser.

§ 14. Under den første indkaldelse til aftjening af værnepligt oppebærer en tjenestemand af sin lønning med alle almindelige og særlige tillæg fjerdedelen, når han er ugift, halvdelen, når han er gift. Det samme gælder, for så vidt den militære tjeneste forlænges, fordi vedkommende udtages til befalingsmand. Den nedsatte lønning beregnes fra indkaldelsesdagen, og den fulde lønning genindtræder fra hjemsendelsesdagen.

Stk. 2. Under frivillig tjeneste, herunder frivillig uddannelse som befalingsmand, oppebærer tjenestemanden ingen lønning fra den styrelsesgren, i hvilken han er ansat, for det tidsrum, i hvilket han er fraværende. Denne bestemmelse gælder dog ikke for tjeneste i krigstid eller for tjeneste, der forrettes af hensyn til indtrædende krigsberedskab, eller fordi der skal tilvejebringes en sikringsstyrke.

Stk. 3. En tjenestemand, der er ansat som befalingsmand af reserven, oppebærer for det tidsrum, i hvilket han er indkommanderet til militærtjeneste, kun halvdelen af lønningen,

*Lovforslaget.**Gældende lov.*

indbefattet alle almindelige og særlige tillæg, fra den styrelsesgren, i hvilken han er ansat. Falder fraværelsen inden for den pågældendes ordinære årlige ferie, lider han dog intet fradrag.

Stk. 4. Under pligtige genindkaldelser af kortere varighed, bortset fra de i stk. 3 nævnte indkommanderinger, oppebærer tjenestemanden fuld lønning.

Stk. 5. Reglerne i nærværende paragraf kan efter pågældende ministers nærmere bestemmelse bringes til anvendelse på medhjælpere og månedslønnede aspiranter (jfr. § 5).

Stk. 6. Det tidsrum, i hvilket en tjenestemand er indkaldt til pligtig militærtjeneste, medregnes i den pågældendes lønningsanciennitet.

9. Særregler for kvindelige tjenestemænd.

§ 15. Der tilstås kvindelige tjenestemænd tjenestefrihed uden lægeattest i indtil 6 uger efter barnefødsel, hvilken tjenestefrihed ikke noteres som sygedage, jfr. § 13, stk. 5. De perioder, hvori pågældende i øvrigt er fraværende fra tjenesten på grund af utjenstedygtighed som følge af svangerskab eller barnefødsel, noteres som sygedage, og tilsvarende gælder, hvis tjenestemanden ved lægeattest godtgør, at hun ikke uden skade for fosteret kan udføre sin tjeneste. — Finansministeren bemyndiges til i det for lønafkorting m. v. under tjenestemænds sygdom gældende reglement at give adgang for pågældende tjenestemænd til at få fradraget for de i 2. punktum omhandlede fraværelser som følge af svangerskab og fødsel opgjort og afregnet, når tjenestemanden som tjenstedygtig vender tilbage til tjenesten.

§ 16. Kvindelige tjenestemænd, der har forsørgerpligt over for børn under 18 år, har, såfremt det er foreneligt med de stedlige tjenesteforhold, adgang til at få den dem påhvilende tjenesteydelse nedsat til to tredjedele eller halvdelen mod kun at oppebære henholdsvis to tredjedele eller halvdelen af lønningen, indbefattet alle almindelige og særlige tillæg. Sådant nedsættelse af tjenestetiden kan enten være varig eller på begrænset tid, dog ikke under 1 år. Genoptagelse af fuld tjeneste kan kun ske, når

Stk. 3. Såfremt det er foreneligt med tjenestens tarv, kan vedkommende minister, eller den han bemyndiger dertil, imødekomme tjenestemandens anmodning om nedsat tjenestetid for begrænset tid eller indtil videre mod tilsvarende lønnedsættelse.

Lovforslaget.

Stk. 4. Bestemmelser om hel eller delvis bevarelse af løn og lønanciennitet under tjenestefrihed efter stk. 2 eller under nedsat tjenestetid fastsættes af ministeren for statens lønnings- og pensionsvæsen efter indhentet udtalelse fra lønningsrådet.

4. del.

Ikrafttrædelses- og overgangsbestemmelser.

Kap. 14.

§ 49. Denne lov træder i kraft den 1969.

Stk. 2. Bestemmelserne i §§ 12-13 og § 32 finder dog kun anvendelse på tjenestemænd, som er ansat eller udnævnt i anden stilling efter lovens ikrafttræden. Andre tjenestemænd er undergivet de hidtil gældende regler.

§ 50. Lov nr. 154 af 7. juni 1958 om lønninger og pensioner m. v. til statens tjenestemænd og lov nr. 5 af samme dato om normering og klassificering af statstjenestemandstillinger ophæves, jfr. dog stk. 2 og 3.

Stk. 2. For så vidt angår forhold, hvorom der efter denne lov eller efter lov om tjenestemandspension, skal fastsættes regler ved lov, administrative forskrifter eller ved aftale, forbliver de i stk. 1 nævnte love og de i medfør heraf udfærdigede forskrifter i kraft, indtil de afløses af regler, der er fastsat som ovenfor nævnt.

Stk. 3. For så vidt angår forhold, som ikke omhandles i denne lov eller i lov om tjenestemandspension, forbliver de i stk. 1 nævnte love og de i medfør heraf udfærdigede forskrifter i kraft, indtil de ophæves af

Gældende lov.

dette kan passe med tjenesteforholdene. Ved beregning af pensionsalderen (jfr. § 54) medregnes af den tid, de pågældende har været på nedsat tjeneste, kun henholdsvis to tredjedele eller halvdelen. Pensionsindtægten opgøres efter den fulde for stillingen normerede begyndelsesløn, jfr. § 51, stk. 1, samt efter det antal alderstillæg, som på tidspunktet for pensioneringen ville være tilkommet pågældende, såfremt de tjenestear, i hvilke der har været udført nedsat tjeneste, kun medregnes med henholdsvis to tredjedele eller halvdelen.

§ 125. Denne lov træder i kraft straks.

Stk. 2. De i denne lov indeholdte lønningsregler og dermed samhørende bestemmelser har virkning fra 1. april 1958 at regne for tjenestemænd m. fl., der var ansat den nævnte dato, og fra ansættelsestidspunktet for tjenestemænd m. fl., der er ansat efter nævnte dato, men før lovens ikrafttræden.

Lovforslaget.

ministeren for statens lønnings- og pensionsvæsen.

Stk. 4. Ministeren for statens lønnings- og pensionsvæsen bekendtgør, hvilke bestemmelser der efter stk. 2-3 forbliver i kraft, og fra hvilke tidspunkter de bortfalder eller ophæves.

Gældende lov.